

ЕАЭО МЕМЛЕКЕТТЕРІНДЕ
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА
КӘСІПКЕРЛІКТІҢ ДАМУЫ
ТУРАЛЫ ЕСЕП

2019 жыл
III тоқсан

ӘОЖ 334
КБЖ 65.290
Е-11

Е-11   **ЕАЭО мемлекеттеріндегі шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы туралы есеп. 2019 ж. III тоқсан**
– Нұр-Сұлтан, 2019. - 102 бет.

ISBN 978-601-7596-17-0

Аталған есеп ЕАЭО мүше мемлекеттердегі шағын және орта кәсіпкерлік саласында 2019 жылдың III тоқсанындағы жағдай бойынша ақпараттық сүйемелдеу мақсатында дайындалған. Аталған есепте қолданылған барлық мәліметтер анық әрі ашық ақпарат көздеріне сүйене отырып дайындалған. Есепте келтірілген деректер тәуелсіз және бизнес саласындағы жеке сарапшылардың пікірін есепке ала отырып, мемлекеттік ашық мәліметтер базасынын алынған.

ӘОЖ 334
КБЖ 65.290

ҚЫСҚАРҒАН СӨЗДЕР

ЕАЭО	Еуразиялық Экономикалық Одақ
ЕЭК	Еуразиялық Экономикалық Комиссия
ДБ	Дүниежүзілік банк
ОА	Орта Азия
АР	Армения Республикасы
БР	Беларусь Республикасы
ҚР	Қазақстан Республикасы
РФ	Ресей Федерациясы
ФО	Федералдық округ
ЖІӨ	Жалпы ішкі өнім
ҰЭМ	Ұлттық экономика министрлігі
ШОК	Шағын және орта кәсіпкерлік
ШОКС	Шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері
ШОБ	Шағын және орта бизнес
ШК	Шағын кәсіпкерлік
АҚ	Акционерлік қоғам
ЖШҚ	Жауапкершілігі шектеулі қоғам
ЖШС	Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ЖК	Жеке кәсіпкер
ШҚ	Шаруа қожалығы
БЖК-2020	Бизнестің жол картасы-2020

КІРІСПЕ

ЕАЭО қатысушы мемлекеттердегі шағын және орта кәсіпкерлік дамуының талдауы ШОК жетістіктерінің маңызды көрсеткіштеріне жауап беретін Қазақстанның мемлекеттік құрылымдарына да, сондай-ақ, атап айтқанда қазақстандық кәсіпкерлер үшін, сонымен қатар жалпы ЕАЭО барлық мүшелері үшін де маңызды рөл атқарады.

Мемлекет ШОК дамуы саласындағы интеграциялық бірлестіктер бойынша серіктестердің оң тәжірибесін зерделейді, ал кәсіпкерлер ЕАЭО елдерінің нарығында айтарлықтай сенімді шығуына мүмкіндік беретін пайдалы ақпаратқа қол жеткізеді.

Шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы ұлттық экономикалардың тұрақты және қарқынды дамуы үшін маңыздылығын ескере отырып, ЕАЭО барлық елдері кәсіпкерлік ортаны жақсарту мен бизнес жүргізу процедураларын жеңілдетуге қатысты кешенді шараларды жоспарлы түрде жүргізеді. Бизнес жүргізуді жеңілдеткен елдерді салыстыру мақсатында Дүниежүзілік Банк жыл сайын бизнесті жеңілдетуге жасалған жағдайларды негізгі он бағыт бойынша бағалайтын «Doing Business» есебін жариялайды. Бұл көрсеткіштер бойынша жағдай үнемі өзгеріп отырады.

Дүниежүзілік банктің 2019 жылғы мәліметтеріне сәйкес Еуропа және Орта Азия өңірлеріне жататын ЕАЭО-дегі екі ел жүргізілген реформалар саны жағынан айтарлықтай нәтижелерге қолжеткізген елдер қатарына енді: Армения (5 реформа), сондай-ақ Ресей Федерациясы мен Қырғыз Республикасы (әрқайсысында 4 реформа).

Бұл ретте, бизнесті ашудың қарапайымдылығы, бизнесті дамытуға және бизнестің осы мақсаттарға кредит алуын жеңілдеткен экономикалық реформа-

лар 2019 жылғы I тоқсанның қорытындысы бойынша ДБ соңғы есебінде көрініс тапты. Бұл есепте орталықафрикалық мемлекеттер мен Орта Азия елдеріне әлемдегі барлық реформалар санына қарағанда ШОК саласындағы реформалардың 64%-ы тиесілі.

Бизнесті жүргізу жағдайларының жақсаруына ұлттық мемлекеттер үкіметтерінің бизнес-қоғамдастықпен мақсатты түрде ынтымақтаса бірлесіп жүргізген, ЕАЭО елдерінің заңнамалық мен нормативтік-құқықтық актілеріне енгізген өзгертулері арқасында қол жетті.

Қазақстанда кәсіпкерлік әлеуетті күшейту мақсатында 2018 жылдың тамызында бекітілген «БЖК-2020» мемлекеттік бағдарламасының жаңа мәтінінде ШОК қаржылай емес қолдау көрсету аясында ЕАЭО мүше-мемлекеттерде кәсіпкерлік қызметті жүргізу жағдайларын түсіндіру инструментін тұрақты түрде қолдану қарастырылған.

Аталған есептің міндеті – 2019 жылдың үшінші тоқсанында ЕАЭО елдерінде шағын және орта кәсіпкерліктің көрсеткіштеріне қысқаша талдау жүргізу, кәсіпкерлік қызмет жүргізілген макроэкономикалық ортаға және қарастырылып отырған кезеңде ЕАЭО елдерінде кәсіпкерлік саласындағы заңнамаларға енгізілген өзгертулерге шолу жасау.

Сондай-ақ бұл есепте ортақ экономикалық одақ кеңістігіндегі кәсіпкерлердің іскерлік белсенділігінің көрсеткіші болып табылатын, сыртқы және өзара сауда статистикасына аса мән берілген.

Атап өтетіні, ақпарат ЕАЭО қатысушы-мемлекеттердің ұлттық статистикалық мәліметтері, сондай-ақ халықаралық қаржы институттарының есебіне негізделген.

1

2019 жылдың III тоқсанындағы ЕАЭО елдерінде шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері

1.1.

1.1. Қырғыз Республикасында шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері

1.1.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Қырғыз Республикасындағы макроэкономикалық жағдай

Өндірістік әдіспен есептелген, Жалпы ішкі өнім (ЖІӨ) алдын ала бағалау бойынша 2019 жылдың қаңтар-қыркүйегінде 398,4 млрд сомды құрады және бұл 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 6,1 пайызға көтерілген.

«Құмтор» кен орнын жүргізуге қатысты кәсіпорындарды есепке алмағанда ЖІӨ нақты өсімі 3,2 пайызды құрады, **1.1.1-кесте қараңыз.**

2019 ж. қаңтар-қазандағы негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер

	ХАЛЫҚ Халық 01.10.2019 ж., млн адам	6,5		ЖАЛПЫ ІШКІ ӨНІМ қаңтар-қыркүйек 2019 ж. көрсеткіш 2018 ж. қаңтар-қыркүйегіне % қатысты	105,7
	АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ	101,8%		НЕГІЗГІ КАПИТАЛҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР қаңтар-қыркүйек 2019 ж. көрсеткіш 2018 ж. қаңтар-қыркүйегіне % қатысты	106,3
	ӨНЕРКӘСІП Өнеркәсіп Нақты көлем индексі	114,0%		ИНФЛЯЦИЯ желтоқсан 2018 ж.	1,2
	ЭКСПОРТ қаңтар-қыркүйек 2019 ж. көрсеткіш 2018 ж. қаңтар-қыркүйегіне қатысты	111,7%		ИМПОРТ қаңтар-қыркүйек 2019 ж. көрсеткіш 2018 ж. қаңтар-қыркүйегіне % қатысты	92,7%

Дереккөз: Қырғыз Республикасының Ұлттық статистика комитеті.

Атаулы ЖІӨ құрылымында тауар шығарушы салалардың үлесі 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 2,6 пайызға өсіп, 41,2 пайызды құрады. Бұл ретте өнеркәсіп үлесі 2,2 пайыздық тармаққа өсіп, 20,4 пайызды құрады, ал құрылыстың үлесі сәйкесінше 0,4 пайыздық тармаққа өсіп, 7,4 пайызды құрады.

ЖІӨ ай сайынғы қарқыны (ағымдағы нарық бағасында)

	Өткен жылдың тиісті кезеңіне пайыздық көрсеткіш			
	2018	2019	2018	2019
Қаңтар	29 481,8	30 243,4	102,4	106,4
Қаңтар-ақпан	63 617,4	63 009,2	103,0	104,9
Қаңтар-наурыз	102 353,2	104 527,3	101,2	105,3
Қаңтар-сәуір	139 788,0	149 622,6	101,1	105,7
Қаңтар-мамыр	178 522,5	183 750,0	100,6	105,6
Қаңтар-маусым	222 633,7	232 560,1	100,3	106,4
Қаңтар-шілде	269 272,2	284 417,0	99,9	106,9
Қаңтар-тамыз	321 193,1	334 566,6	100,0	106,2
Қаңтар-қыркүйек	380 057,8	398 393,0	101,2	106,1

Дереккөз: Қырғыз Республикасының Ұлттық статистика комитеті.

Қаңтар-қыркүйектегі экономикалық қызмет түрлері бойынша ЖІӨ өндірісі
(ағымдағы нарық бағасында)

	Өткен жылдың тиісті кезеңіне пайыздық көрсеткіш			
	2018	2019	2018	2019
ЖІӨ	380 057,8	398 393,0	101,2	106,1
Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы	51 036,2	53 489,4	102,3	101,8
Өнеркәсіп	69 131,3	81 104,0	98,0	116,8
Пайдалы қазбаларды өндіру	3 811,9	3 435,7	107,3	117,1
Өңдеу өндірісі (Өңдеу өнеркәсібі)	55 745,2	68 515,9	96,0	119,9
Электр энергиясымен, газбен, бумен және ауа баптауды қамтамасыз ету	8 502,7	8 043,4	102,5	97,7
Сумен жабдықтау, тазалау, қалдықтарды өңдеу және қайталама шикізат	1 071,5	1 109,0	133,3	103,8
Құрылыс	26 586,4	29 303,1	104,0	109,0
Бөлшек және көтерме сауда; автомобиль және мотоцикл жөндеу	62 923,2	65 710,4	104,5	104,3
Көлік қызметі және жүк сақтау	15 501,1	16 229,2	104,6	105,1
Қонақ үй және мейрамхана қызметі	5 918,7	6 259,4	106,9	107,0
Ақпарат және байланыс	12 419,2	12 920,0	92,5	102,9
Қаржылай делдалдық және сақтандыру	1 578,5	1 578,5	101,6	101,9
Жылжымайтын мүлік операциялары	10 317,5	10 346,8	98,8	99,4
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	6 136,7	6 171,0	100,1	100,3
Әкімшілік және қосалқы қызмет	1 796,2	1 796,2	101,8	101,6
Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету	22 318,7	24 207,3	98,7	100,2
Білім беру	20 921,4	22 094,7	101,4	100,6
Денсаулық сақтау және халыққа әлеуметтік қызмет көрсету	8 537,4	4 558,8	100,1	101,3
Өнер, сауық құру және демалыс	1 837,8	1 905,4	101,5	100,9
Басқа да қызмет көрсету қызметі	4 116,0	4 247,9	100,9	101,3
Өнімге салынатын таза салық (субсидияны есептен шығарғанда)	58 981,5	56 470,9	101,2	106,1

Дереккөз: Қырғыз Республикасының Ұлттық статистика комитеті.

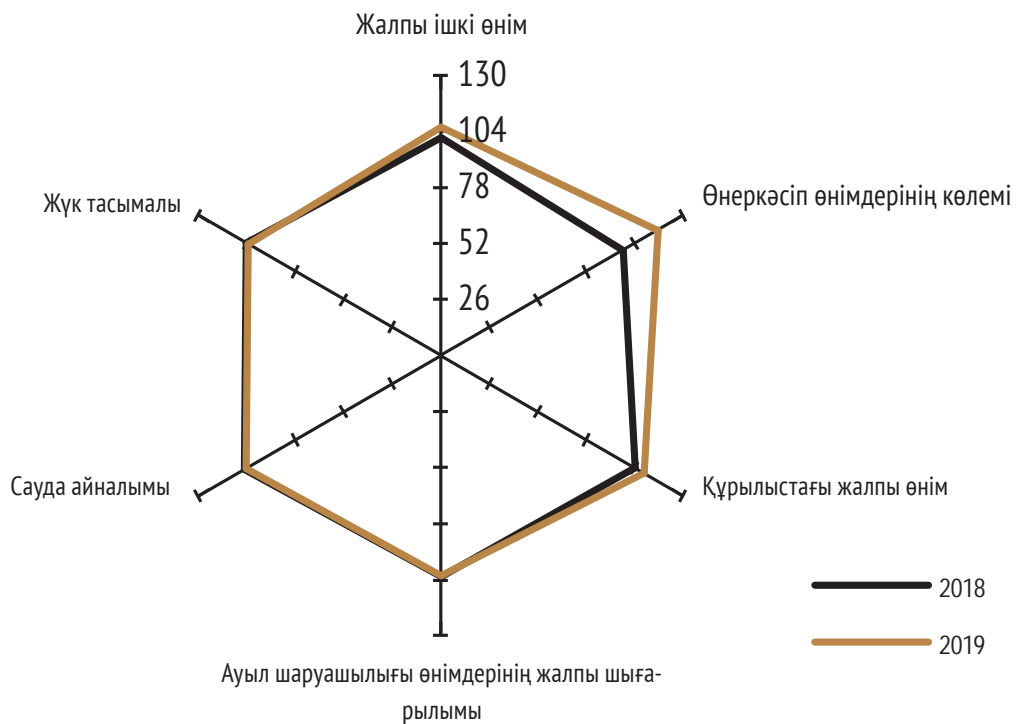
Атаулы ЖІӨ құрылымында тауар шығарушы салалардың үлесі 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 2,6 пайызға өсіп, 41,2 пайызды құрады. Бұл ретте өнеркәсіп үлесі 2,2 пайыздық тармаққа өсіп, 20,4 пайызды құрады, ал құрылыстың үлесі сәйкесінше 0,4 пайыздық тармаққа өсіп, 7,4 пайызды құрады.

Қызмет көрсететін салалардың үлесі 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда ЖІӨ жалпы көлемде 1,3 пайыздық тармаққа азайып, 44,6 пайызды құрады. Бұл ретте, басқа да қызмет түрлерінің үлесі 1,1 пайызға азаюына байланысты төмендеп, ЖІӨ жалпы көлемінде 19,3 пайызды құрады, сондай-ақ ақпарат және байланыс сәйкесінше 0,1 пайыздық тармаққа азайып, 3,2 пайызды құрады. Бөлшек және көтерме сауда, автомобиль және мотоцикл жөндеу үлесі 0,1 пайыздық тармаққа төмендеп, 16,5 пайызды құрады.

Қаңтар-қыркүйекте тауарлар мен қызметтердің өндірісі
(ағымдағы нарық бағасында)

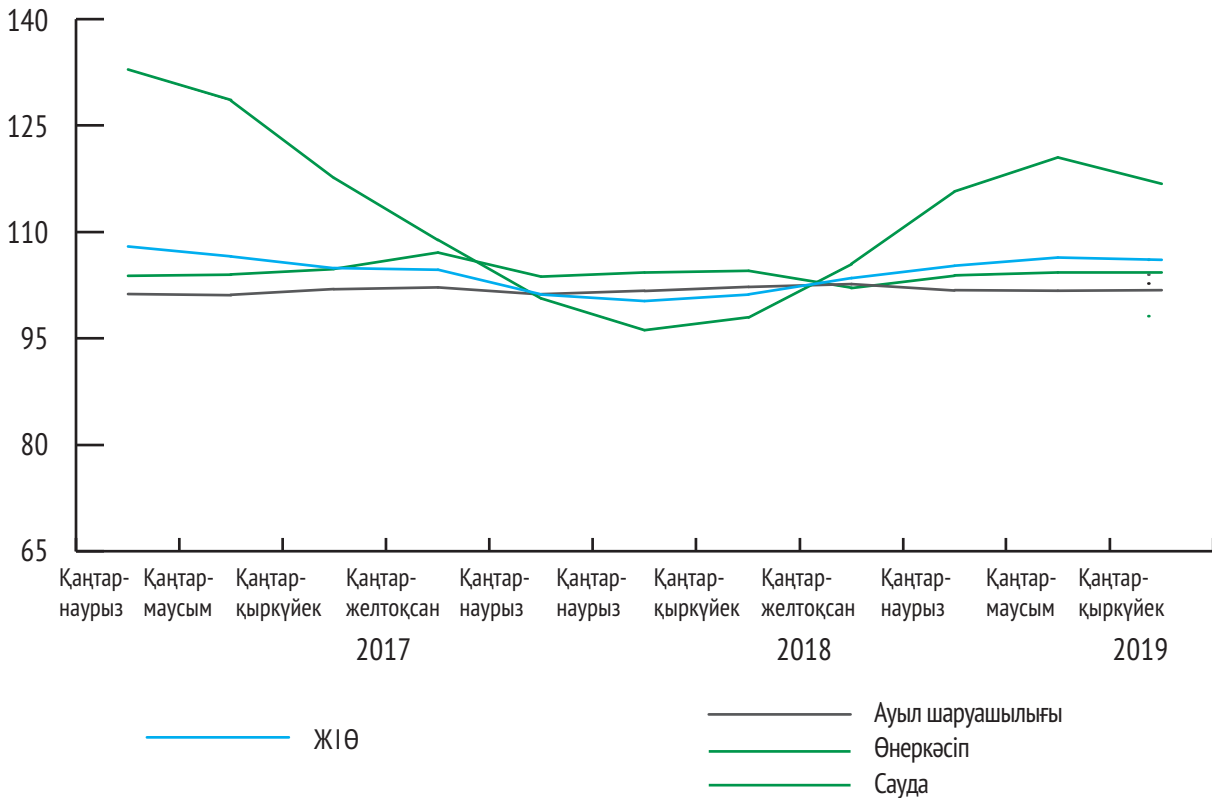
	млн. сом		Өткен жылдың тиісті кезеңіне пайыздық көрсеткіш	
	2018	2019	2018	2019
ЖІӨ нарық бағасында	380 057,8	398 393,0	101,2	106,1
Тауарлар өндірісі	146 753,9	163 896,5	100,6	110,2
Қызметтер өндірісі	174 322,4	178 025,6	101,7	102,7
нарықтық	120 146,5	124 863,3	102,5	103,7
нарықтық емес	54 175,9	53 162,3	100,0	100,3
Өнімге салынатын таза салық (субсидияны есептен шығарғанда)	58 981,5	56 470,9	101,2	106,1

Қаңтар-қыркүйектегі негізгі экономикалық көрсеткіштердегі өзгерістер
(өткен жылғы сәйкесінше кезеңге пайыздық қатынасы)

Жалпы ішкі өнім қарқыны
(өткен жылғы сәйкес кезеңге пайыздық қатынасы)

Соңғы пайдалану (шығыс) әдісіне шақталған, жалпы ішкі өнім (ЖІӨ) 2019 ж. I жартыжылдығында алдын ала мәліметтер бойынша 232,6 млрд сомды құрады. Оның нақты көлемінің индексі 2018 ж. I жартыжылдықтағы көрсеткішпен салыстырғанда 106,4 пайызды құрады. ЖІӨ индекс-дефляторы 2019 ж. I жартыжылдықта 2018 ж. I жартыжылдықтағы бағамен салыстырғанда 98,2 пайызды құрады.

Соңғы пайдалану (шығыс) әдісіне шақталған ЖІӨ
(ағымдағы нарық бағасына)

	млн. СОМОВ		Өткен жылдың тиісті кезеңіне	
	2018	2019	пайыздық көрсеткіш	2019
I тоқсан	102 353,2	104 527,3	101,2	105,3
II тоқсан	120 280,5	128 032,8	99,6	107,3
I жартыжыл	222 633,7	232 560,1	100,3	106,4

Алдын ала мәліметтер бойынша, соңғы тұтынуға арналған шығыс 2019 ж. I жартысында 2018 ж. I жарты жылдығындағы көрсеткішпен салыстырғанда 2,0 пайызға өсті, оның ішінде үй шаруашылығының шығысы – 2,5 пайызға және мемлекеттік мекемелер – 0,3 пайызға өсті.

Мемлекеттік басқару секторындағы ұжымдық тұтынуға шығыстар 0,6 пайызға төмендеді. Тауарлар мен қызметтердің экспорты 2019 ж. I жартыжылдығында 2018 ж. I жартыжылдықтағы көрсеткішпен салыстырғанда 12,3 пайызға артты.

Өнеркәсіп. 2019 ж. 9 айында өнеркәсіптік кәсіпорындарда 196 199,6 млн. сомға өнім шығарылған, нақты көлем индексі 2018 ж. қаңтар-қыркүйекте 116,5 пайызды құрады. Бұл “Құмтор” кен орнындағы 104 458,0 млн. сомды немесе 98,5 пайыздағы өндірісті қоспағанда 2019 ж. тамызында – 136,6 пайызды құрады, ал нақты көлем индексі 2018 ж. Қыркүйекте 112,9 пайызды құрады, бұл “Құмтор” кен орнындағы 12 329,1 млн., немесе 101,6 пайыздағы кәсіпорындарды қоспағанда.

2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі өнеркәсіптік өнім өндірісінің көлемі
(млн. сом)

	2018		2019	
	қыркүйек	қаңтар-қыркүйек	қыркүйек	қаңтар-қыркүйек
Барлығы	21 458,8	169 067,3	26 516,9	196 199,6
Пайдалы қазба өндірісі	1 535,6	10 791,4	1 726,5	12 443,6
Өңдеу өндірісі	17 642,5	129 932,0	22 495,8	156 544,5
Электр энергиясымен, газбен, бумен және ауа баптауды қамтамасыз ету	2 051,1	26 474,4	2 069,2	25 171,4
Сумен жабдықтау, тазалау, қалдықтарды өңдеу және қайталама шикізат	229,6	1 869,5	225,4	2 040,1

Дереккөз: Қырғыз Республикасының Ұлттық статистика комитеті

Өнеркәсіп өнімдері көлемінің өсімі негізгі металлдар, резеңке және пластмас бұйымдары, металлға жатпайтын минералдық өнімдер, көлік құралдары, сондай-ақ пайдалы қазбалар өндіру өндірісінің артуымен байланысты болды.

Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы. 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдерінің жалпы шығарылымы 167 625,9 млн. сом мөлшерінде орналасты, бұл жерде нақты көлем индексі 101,8 пайызды құрады.

Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдері нақты көлемінің индексі

	Пайызда			
	Өткен жылғы тиісті кезеңге		Өткен айға	
	2018	2019	2018	2019
қаңтар	100,4	101,7	-	-
ақпан	100,6	101,8	105,6	105,7
Қаңтар-ақпан	100,5	101,7	-	-
Наурыз	100,9	102,0	104,6	104,9
Қаңтар-наурыз	100,6	101,8	-	-
сәуір	100,5	101,6	110,5	110,0
Қаңтар-сәуір	100,6	101,8	-	-
Мамыр	101,0	101,4	122,0	121,7
Қаңтар-мамыр	100,7	101,7	-	-
Маусым	101,9	101,8	144,5	145,1
Қаңтар-маусым	101,1	101,7	-	-
Шілде	102,7	102,2	187,6	188,4
Қаңтар-шілде	101,6	101,9	-	-
Тамыз	103,4	100,7	93,2	91,8
Қаңтар-тамыз	102,1	101,6	-	-
Қыркүйек	103,7	102,2	166,9	169,4
Қаңтар-қыркүйек	102,6	101,8	-	-

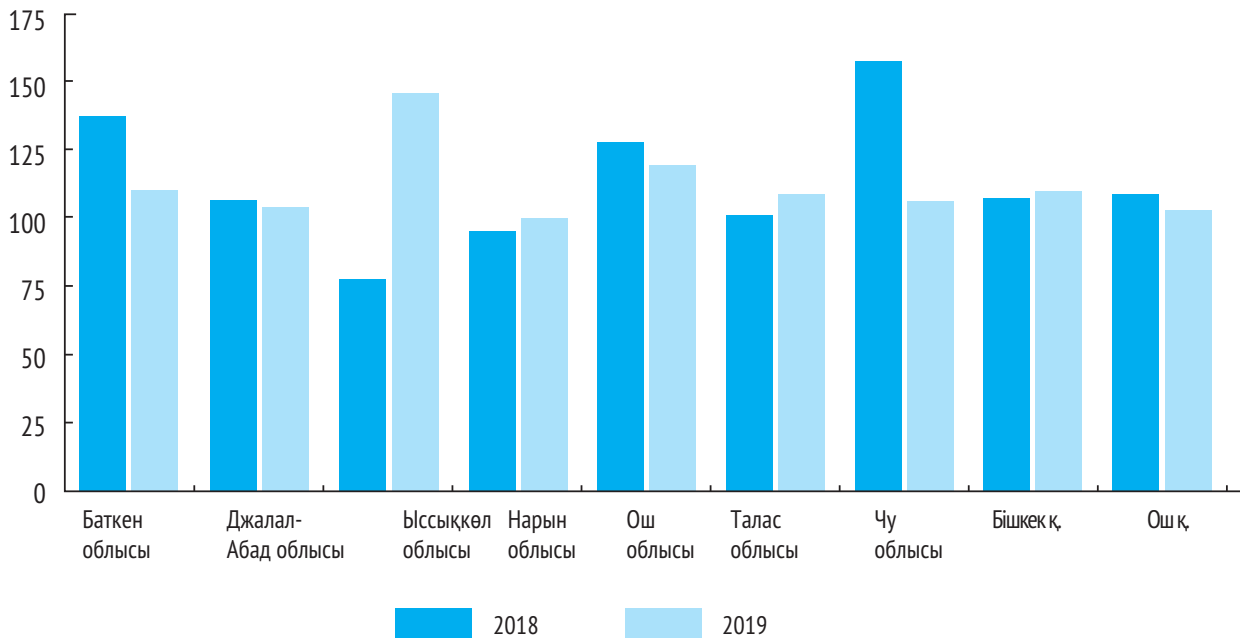
Дереккөз: Қырғыз Республикасының Ұлттық статистика комитеті

Ауыл шаруашылығы өнімдері өндірісінің жалпы көлемі ағымдағы жылдың қаңтар-қыркүйекте мал шаруашылығының өнімі 44,5 пайызды, өсімдік шаруашылығы – 52,9 пайызды, орман және балық шаруашылығы – 0,2 пайызға және қызметтер – 2,4 пайызды құрады.

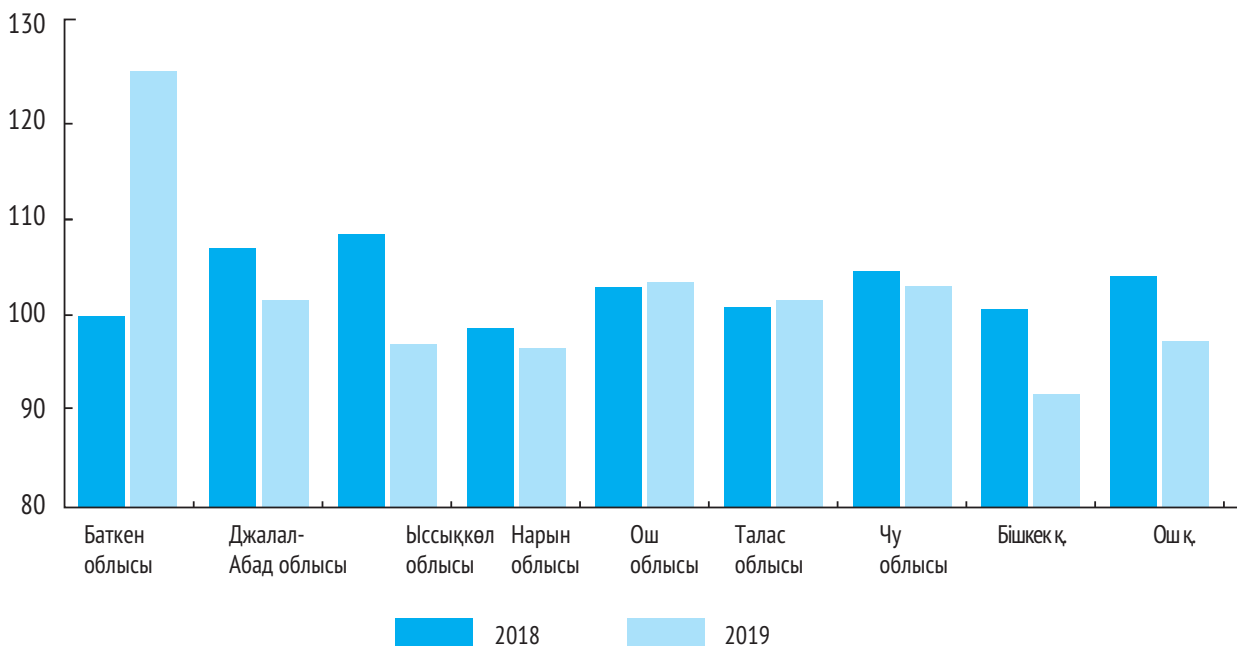
Шаруа (фермерлік) шаруашылық және азаматтардың жеке үй шаруашылығының үлесі жалпы өнім көлемінде 95,9 пайызды құрады.

Ауыл шаруашылығы өнімдерін шығарудағы жалпы көлем өсімі өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда негізінен мал шаруашылығында да (2,2 пайыз), өсімдік шаруашылығы өнімінде де (1,4 пайыз) артты.

Қаңтар-қыркүйекте аймақ бойынша өнеркәсіп өнімдерінің нақты көлемінің индексі
(өткен жылғы сәйкесінше кезеңге пайыздық қатынасы)

Қаңтарда ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдерінің нақты көлемінің индексі
(өткен жылғы сәйкесінше кезеңге пайыздық қатынасы)

Құрылыс. Құрылыс саласындағы 2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі жалпы өнімнің көлемі 91 372,4 млн. сомды құрады, яғни бұл 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 9,0 пайызға көп. Ағымдағы жылдың қыркүйегінде өткен жылғы қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда оның көлемі 14,2 пайызға артып, 18 355,3 млн. сомды құрады.

2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 2018 ж. сәйкесінше кезеңмен салыстырғанда негізгі капиталдағы инвестиция 6,3 пайызға (салыстырмалы бағада) артып, ағымдағы жылдың қыркүйегінде 90 034,1 млн. сомды, сәйкесінше 6,9 пайызға және 16 527,2 млн. сомды құрады.

Ағымдағы жылдың қаңтар-қыркүйегінде негізгі қорлардың әрекетіне 27 269,6 млн. сом қосылды, бұл ретте игерілген инвестицияның бір сомы негізгі қорлардың 0,30 сомын (0,22 сом – 2018 ж. қаңтар-қыркүйекте) құрады.

2018 ж. қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы нысандарының құрылысына салынған инвестицияларды игеру деңгейі 19,2 пайызға артты. Қаржыландыру негізінен шетелдік гранттар мен гуманитарлық көмек, республикалық бюджет қаражаты, сондай-ақ халық қаражаты (93,7 пайыз) есебінен жүзеге асты. Өткен кезеңде 3,60 шақырымға созылған жаға бекіту құрылысы, 10,80 шақырымға созылған жер суару каналдары іске қосылды.

Пайдалы қазба өндірісі нысандарының құрылысына арналған негізгі капиталға салынған инвестиция игері деңгейі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте өткен жылғы сәйкесінші кезеңмен салыстырғанда 14,3 пайызға артты. Қаржыландыру кәсіпорындар мен ұйымдар, шетел кредиттері, сондай-ақ тікелей шетел инвестициялары есебінен жүргізілді.

2018 ж. сәйкес кезеңімен салыстырғанда өңдеу өндірісінің нысандарының құрылысына салынған инвестицияның игерілгені 38,7 пайызға төмендеді. Қаржыландыру негізінен шетелдік кредиттер, кәсіпорындар мен ұйымдардың, сондай-ақ тікелей шетелдік инвестициялар (94,0 пайыз) есебінен жүргізілді.

Электр энергиясын, газ, бу және ауа баптауды қамтамасыз етуге арналған нысандардың қайта құрылысына бағытталған игерілген қаражат көлемі 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 22,3 пайызға төмендеді. Бұл ретте құрылыс кәсіпорындар мен ұйымдар, тікелей шетел инвестициялары, сондай-ақ шетелдік кредиттер (97,1 пайыз) есебінен жүргізілді.

Өткен кезеңде 10/4 кВ қуаттылықтағы жиынтық трансформаторлық қосалқы станция, 147,95 шақырымда 0,4 кВ қуаттылықта электр тарату желісі, 6-20 кВ - 73,90 шақырымда іске қосылды.

Сумен жаюдықтау, тазарту және қалдықтарды өңдеу нысандарының құрылысына бағытталған инвестициялар көлемі 5,4 есе артты. Бұл ретте инвестицияның негізгі көлемі шетелдік гранттар мен гуманитарлық көмек, республикалық және жергілікті бюджет, сондай-ақ шетелдік кредиттер (99,2 пайыз) есебінен қаржыландырылды.

Көтерме және бөлшек сауда нысандарының құрылысына арналған игерілген инвестициялар негізінен 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 7,2 пайызға артты. Құрылыс кәсіпорындар мен ұйымдар, халық қаражаты, сондай-ақ банктердің кредиттері есебінен қаржыландырылды.

Көлік қызметі және жүк сақтау нысандарының құрылысы негізінен шетелдік кредиттер, шетелдік гранттар мен гуманитарлық көмек, сондай-ақ республикалық және жергілікті бюджет (98,7 пайыз) есебінен қаржыландырылды. Бұл ретте мұндай нысандардың құрылысына арналған инвестицияларды игеру көлемі 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 7,1 пайызға төмендеді. Облыстық және жергілікті маңыздылығы бар 0,78 шақырымда, ауыл шаруашылығының ішкі шаруашылыққа арналған 11,5 шақырымда қатты төсеуіші бар автомобиль жолдары, сондай-ақ бес көпір пайланауға берілді.

2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштермен салыстырғанда қонақ үй және мейрамхана құрылысына арналған игерілген инвестицияның көлемі 1,5 есеге көбейді. Құрылыс негізінен кәсіпорындар мен ұйымдар, халық қаражаттарынан, сондай-ақ банк кредиттері (98,7 пайыз) жүргізілді.

Ақпарат және байланыс нысандарының қайта жөндеу және құрылысына бағытталған инвестициялардың барлық көлемі кәсіпорындар мен ұйымдар, республикалық бюджет, сондай-ақ халық қаражаты есебінен жүргізіліп, 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 8,2 пайызға өсті.

Білім беру нысандарының құрылысына бағытталған инвестициялар көлемі 1,6 есе артты. Бұл ретте қаржыландыру республикалық және жергілікті бюджет шетелдік гранттар мен гуманитарлық көмек, сондай-ақ кәсіпорындар мен ұйымдар қаражаты есебінен жүргізілді.

Денсаулық сақтау нысандарының құрылысына бағытталған инвестициялар көлемі 19,0 пайызға төмендеді. Мұндай нысандардың құрылысы негізінен шетелдік гранттар мен гуманитарлық көмек, халық қаражаты, сондай-ақ республикалық бюджет (98,3 пайыз) есебінен қаржыландырылды.

Өнер, сауық құру және демалыс нысандарының құрылысына бағытталған инвестиция көлемі 4,7 пайызға төмендеді. Мұндай нысандардың құрылысы негізінен республикалық және жергілікті бюджет, сондай-ақ кәсіпорындар мен ұйымдар (96,7 пайыз) есебінен жүзеге асты.

Қаңтар-қыркүйекте экономикалық қызмет түрлері бойынша негізгі капиталға салынған инвестиция

	Млн. сом		Қорытынды пайызда	
	2018	2019	2018	2019
Барлығы	83 839,5	90 034,1	100	100
Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы	623,4	751,2	0,7	0,8
Пайдалы қазба өндірісі	15 620,6	18 043,0	18,6	20,0
Өңлеу өндірісі	4 261,8	2 640,4	5,1	2,9
Электр энергиясымен, газбен, бумен және ауа баптауды қамтамасыз ету	4 766,2	3 740,9	5,7	4,2
Сумен жабдықтау, тазалау, қалдықтарды өңдеу және қайталама шикізат	865,0	4 704,0	1,0	5,2
Бөлшек және көтерме сауда; автомобиль және мотоцикл жөндеу	3 957,6	4 285,2	4,7	4,8
Көлік қызметі және жүк сақтау	12 255,6	11 518,1	14,6	12,8
Қонақ үй және мейрамхана қызметі	1 925,8	2 946,4	2,3	3,3
Ақпарат және байланыс	1 970,3	2 155,8	2,4	2,4
Қаржылай делдалдық және сақтандыру	74,9	17,9	0,1	0,0
Жылжымайтын мүлік операциялары	161,3	1 119,3	0,2	1,2
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	1 382,1	480,0	1,6	0,5
Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету	38,8	181,5	0,0	0,2
Білім беру	2 021,4	3 213,6	2,4	3,6
Денсаулық сақтау және халыққа әлеуметтік қызмет көрсету	1 313,8	1 074,3	1,6	1,2
Өнер, сауық құру және демалыс	1 337,3	1 287,9	1,6	1,4
Басқа да қызмет көрсету түрлері	971,6	826,6	1,2	0,9

Ағымдағы жылдың 9 айында Ыстық-Көл және Ош облысын қоспағанда негізгі капиталға салынған игерілген инвестициялар көлемі барлық өңірлерде артты.

ҚЫЗМЕТТЕР НАРЫҒЫ

Шаруашылық субъектілерінің (заңды және жеке тұлғалар) нарықтық қызметінің көлемі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте алдын ала бағалау бойынша 475,2 млрд сомды құрады және 2018 ж. сәйкес кезеңмен салыстырғанда 4,5 пайызға өсті.

2019 ж. қаңтар-қыркүйекте экономикалық қызмет түрлері бойынша нарықтық қызметінің көлемі

	Млн. сом		пайызда			
	барлығы	оның ішінде халыққа	Өткен жылдың сәйкесінше кезеңі		қорытынды	
			барлығы	оның ішінде халыққа	барлығы	оның ішінде халыққа
Қызмет көлемі – барлығы	475 202,6	336 004,0	104,5	104,6	100	100
оның ішінде:						
Бөлшек және көтерме сауда; автомобиль және мотоцикл жөндеу	352 657,7	240 002,4	104,6	104,3	74,2	71,4

	Млн. сом		пайызда			
	барлығы	оның ішінде халыққа	Өткен жылдың сәйкесінше кезеңі		қорытынды	
			барлығы	оның ішінде халыққа	барлығы	оның ішінде халыққа
Көлік қызметі және жүк сақтау	35 755,9	27 625,0	108,2	108,7	7,5	8,2
Қонақ үй және мейрамхана қызметі	15 925,4	15 925,4	107,1	107,1	3,4	4,7
Ақпарат және байланыс	23 153,1	16 307,4	98,8	101,8	4,9	4,9
Қаржылай делдалдық және сақтандыру	17 113,3	12 587,7	102,5	102,5	3,6	3,8
Жылжымайтын мүлік перациялары	7 369,4	5 163,3	99,8	99,9	1,6	1,5
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	5 667,3	2 619,5	102,0	102,3	1,2	0,8
Әкімшілік және қосалқы қызметтер	3 538,3	1 826,4	101,6	101,3	0,7	0,6
Білім беру	5 698,8	5 695,7	107,0	107,0	1,2	1,7
Денсаулық сақтау және халыққа әлеуметтік қызмет көрсету	2 746,8	2 746,2	117,4	117,4	0,6	0,8
Өнер, сауық құру және демалыс	999,8	997,9	102,8	102,7	0,2	0,3
Басқа да қызмет көрсету түрлері	4 576,8	4 507,1	106,4	106,5	1,0	1,3

Нарықтық қызмет көлемі республиканың барлық өңірлерінде артты.

2019 ж. қаңтар-қыркүйекте аумақ бойынша нарықтық қызмет көлемі

	Млн. сом		Пайызда			
	барлығы	оның ішінде халыққа	Өткен жылдың сәйкесінше кезеңі		қорытынды	
			барлығы	оның ішінде халыққа	барлығы	оның ішінде халыққа
Қырғыз Республикасы	475 202,6	336 004,0	104,5	104,6	100	100
Баткен облысы	12 175,7	11 837,7	101,9	102,1	2,6	3,5
Джалал-Абад облысы	44 315,7	39 777,5	104,4	104,9	9,3	11,8
Ыссық-Көл облысы	20 599,9	19 632,2	102,4	102,5	4,3	5,9
Нарын облысы	5 857,9	5 630,4	103,8	104,0	1,2	1,7
Ош облысы	32 752,8	27 011,8	103,2	102,1	6,9	8,0
Талас облысы	10 636,1	9 252,7	105,0	105,6	2,3	2,8
Чу облысы	61 765,1	48 020,0	105,6	103,1	13,0	14,3
Бішкек қ.	244 189,0	143 458,9	105,3	106,7	51,4	42,7
Ош қ.	42 910,4	31 382,8	101,4	101,8	9,0	9,3

Тұтынушы нарық. Ағымдағы жылғы қаңтар-қыркүйекте көтерме және бөлшек сауда, автомобиль және мотоцикл жөндеу айналымының көлемі 352,7 млрд сомды құрап, 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 4,6 пайызға өсті.

2019 ж. қыркүйегінде айналым көлемі 2018 ж. қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 2,4 пайызға, ал алдындағы аймен салыстырғанда 8,8 пайызға өсті. Бұл көтерме және бөлшек сауда айналымы көлемінің өсімімен тығыз байланысты болып отыр.

Еңбекақы және еңбек нарығы. 2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі бір жұмыскердің атаулы орташа айлық еңбекақысы (шағын кәсіпорындарды есепке алмағанда) 16 451 сомды құрады және 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке қарағанда 4,6 пайызға өсті, ал оның тұтынушы бағасының индексін қосқандағы есептелген нақты көлемі 4,2 пайызға артты.

Қырғыз Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген ресми валюта бағамына сәйкес, бір жұмыскердің орташа айлық еңбекақысы 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 235,8 АҚШ долларды құрады.

2019 ж. қаңтар-қыркүйекте Аумақтағы атаулы және нақты орташа айлық еңбекақы

	Сом	Өткен жылдың сәйкесінше кезеңіне қатысты пайыздық көрсеткіші		Нақты еңбекақысының өткен жылдың сәйкесінше кезеңіне қатысты пайыздық көрсеткіші
		2018	2019	
Қырғыз Республикасы	16 451	106,3	104,6	104,2
Баткен облысы	11 413	101,3	107,1	105,7
Джалал-Абад облысы	15 217	104,0	107,9	107,3
Ыссық-Көл облысы	11 958	106,8	100,6	98,3
Нарын облысы	15 478	105,1	103,5	101,8
Ош облысы	10 720	103,9	105,1	104,5
Талас облысы	13 900	110,2	112,3	112,2
Чу облысы	14 932	108,4	101,5	101,8
Бішкек қ.	21 507	107,4	103,4	103,3
Ош қ.	14 673	104,0	106,4	105,9

Ағымдағы жылғы тамыздағы көрсеткішті өткен жылғы тамыздағы көрсеткішпен салыстырғанда атаулы еңбекақысы да, нақты еңбекақысының да өсу қарқыны төмендегені байқалады.

¹ Без учета малых предприятий.

1.1.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Қырғызстандағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы

2019 ж. 1 қазанда Қырғыз Республикасында заңды және жеке тұлғалардан тұратын 718,8 мың жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектісі есепке алынған. Өткен жылдың сәйкесінші кезеңіндегі көрсеткішпен салыстырғанда олардың саны 2,6 пайызға өскен.

2019 ж. 1 қазанда аумақта жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектілер

	барлығы, мың бірлік	Пайыздық көрсеткіш	
		Өткен жылғы сәйкесінші кезеңде	қорытынды
Қырғыз Республикасы	718,8	102,6	100
Баткен облысы	66,3	103,9	9,2
Джалал-Абад облысы	129,4	101,7	18
Ыстық-Көл облысы	63,4	101,8	8,8
Нарын облысы	56,8	102,1	7,9
Ош облысы	176,5	103,3	24,6
Талас облысы	37,9	104,0	5,3
Чу облысы	122,8	102,4	17,1
Бішкек қ.	37,6	102,1	5,2
Ош қ.	28,1	103,0	3,9

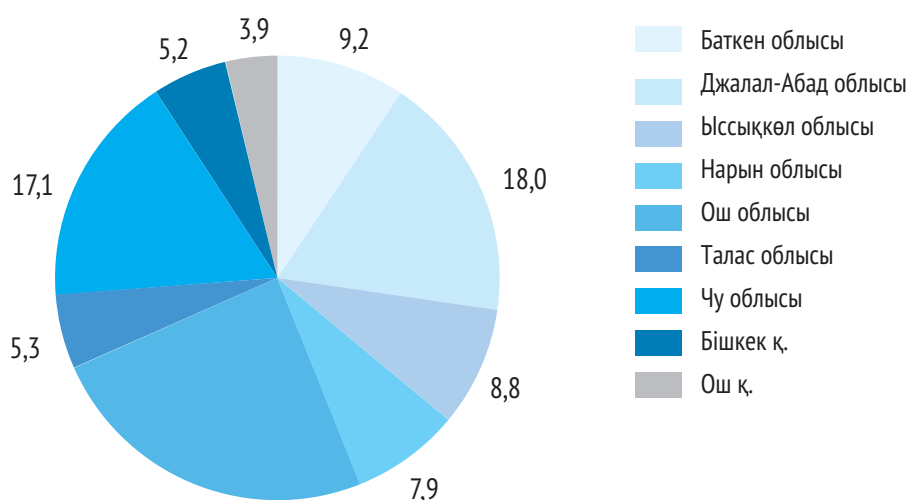
Жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектілердің жалпы санында жеке меншік нысанындағы меншік иелері басым (98,3 пайыз). Олардың ішінде ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы саласында қызмет етуші шаруашылық жүргізуші субъектілер басым (62,7 пайыз).

2019 ж. 1 қазанда Экономикалық қызмет түрлері және меншік нысаны бойынша жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектілер (бірлік)

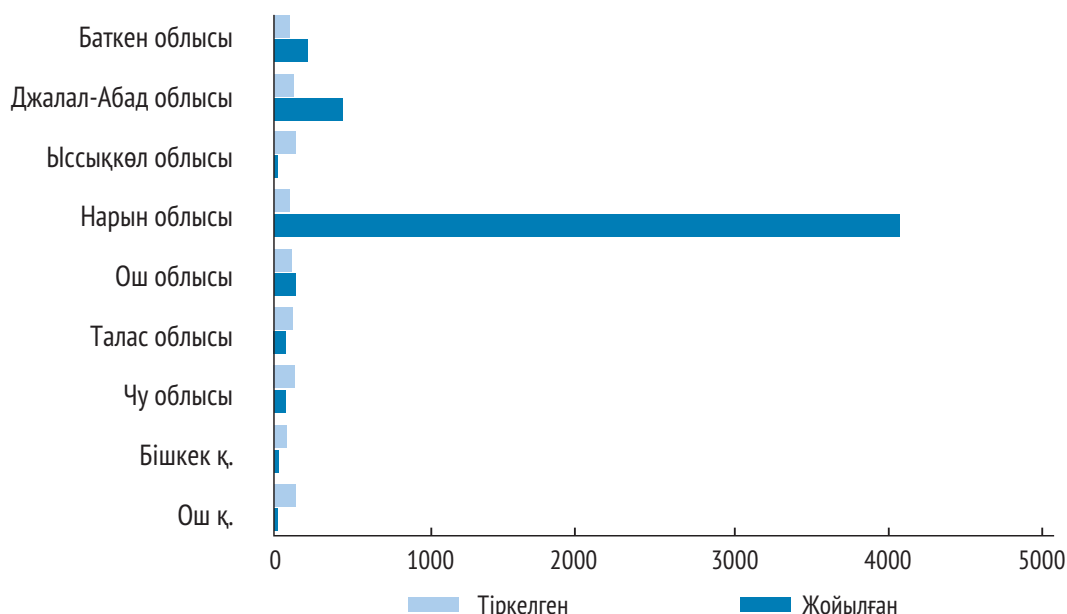
	барлығы	оның ішінде меншік нысаны бойынша			
		мемлекеттік	муниципалдық	жеке	басқа
Барлығы	718 792	7 321	4 733	706 574	164
Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы	450 705	184	22	450 499	-
Пайдалы қазба өндірісі	621	4	1	616	-
Өңдеу өндірісі (Өңдеу өнеркәсібі)	14 627	31	11	14 585	-
Электр энергиясымен, газбен, бумен және ауа баптауды қамтамасыз ету	255	33	11	211	-
Сумен жабдықтау, тазалау, қалдықтарды өңдеу және қайталама шикізат	638	8	176	454	-
Құрылыс	7 042	77	15	6 950	-
Бөлшек және көтерме сауда; автомобиль және мотоцикл жөндеу	119 970	13	4	119 953	-
Көлік қызметі және жүк сақтау	42 053	562	15	41 476	-

	барлығы	оның ішінде меншік нысаны бойынша			
		мемлекеттік	муниципалдық	жеке	басқа
Қонақ үй және мейрамхана қызметі	14 563	41	8	14 513	1
Ақпарат және байланыс	3 748	118	33	3 597	-
Қаржылай делдалдық және сақтандыру	2 796	27	3	2 765	1
Жылжымайтын мүлік операциялары	6 235	16	26	6 193	-
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	13 819	430	12	13 373	4
Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету	3 105	46	12	3 047	-
Білім беру	2 718	1 623	1 094	-	1
Денсаулық сақтау және халыққа әлеуметтік қызмет көрсету	7 070	2 157	1 858	2 954	101
Өнер, сауық құру және демалыс	4 987	1 445	255	3 287	-
Басқа да қызмет көрсету түрлері	4 342	497	1 097	2 748	-
Прочая обслуживающая деятельность	19 341	9	80	19 251	1
Жеке меншік үй шаруашылығында жалдамалы жұмысшысы бар қызметтер; жеке тұтынуға қажетті әртүрлі тауарлар шығаратын және қызмет түрлерін көрсететін жеке меншік үй шаруашылықтары	101	-	-	101	-
Эксаумақты ұйымдардың қызметі	56	-	-	1	55

2019 ж. 1 қазанда аумақта жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектілердің орналасуы
(қотырынды пайыздық көрсеткіште)

2019 ж. III тоқсанындағы аумақта қайта тіркелген және таратылған шаруашылық жүргізуші субъектілер

Шаруашылық жүргізуші субъектілер құрылымында шаруа (фермерлік) қожалықтар және жеке кәсіпкерлер басым.

10 кесте: 2019 ж. 1 қазанда аумағы мен субъект түрі бойынша жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектілер (мың. бірлік)

	Барлығы	оның ішінде					
		шағын	орта	ірі	шаруа (фермерлік) қожалықтар	Жеке кәсіпкерлер	Басқа да шартты бөлімшелер
Қырғыз Республикасы	718,8	22,2	4,3	2,0	340,2	341,9	8,2
Баткен облысы	66,3	1,0	0,4	0,1	31,4	33,1	0,4
Джалал-Абад облысы	129,4	1,9	0,7	0,3	78,6	46,2	1,6
Ыссық-Көл облысы	63,4	1,4	0,4	0,1	19,7	40,7	0,9
Нарын облысы	56,8	0,7	0,3	0,1	32,2	22,7	0,8
Ош облысы	176,5	2,6	0,6	0,2	101,0	70,5	1,6
Талас облысы	37,9	0,8	0,2	0,1	22,5	13,7	0,6
Чу облысы	122,8	3,0	0,6	0,2	51,7	66,0	1,3
Бішкек қ.	37,6	9,6	0,8	0,7	0,6	25,1	0,9
Ош қ.	28,1	1,2	0,2	0,1	2,5	23,8	0,2

Жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектілердің жалпы санында заңды тұлғалардың үлесі 4,1 пайызды немесе 29,3 мың бірлікті құрады.

Жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалардың басым бөлігі (78,6 пайыз) шағын шаруашылық жүргізетін субъектілер, оның ішінде 41,5 пайызы Бішкек қаласында тіркелген.

Орта және ірі шаруашылық субъектілерінің үлесі жалпы жұмыс істеп тұрған шаруашылық жүргізуші субъектілер арасында сәйкесінше 14,7 және 6,7 пайызды құрады.

III тоқсанда аумақ бойынша шаруашылық жүргізуші субъектілердің демографиясы (бірлік)

	Жаңадан тіркелгендер			Ресми таратылғандар		
	2018	2019	өткен жылдың сәйкесінше кезеңіне қатысты пайыздық көрсеткіш	2018	2019	өткен жылдың сәйкесінше кезеңіне қатысты пайыздық көрсеткіш
Қырғызстан Республикасы	5 811	6 348	109,2	1 013	842	83,1
Баткен облысы	497	543	109,3	13	28	в 2,2 р.
Джалал-Абад облысы	705	934	132,5	21	94	в 4,5 р.
Ыссық-Көл облысы	351	480	136,8	381	97	25,5
Нарын облысы	350	384	109,7	9	366	в 40,7 р.
Ош облысы	1 006	1 129	112,2	40	59	147,5
Талас облысы	321	360	112,1	31	23	74,2
Чу облысы	586	840	143,3	55	41	74,5
Бішкек қ.	1 750	1 337	76,4	287	107	37,3
Ош қ.	245	341	139,2	176	27	15,3

1.1.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Қырғызстанның сыртқы экономикалық қызметі

Тауарлардың сыртқы және өзара саудасы. Қырғыз Республикасының тауарларының сыртқы және өзара саудасының көлемі алдын ала болжам бойынша 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 4 384,4 млн АҚШ долларды құрап, 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 4,6 пайызға азайды.

Экспорттық жеткізілім¹ 1 192,1 млн. АҚШ долларды құрап, 10,8 пайызға көтерілді, бұл ТМД-дан тыс елдерге тауар шығарудың артуы есебінен (33,8 пайызға) артып отыр.

Импорттық түсім² 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 9,2 пайызға азайған, осылайша 3 192,3 млн. АҚШ долларды құрады. Бұл негізінен ТМД-дан тыс елдерден түсімдердің (15,0 пайызға) қысқаруы есебінен болып отыр.

Тауар айналымының құрылымындағы экспорт үлесі 27,2 пайыз, импорт – 72,8 пайыз.

Сауда теңгерімінің теріс сальдосы 2019 ж. қаңтар-тамызда 2 000,2 млн. АҚШ долларды (2018 ж. қаңтар-тамызда - 2 441,6 млн. доллар) құрады.

Алтынды қоспағанда тауар экспорты 7,0 пайызға азайып, 700,3 млн АҚШ долларды құрады.

республиканың жалпы тауар айналымының көлемінде Еуразиялық экономикалық одаққа мүше елдерімен өзара саудасы 39,0 пайызды құрады, оның ішінде экспорт – 32,8 пайыз, импорт -41,2 пайыз.

Үшінші елдермен сыртқы саудасы республиканың жалпы тауар айналымы көлемінде 61,0 пайызды құрады, оның ішінде экспорт – 67,2 пайыз, импорт – 58,8 пайыз.

2019 ж. қаңтар-тамызда тауарлармен сыртқы және өзара саудасы

	Сыртқы және өзара сауда - барлығы			оның ішінде					
				экспорт			импорт		
	млн. АҚШ доллар	өткен жылдың сәй- кесінше айына қатысты пайыздық көрсеткіш	алдыңғы айға қатысты- пайыздық көрсеткіш	млн. АҚШ доллар	өткен жылдың сәй- кесінше айына қатысты пайыздық көрсеткіш	алдыңғы айға қатысты- пайыздық көрсеткіш	млн. АҚШ доллар	өткен жылдың сәй- кесінше айына қатысты пайыздық көрсеткіш	алдыңғы айға қатысты- пайыздық көрсеткіш
2018									
Қаңтар	523,4	161,5	81,8	111,9	140,3	46,1	411,5	168,5	103,6
Ақпан	518,8	132,9	99,1	129,8	105,3	115,9	389,0	145,7	94,5
Наурыз	624,0	113,7	120,3	149,2	76,0	114,9	474,8	134,6	122,1
Сәуір	631,4	124,8	101,2	159,5	120,4	107,0	471,9	126,3	99,4
Мамыр	616,9	129,2	97,7	161,0	141,6	100,9	455,9	125,3	96,6
Маусым	594,6	112,5	96,4	145,4	100,3	90,3	449,2	117,1	98,5
Шілде	588,0	106,1	98,9	114,9	80,6	79,1	473,1	114,9	105,3
Тамыз	496,3	86,0	84,4	104,2	66,1	90,7	392,1	93,4	82,9
қаңтар-тамыз	4 593,4	117,6	-	1075,9	98,6	-	3 517,5	124,9	-
2019									

¹ Об бағасындағы экспорт – экспорттаушы елдің шекарасына дейін тауарды жеткізуде шығатын шығыстар қосылған тауар бағасы.

² СИФ бағасындағы импорт - импорттаушы елдің шекарасына дейін тауарды жеткізу және сақтандыруға кеткен шығыстар қосылған тауар бағасы..

	Сыртқы және өзара сауда - барлығы			оның ішінде					
				экспорт			импорт		
	млн. АҚШ доллар	өткен жылдың сәй- кесінше айына қатысты пайыздық көрсеткіш	алдыңғы айға қатысты- пайыздық көрсеткіш	млн. АҚШ доллар	өткен жылдың сәй- кесінше айына қатысты пайыздық көрсеткіш	алдыңғы айға қатысты- пайыздық көрсеткіш	млн. АҚШ доллар	өткен жылдың сәй- кесінше айына қатысты пайыздық көрсеткіш	алдыңғы айға қатысты- пайыздық көрсеткіш
Қаңтар	473,6	90,5	63,6	97,4	87,0	39,3	376,2	91,4	75,8
Ақпан	464,5	88,3	96,7	153,9	113,7	151,5	310,6	79,8	82,5
Наурыз	669,5	107	145,9	204,4	136,3	137,7	465,1	97,8	149,7
Сәуір	600,0	93,6	88,5	157,9	93,6	73,5	442,1	93,6	95,1
Мамыр	523,6	84,8	88,5	131,7	81,8	88,1	391,9	85,9	88,6
Маусым	542,2	88,7	100,8	169,7	113,1	124,8	372,5	80,9	92,8
Шілде	589,8	97,7	108,9	169,7	144,6	101,1	420,1	86,4	112,5
Тамыз	521,2	105,0	88,4	107,4	103,0	63,3	413,8	105,6	98,5
Қаңтар-тамыз	4 384,4	95,4	-	1 192,1	110,8	-	3 192,3	90,8	-

Экспорт бойынша ірі сауда серіктесі, ел экспортының жалпы көлемінен 41,3 пайызды құрап отырған – Ұлыбритания. ТДМ елдерінен тыс келесі негізгі сауда серіктестері Түркия (4,0 пайыз), Қытай (3,4 пайыз), Литва (1,3 пайыз) және Иран (1,1 пайыз).

ТМД елдері арасында тауарлар экспортын жеткізуде айтарлықтай үлес алатын елдер: Қазақстан (18,4 пайыз), Ресей (13,7 пайыз), Өзбекстан (7,3 пайыз) және Тәжікстан (3,0 пайыз).

ТМД елдеріне тыс мемлекеттерден келетін импорт тауарларының басым көлемі Қытайдан (35,8 пайыз жалпы импорт көлемінен), Түркия (4,5 пайыз) және АҚШ (1,9 пайыз) келуде.

ТМД елдерінен келетін импорттың басым көлемі Ресейге (27,4 пайыз елдің импортының жалпы көлемінен), Қазақстанға (12,9 пайыз) және Өзбекстанға (4,2 пайыз) тиесілі.

2019 ж. қаңтар-тамызда Қырғыз Республикасының жекелеген елдермен тауарлармен сыртқы және өзара саудасы

	Сыртқы және өзара сауда		Оның ішінде				Республиканың сыртқы және өзара сауда-сындағы меншікті үлесі
			экспорт		импорт		
	млн. АҚШ доллар	2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	млн. АҚШ доллар	2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	млн. АҚШ доллар	2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	
Барлығы	4384,4	95,4	1192,1	110,8	3192,3	90,8	100
ТМД елдері	2026,4	96,3	528,3	91,1	1498,1	98,3	46,2
ЕАЭО елдері	1708,2	95,0	391,6	92,0	1316,6	95,9	39,0
Армения	0,3	78,6	0,0	30,1	0,3	102,2	0,0
Беларусь	38,0	94,9	8,6	105,6	29,4	92,2	0,9
Қазақстан	631,0	110,5	219,6	117,5	411,4	107,0	14,4

	Сыртқы және өзара сауда		Оның ішінде				Республиканың сыртқы және өзара сауда-сындағы меншікті үлесі
			экспорт		импорт		
	млн. АҚШ доллар	2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	млн. АҚШ доллар	2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	млн. АҚШ доллар	2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	
Ресей	1038,9	87,6	163,5	70,8	875,4	91,6	23,7
ТМД елдері арасынан ЕАЭО тыс елдер							
Әзірбайжан	4,0	в 1,8 р.	2,6	в 2,5 р.	1,5	113,4	0,1
Молдова	1,2	144,2	0,2	141,7	1,0	144,7	0,0
Тәжікстан	42,9	103,2	35,8	110,1	7,0	78,3	1,0
Түркменстан	4,8	в 1,5 р.	1,8	77,6	3,0	в 3,3 р.	0,1
Өзбекстан	222,7	95,4	87,6	78,4	135,1	111,1	5,1
Украина	42,6	в 1,8 р.	8,7	143,4	33,9	в 1,9 р.	1,0
ТМД тыс елдер	2358,0	94,7	663,8	133,8	1694,2	85,0	53,8
Үшінші елдер (ЕАЭО тыс)	2676,2	95,7	800,5	123,1	1875,7	87,4	61,0
Еуропа							
Австрия	7,9	в 1,5 р.	0,0	73,2	7,9	в 1,5 р.	0,2
Бельгия	10,6	56,1	6,0	54,4	4,5	58,7	0,2
Болгария	11,6	124,4	3,4	в 1,6 р.	8,2	114,5	0,3
Германия	44,6	84,4	4,5	109,2	40,2	82,3	1,0
Италия	17,4	94,5	0,2	32,8	17,3	96,4	0,4
Литва	32,3	57,6	15,1	47,5	17,2	70,8	0,7
Нидерланд	7,8	84,3	0,8	90,4	7,1	83,7	0,2
Польша	13,7	93,8	0,7	63,4	13,0	96,2	0,3
Біріккен корольдік (Ұлыбритания)	505,0	в 1,5 р.	492,1	в 1,5 р.	12,8	в 1,9 р.	11,5
Франция	20,9	119,0	0,1	69,8	20,8	119,2	0,5
Швеция	6,1	в 1,7 р.	0,1	в 8,1 р.	6,1	в 1,7 р.	0,1
Швейцария	7,7	59,0	1,8	в 12,2 р.	5,9	45,5	0,2
Азия							
Вьетнам	5,6	в 1,5 р.	0,8	125,2	4,8	в 1,6 р.	0,1
Грузия	5,0	в 1,5 р.	1,6	в 1,6 р.	3,4	в 1,5 р.	0,1
Үндістан	27,1	121,7	2,4	80,0	24,8	128,1	0,6
Иран	24,8	172,1	13,1	в 2,3 р.	11,6	132,7	0,6
Қытай	1181,6	86,9	40,4	103,9	1141,3	86,4	27,0
Біріккен Араб Әмірліктері	17,9	в 2,9 р.	6,4	в 1,9 р.	11,5	в 4,0 р.	0,4
Корея Республикасы	19,1	103,1	0,1	в 1,7 р.	19,0	102,8	0,4
Түркия	190,8	78,4	47,2	100,9	143,6	73,0	4,4
Жапония	17,0	42,0	0,2	77,2	16,8	41,8	0,4
АҚШ	60,9	55,6	1,6	120,2	59,3	54,8	1,4

Экспорт жеткізілуі. Экспорт көлемі 2019 ж. қаңтар-тамызда 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішпен салыстырғанда ТМД елдерінен тыс мемлекеттерге экспорт жеткізілуінің артуы есебінен 33,8 пайызға өсіп, 663,8 млн АҚШ долларды құрады. Ал ТМД елдеріне экспорт 8,9 пайызға азайып, 528,3 млн долларды құрады.

Тауарлар экспортының артуына негізінен темекі және темекі бұйымдарын жеткізудің 2,9 есеге артуына, тыңайтқыштардың – 2,6 есеге, кептірілген бұршақты көкөністердің – 1,6 есеге, монетарлық емес алтынның – 52,4 пайызға, цемент, портландцементінің – 41,4 пайызға артуы әсер етті.

Бұл ретте киім және киімге қажетті керек-жарақтардың жеткізілуі 2,0 есеге, электрлік қыздыру лампалары – 1,6 есеге, мыс қалдықтары мен сынықтары – 25,5 пайызға, қара металл қалдықтары мен сынықтары – 18,9 пайызға, өңделген шыны – 4,8 пайызға азайды.

2019 ж. қаңтар-тамыздағы тауарлардың жекелеген түрлерінің экспорты.

	Жеткізілді-барлығы		2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	
	мың. тонна	мың. доллар	Заттай көрінісі	құндық көрінісі
Сүт және сүттен жасалған өнім	17,5	27 722,3	116,4	139,5
Кептірілген бұршақты көкөніс	46,9	36 156,9	в 1,6 р.	в 1,6 р.
Кен және бағалы металлдардың қоспалары	95,3	93 392,3	106,2	110,6
Темекі және темекі бұйымдары	-	16 506,4		в 2,9 р.
Мақта талшықтары	9,5	14 842,5	107,1	101,2
Тыңайтқыштар	-	6 734,1	-	в 2,6 р.
Киім және киімге қажетті керек-жарақтар	-	59 560,3	-	50,2
Цемент, портландцемент	486,7	24 599,1	134,6	141,4
Қара металл қалдықтары мен сынықтары	63,9	11 198,6	108,9	81,1
Өңделген шыны	-	20 176,6	-	95,2
Монетарлық емес алтын	-	491 813,6	-	152,4
Электрлік қыздыру лампалары, млн. дана.	22,7	2 606,0	71,8	63,3
Мыс қалдықтары мен сынықтары	14,8	43 051,6	90,4	74,5

Экспорт жеткізудегі едәуір көлем келесі елдерге тиесілі: Ұлыбритания (алтын - 490,9 млн. АҚШ долларға), Ресей (киім - 41,0 млн. долларға, мақта талғышы - 4,3 млн. долларға), Қазақстан (Кен және бағалы металлдардың қоспалары - 83,7 млн. АҚШ долларға, сүт өнімдері - 9,5 млн. АҚШ долларға), Түркия (мақта талшығы - 8,9 млн. долларға, көкөніс және жеміс - 13,4 млн. долларға).

Импорттық түсімдер. ТМД елдерінен келетін импорт 2019 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіші 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішпен салыстырғанда 25,4 млн АҚШ долларға төмендеп, 1 498,1 млн. долларды немесе импорттың жалпы көлемінен 46,9 пайызды құрады, ал ТМД елдерінен тыс мемлекеттерден келетін түсім көлемі 299,8 млн долларға азайып, 1 694,2 млн. долларды (53,1 пайыз) құрады.

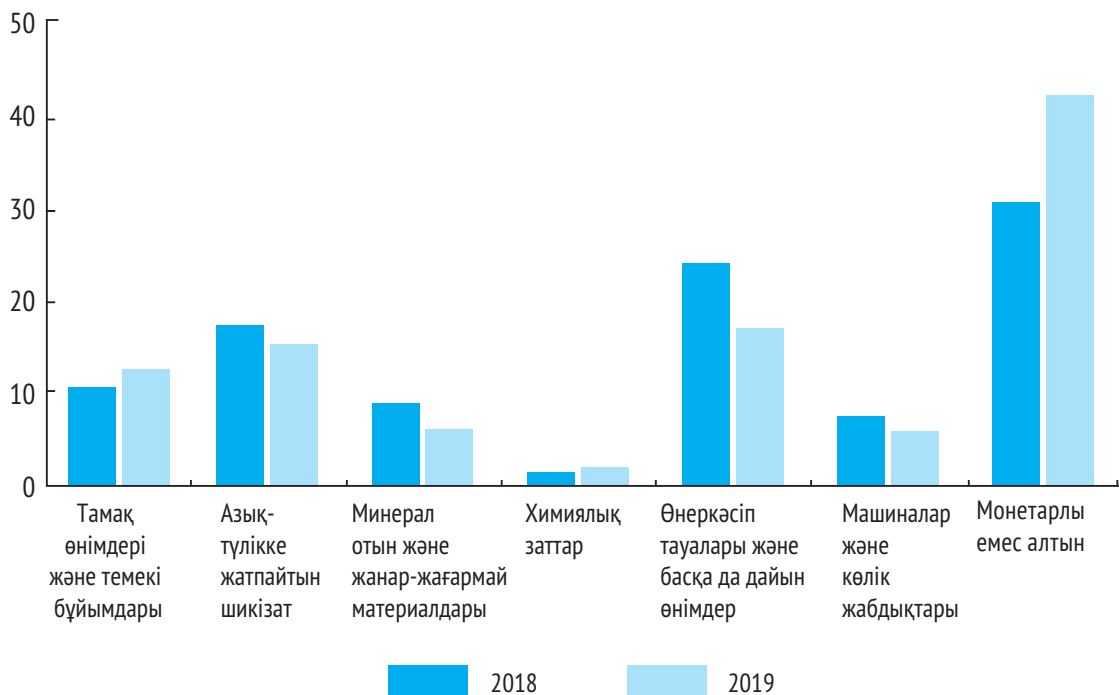
Жалпы синтетикалық маталардың (6,4 есе), киім және киімге қажетті керек-жарақтар (2,2 есе), аяқ киім (1,6 есе), шай (17,0 пайызға), шоколад және басқа да дайын какао қосылған азық-түлік өнімдері (7,9 пайызға), қант (40,1 пайызға), көлік құралына арналған шина (14,0 пайызға), тас көмір (27,1 пайызға), сабын, жууға және полирольдауға арналған өнімдер (33,6 пайызға), сондай-ақ су, оның ішінде минералды және газдалған су (3,4 пайызға) импортының көлемі азайғаны байқалады.

Сонымен қатар, импорт түсімдерінің өскені байқалады: күріш (3,4 есеге), көкөністер (1,6 есе), бидай ұны (1,6 есеге), нан және ұннан жасалған кондитерлік өнімдер (26,4 пайызға), қыштан жасалған заттар (7,3 пайызға), қара металдан жасалған бұйымдар (20,3 пайызға), жемістер (2,7 пайызға), сондай-ақ а также фармацевтика өнімдері (8,0 пайызға).

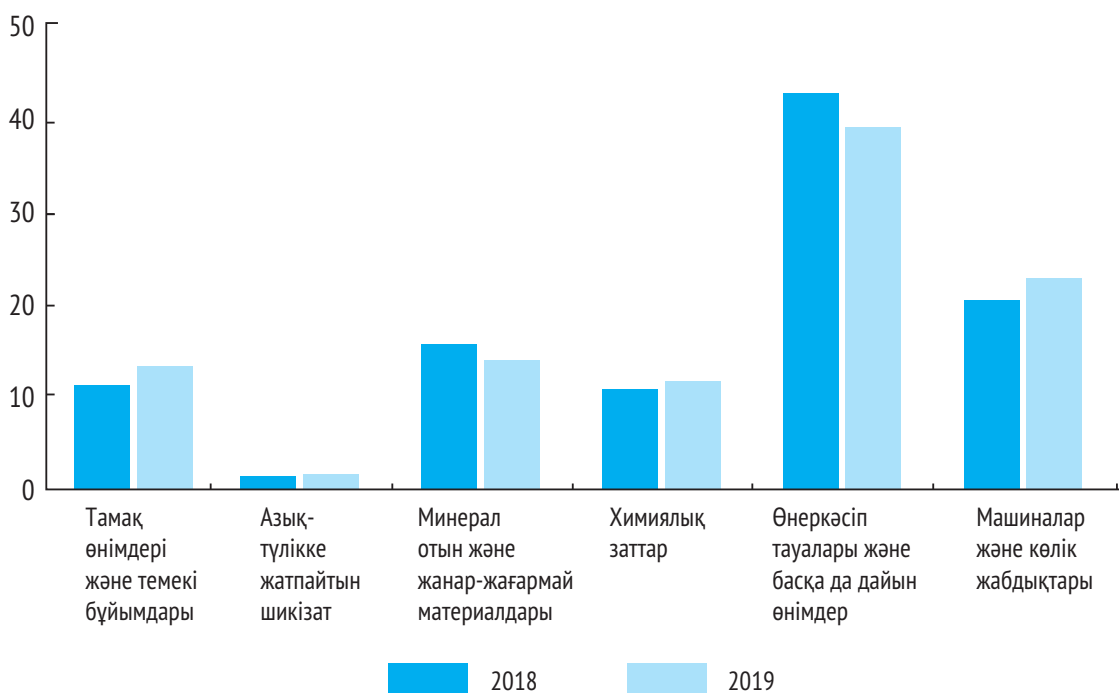
Импорттық түсімдер бойынша негізгі серіктер елдер: Қытай (аяқ киім - 161,7 млн. доллар, синтетикалық маталар - 75,6 млн. доллар, киім және киімге қажетті керек-жарақтар - 87,3 млн. доллар, электрлік машиналар мен жабдықтар - 159,8 млн. доллар), Ресей (мұнай өнімдері - 191,3 млн. доллар, өсімдік майы - 18,7 млн., қоспасыз болат шыбықтар - 41,9 млн. доллар, тыңайтқыштар - 11,8 млн. доллар), Қазақстан (тас көмір - 7,2

млн. доллар, цемент - 7,6 млн., су, оның ішінде минералды және газдалған су - 27,1 млн., бидай - 17,4 млн., бидай ұны - 12,8 млн. доллар), Түркия (киім және киімге қажетті керек-жарақтар - 29,2 млн. доллар, жиһаз және оның бөлшектері - 2,5 млн., аяқ киім - 8,3 млн. доллар), Өзбекстан (тыңайтқыштар - 4,2 млн. доллар, киім және киімге қажетті керек-жарақтар - 11,8 млн., жемістер мен жаңғақтар - 19,9 млн., көкөністер - 6,2 млн. доллар).

Қаңтар-тамыздағы Экспорттың тауарлық құрылымы

(Экспорттың жалпы көлеміне қатысты пайыздық көрсеткіш)

Қаңтар-тамыздағы импорттың тауарлық құрылымы
(Импорттың жалпы көлеміне қатысты пайыздық көрсеткіш)

2019 ж. қаңтар-тамызда тауардардың жекелеген түрлерінің импорты

	Жеткізілді-барлығы		2018 ж. қаңтар-тамызға қатысты пайыздық көрсеткіші	
	мың. доллар	Заттай көрінісі	мың. доллар	Заттай көрінісі
Көкөністер	58,2	20 066,5	181,9	в 1,6 р.
Жемістер	96,6	48 397,4	146,7	102,7
Шай	3,2	6 935,4	89,5	83,0
Өсімдік майы	33,4	29 310,8	109,3	108,7
Қант	22,7	10 430,4	59,7	59,9
Күріш	10,2	5 710,6	400,0	в 3,5 р.
Шоколад және басқа да дайын какао қосылған азық-түлік өнімдері	10,0	23 493,4	86,1	92,1
Бидай ұны немесе бидай –қара бидай ұны	58,1	14 078,0	139,7	в 1,6 р.
Нан және ұннан жасалған кондитерлік өнімдер	18,0	26 586,7	112,6	126,4
Су, минералды және газдалған су, мың л	76 761,4	28 107,8	122,2	96,6
Цемент, портландцемент	219,2	10 355,7	111,0	95,4
Тас көмір	230,3	6 408,9	78,6	78,2
Фармацевтика өнімдері	5,6	109 455,8	115,5	108,0
Сабын, жууға және полирольдауға арналған өнімдер	23,0	26 812,2	107,3	66,4
Көлік құралына арналған шиналар	939,9	29 037,7	92,2	86,0
Қара металдан жасалған заттар	353,7	79 570,4	32,1	120,3
Синтетикалық маталар	-	7 141,97	-	15,6
Киім және киімге қажетті керек-жарақтар	-	139 205,5	-	45,6
Аяқ киім	-	174 925,3	-	64,3
Қыштан жасалған заттар	-	30 120,2	-	107,3

1.1.4. 2019 жылы Қырғызстанда ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу

Экономика министрлігі Қырғыз Республикасында кәсіпкерлік қызметті реттейтін мемлекеттік орган болып табылады.

1.1.1. кірістірме

Қырғыз Республикасының Экономика министрлігі
72002 Бішкек, Чу даңғылы, 106.

Тел. +996 (312) 62-05-90, +996 (312) 62-05-90

Кәсіпкерлік қызметті реттеу басқармасы

+996 (312) 62-49-85

e-mail: mail@mineconom.gov.kg; <http://mineconom.gov.kg/>

Реттеуге жүргізілетін жүйелі талдау. Қырғыз Республикасының Экономика министрлігі (одан кейін – Министрлік) 2015 жылғы наурызда Қырғызстанда бизнес жүргізуге, оның әсерінен елдің экономикасының дамуына тосқауыл болатын кедергілерді анықтауға бағытталған «Реттеуге жүргізілетін жүйелі талдау» реттеуші реформасын іске қосты.

Реформаның мақсаты – кәсіпкерлік саласындағы заңнамалық базаны жеңілдету, Қырғызстанда инвестициялық ахуалды түбегейлі өзгерту, сыбайлас жемқорлықты азайту және ұлттық және шетелдік инвесторларға қолайлы жағдай қалыптастыру.

Реформаның негізгі мәні – Қырғызстанда кәсіпкерлік қызметті реттеуші заңнамалар арасынан, бірін бірі қайталайтын, мағынасыз және проблемалық заңнамалық актілерді жою болып табылады.

Реттеуші реформаны жүргізудің Қырғызстанға тиімділігі:

- Қырғызстан Үкіметі барлық мемлекеттік органдармен бірлесіп тиімді кең ауқымды реттеуші реформаны жүргізілуі әлеуетті инвесторлар, бизнес-қоғамдастық және қоғам үшін мықты саяси түрткі;
- Кәсіпкерлік саласындағы заңнамалық база жеңілдетіліп, бизнеске және инвестицияларға барынша қолайлы жағдайлар қалыптастырады, бұл өз кезегінде сыбайлас жемқорлықты азайтады;
- Барынша қарапайым және тиімді мемлекеттік басқару жүйесін қалыптастыру (қажет емес функцияларды алып тастауға қатысты ұсыныстар болуы мүмкін);
- Күрделі жағдайларды барынша жеңілдету және лауазымды тұлғалардың іс-әрекеттеріндегі ұсынылған шектен тыс еркіндікті шектеу арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттерді азайту;
- Реформаға қатысқа 34 мемлекеттік органдарда заманауи үрдіспен қатар реттеуші реформаны жүргізуде тәжірибесі бар және арнайы оқытылған, дайындалған сарапшылардан тұратын штаб құрылды;
- Мемлекет пен бизнес арасындағы мемлекеттік-жеке меншік диалогты нығайту.

Қырғыз Республикасы Үкіметі Қырғыз Республикасында шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту және қолдау бойынша 2019-2023 жылдарға арналған бағдарламаны қабылдады.

2018-2040 жылдарға арналған Қырғыз Республикасының дамуының Ұлттық стратегиясында ел экономикасында шағын және орта бизнестің тұрақты дамуы және табысты болуына, кәсіпкерлерді әкімшілік қысымнан қорғауды қамтамасыз ету, билік пен бизнес арасында серіктестік өзара қарымқатынасты орнату, өзін өзі реттеуді дамытуға бағытталған нормативтік актілерді қабылдау, бизнес ортаны жақсарту, кәсіпкерлік қызметтің экономиканың әртүрлі секторларында кеңейту, өңірлерде жұмыс орнын ашу туралы мақсаттар қойылған.

Қырғыз Республикасы Президентінің «2019 жылды Өңірлерді дамыту және елдегі цифровизация жылы деп жариялау туралы» 2019 жылғы 11 қаңтардағы № 1 Жарлығында келесі міндеттер айтылған:

«Шағын және орта бизнеске қолайлы жағдайды қалыптастыру өңірлердің экономикалық дамуына маңызды әсер етеді. Кең инвестициялық мүмкіндіктер ұсыну арқылы жаңа жұмыс орындарын ашуға, ішкі және сыртқы көші-қон процесстерін азайтуға мүмкіндік аламыз. Қырғыз Республикасының Үкіметіне өңірлердегі шағын, орта кәсіпкерлікті қолдау, инвестициялар тарту, өңірлердің экономикалық дамуына және жаңа жұмыс

орындарын ашуға бағытталған жобаларға несие беретін қаржы институттары мен қорлардың жұмысын жандандыруға қатысты шаралар қабылдау ұсынылды».

Қырғыз Республикасы Үкіметінің «Бірлік, Сенім, Жасампаздық» 2018-2022 жылдарға арналған Қырғыз Республикасының даму бағдарламасында кәсіпкерлікті дамытуға қатысты айтылғаны:

«Шағын және орта бизнестің дамуын жүйелі түрде қамтамасыз ету мақсатында Үкімет Қырғыз Республикасында қалаларда бизнес-инкубаторлар құру арқылы шағын және орта кәсіпкерлікті дамытуға арналған кеңенді мемлекеттік бағдарламасы әзірленеді және жүзеге асатын болады. Өңірлерде және қашық орналасқан елдімекендерде шағын және орта кәсіпорындарды дамыту және қолдауға ерекше мән берілетін болады».

Мемлекеттік органдар мен кәсіпкерлер арасындағы дауларды шешу мақсатында кәсіпкерлердің мүмкіндіктерін кеңейту үшін «Қырғыз Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгертулер мен толықтырулар енгізу туралы («Инвестициялар туралы», «Аралық соттар туралы», «Медиация туралы» заңдарға) Қырғыз Республикасының Заң жобасы әзірленген. Бұл бизнестің инвестициялық дауларды шешуде баламалы әдістерді белсенді қолдануына мүмкіндік берді. Бизнес-омбудсмен институтын құру туралы ережелер қабылданды, Бақылау кеңесі құрылды.

Ауыл шаруашылығы өндірісін дамытуға қолайлы жағдайлар қалыптастыру мақсатында Қырғыз Республикасының Салық кодексіне өзгертулер енгізілді. Бұл ауыл шаруашылығындағы өндірушілердің ауылшаруашылық кооперативтерге бірігуіне, МТС дамытуын қолдауға серпін берді.

Негізгі экономикалық көрсеткіштердегі оң қарқынға қарамастан шағын және орта бизнесті (одан кейін - ШОБ) тежеуші екі фактор бар: негізгі ресурстарға, инфрақұрылымға қолжетімділік және кәсіпкерлікті реттеудегі тарифсіз формалар және ауыртпалығы жоғары мемлекеттік тарифтер.

2019 жылдың басында кәсіпкерлік субъектілеріне тексеру жүргізуге мораторий жарияланған. Сондай-ақ тәуекелдер негізінде салықтық тексерулер жүйесі енгізілген, бұл тәуекелдігі жоғары компанияларды анықтауға және жалпы кәсіпкерлерді тексеру санын азайтуға мүмкіндік берді. www.proverka.kg порталында кәсіпкерлермен кері байланыс орнату механизмі енгізілген. Қазіргі уақытта портал арқылы 13 МБО жұмыс жасауда. Дегенмен, кәсіпкерлер арасында жүргізілген сауалнамада бақылаушы органдардың жұмысына шағымдары барын айтқан, сондай-ақ тексерулер, ал оның нәтижесіне күмәндану тақырыбы кәсіпкерлер арасында әлі де өзекті болып отыр. Инвесторларға әртүрлі жеңілдіктер ұсынудың барынша ашықтығын қамтамасыз ету үшін қолданыстағы инвестициялық қызметті ынталандыру режимін жақсарту мақсатында инвестициялық ынталандыру тізілімі әзірленген. Тізілім 78 қазыналық және қазыналық емес ынталандыру түрін қамтиды және мемлекеттік басқарудың екі деңгейін: республикалық және жергілікті деңгейдегі билікті қамтиды.

Сонымен қатар ауыл шаруашылық өнімдерін шығарушыларға, оның ішінде фермерлерге жеңілдетілген кредит және ауыл шаруашылық техникасына лизинг беруді қарастыратын, мемлекеттік қолдау шараларына аса мән берілген.

Дүниежүзілік Банктің 2019 жылғы «Doing Business 2019» рейтингі мәліметтеріне сәйкес 2017-2018 жж елдің жалпы рейтингі жақсарып, 77 орыннан 70 орынға орналасқан. Қырғызстан «Инвесторды қорғау» көрсеткішінде ТМД елдері арасында 2 орында және әлем бойынша 13 орында. Бизнесті тіркеу небары 2 процедурадан тұрады, бизнесті тіркеудің жеңілдігі жағынан Қырғыз Республикасы әлемде 11 орында.

Бөлімде қолданылған ақпарат көздерінің тізімі:

1. Қырғыз Республикасының Ұлттық статистика комитеті. <http://www.stat.kg/ru/>.
2. Қырғыз Республикасының 2019 қаңтар-қыркүйектегі әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Қырғыз Республикасы Ұлттық статистика комитетінің ай сайынғы шолуы. Бішкек, 2019.
3. Қырғыз Республикасының 2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі көрсеткіштері.
4. Қырғыз Республикасы Экономика министрлігінің ресми сайты - <http://mineconom.gov.kg/ru/>

1.2.

1.2. Армения Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері

1.2.1. 2019 жылдың үшінші тоқсандағы Армения Республикасындағы макроэкономикалық жағдай.

Армения Республикасы Экономика министрлігінің және Статистика комитетінің ресми мәліметтеріне сәйкес, 2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі макроэкономикалық көрсеткішінің алдын ала мәліметтері жарияланды.

2019 жылғы үшінші тоқсанындағы экономикалық белсенділіктің көрсеткіші 2018 жылғы сәйкесінше кезеңмен салыстырғанда 107,5 % көрсетті.

Кесте. 2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі қорытындыны сипаттайтын негізгі көрсеткіштер

МАКРОЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі қорытындыны сипаттайтын негізгі көрсеткіштер

	Өлшем бірлігі	Қыркүйек 2019ж.	Қыркүйектегі көрсеткіштің 2018 ж. қыркүйекке % қатысы	Қыркүйектегі көрсеткіштің 2019 ж. тамызға% қатысы	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2018 қаңтар-қыркүйекке % қатысы
Экономикалық белсенділіктің көрсеткіштері	%	х	107.5	107.8	х	107.1
Өнеркәсіп өнімдерінің көлемі	млн.драм	184 309.1	111.0	100.6	1 444 445.1	109.7
Ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы көлемі ¹	млн.драм	х	х	х	574 429.1	95.2
Құрылыс көлемі	млн.драм	43 593.7	104.2	104.9	251 835.9	104.4
Сауда айналымы	млн.драм	291 601.8	107.5	100.6	2 277 830.4	108.8
Қызметтер көлемі (сауданы қоспағанда)	млн.драм	192 477.5	115.1	103.6	1 476 849.6	115.5
Тұтыну бағаларының индексі	%	х	100.5	100.2	х	101.6
Электроэнергия өндірісі	млн.квт. сағ	642.9	109.3	91.2	5 650.6	97.8
Орташа айлық атаулы еңбекақы	драм	178 430	107.4	98.6	178 633	105.9
Сыртқы сауда айналымы	млн. доллар	757.2	130.1	113.1	5 639.6	105.8
	млрд. драм	360.6	х	х	2 712.9	х
оның ішінде:						
Тауарлар экспорты	млн. доллар	242.8	133.0	100.2	1 909.2	107.9
	млрд. драм	115.6	х	х	918.3	х
Тауарлар импорты	млн. доллар	514.4	128.8	120.5	3 730.4	104.7
	млрд. драм	245.0	х	х	1 794.6	х

Тауарлар мен қызметтер өндірісінің негізгі көрсеткіштеріндегі өзгерістерді сипаттайтын диаграмма (радар) төменде көрсетілген.

Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы

	Қаңтар-қыркүйек 2019 ж. барлығы, млн. драм	2019 ж. қаңтар-қыркүйектің 2018 ж. қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда, %
Ауыл шаруашылығы және балық шаруашылығының жалпы өнімі, барлығы	599 927.6	95.7
оның ішінде:		
Ауыл шаруашылығы	574 429.1	95.2
оның ішінде:		
өсімдік шаруашылығы ¹	323 649.6	93.0
мал шаруашылығы	250 779.5	97.8
Балық шаруашылығы	25 498.5	107.7

¹Бұл көрсеткіш жерді өңдеу - жерді дайындау, егу және тағы басқа қызмет көлемін қамтиды

Ауыл шаруашылығының жалпы өнімі және индексі, 2019 ж.

	Қаңтар-қыркүйек 2019 ж. барлығы, млн. драм	в %	
		Өткен жылғы сәйкесінше кезеңмен салыстырғанда	Алдыңғы кезеңге қатысы
I тоқсан	74 820.9	99.8	24.6
II тоқсан	173 130.1	89.5	266.0
Қаңтар-маусым	247 951.0	92.6	x
III тоқсан	326 478.1	97.4	271.7
Қаңтар- қыркүйек	574 429.1	95.2	x

ТҰРҒЫН ҮЙ ҚҰРЫЛЫСЫ

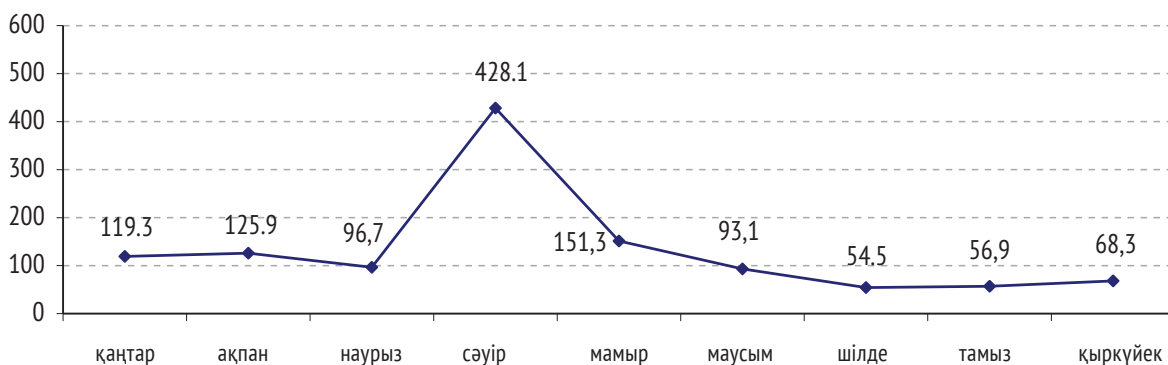
Қаржыландыру көздері бойынша тұрғын үй ғимараттарын іске қосу

Қаржыландыру көздері	III тоқсан 2019 ж.				Қаңтар-қыркүйек 2019ж.			
	барлығы		2018 ж. сәйкесінші кезеңге, %		барлығы		2018 ж. сәйкесінші кезеңге, %	
	Ғимарат саны	кв.м	Ғимарат саны	кв.м	Ғимарат саны	кв.м	Ғимарат саны	кв.м
Оның ішінде, келесі есептен:	180	59 908	122.4	60.1	403	123 905	116.5	84.9
Мемлекеттік бюджет								
Ұйымдар қаражаты	4	8 402	-	-	5	9 626	-	-
Халық қаражаты	5	10 238	100.0	16.7	6	19 464	85.7	31.7
средств населения	171	41 268	120.4	107.2	392	94 815	115.6	112.2

Тұрғын үй ғимараттарын іске қосу және оның индекстері, 2019ж.

	Жалпы аумағы, кв.м	В %-ах	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге	алдыңғы айда/ тоқсанда/
Қаңтар	3 091	119.3	4.6
Ақпан	3 587	125.9	116.0
Наурыз	12 172	96.7	3.4 раза
I тоқсан	18 850	104.6	15.4
Сәуір	18 304	4.3 раза	150.4
Мамыр	11 937	151.3	65.2
Маусым	14 906	93.1	124.9
II тоқсан	45 147	160.2	2.4 раза
Қаңтар-маусым	63 997	138.5	x
Шілде	14 376	54.5	96.4
Тамыз	22 661	56.9	157.6
Қыркүйек	22 871	68.3	100.9
III тоқсан	59 908	60.1	132.7
Қаңтар-қыркүйек	123 905	84.9	x

Тұрғын үй ғимараттарының іске қосылу индексі, 2019 ж. өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % салыстырмасы

КӨЛІК

Көлік түрлері бойынша жүк тасымалы

	Қыркүйек 2019ж., мың. тонна	В % к		Қаңтар-қыр- күйек 2019 ж., мың. тонна	2019ж. Қаңтар-қыр- күйектегі көрсет- кіштің 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы
		2018ж. қыркүйек	2019 ж. тамыз		
Көлік - барлығы	1 426.0	64.0	98.5	10 364.2	47.8
оның ішінде:					
теміржол	316.7	136.7	104.8	2 321.7	107.7
оның ішінде:					
тасымалданғаны	56.1	162.6	90.2	417.8	123.3
жеткізілгені	97.1	191.5	113.3	576.6	106.1
Республика ішінде	163.5	111.7	105.9	1 327.3	104.3
Автокөлік	963.6	51.4	98.5	6 703.9	36.7
оның ішінде:					
тасымалданғаны ¹	73.1	151.3	105.0	534.0	128.6
жеткізілгені ¹	263.6	115.0	94.8	2 096.5	124.5
Республика ішінде	626.9	39.3	99.5	4 073.4	25.2
Әуе көлігі²	2.1	131.3	116.7	14.2	109.2
оның ішінде:					
тасымалданғаны	1.5	150.0	125.0	9.4	104.4
жеткізілгені	0.6	100.0	100.0	4.8	120.0
Магистралдық құбыр желісі	143.6	117.6	86.8	1 324.4	106.2

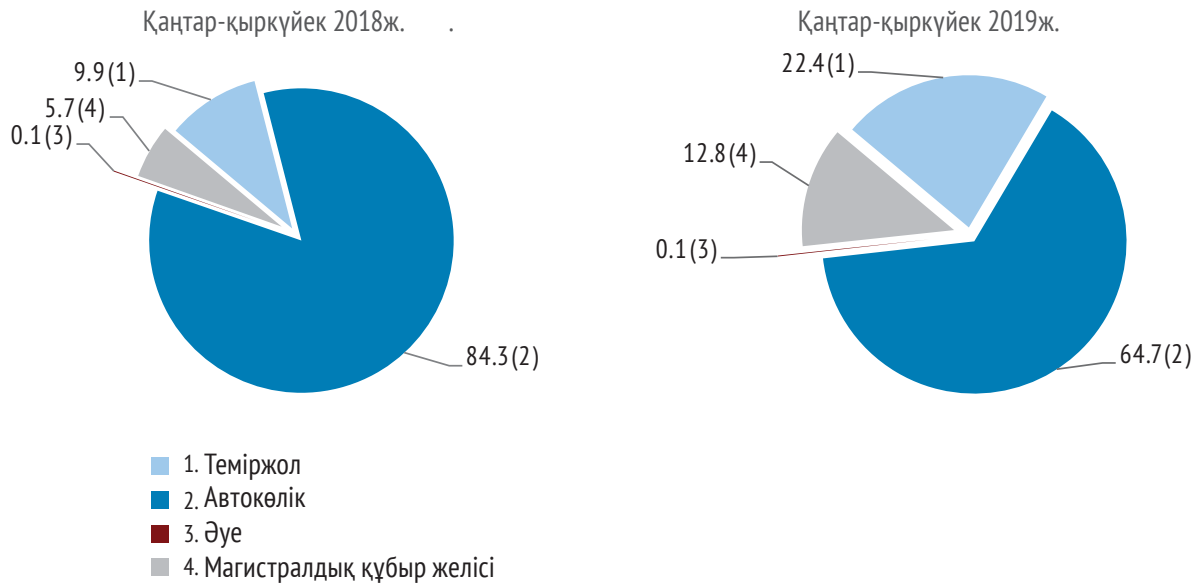
Жүк тасымалының көлемі мен индексі, 2019ж.

	Барлығы мың. тонна	В % к	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңмен салыстырғанда	алдыңғы кезеңмен салыстырғанда
Қаңтар	901.3	32.2	39.6
Ақпан	995.1	49.0	110.4
Наурыз	958.0	40.6	96.3
I тоқсан	2 854.4	39.7	38.0
Сәуір	946.8	35.8	98.8
Мамыр	1 058.4	46.5	111.8
Маусым	1 259.7	54.6	119.0
II тоқсан	3 264.9	45.2	114.4
Қаңтар-маусым	6 119.3	42.4	X
Шілде	1 371.6	54.7	108.9
Тамыз	1 447.3	57.3	105.5
Қыркүйек	1 426.0	64.0	98.5
III тоқсан	4 244.9	58.4	130.0
Қаңтар-қыркүйек	10 364.2	47.8	X

¹ Мәліметтерде басқа елдердің де көлік жүк тасымалының көрсеткіштерінде келтірілген.

² Мәліметтерде басқа елдердің ұшақтары арқылы да орындалған жүк тасымалының көрсеткіштері келтірілген.

Көлік түрлері бойынша жүк тасымалының құрылымы

САУДА

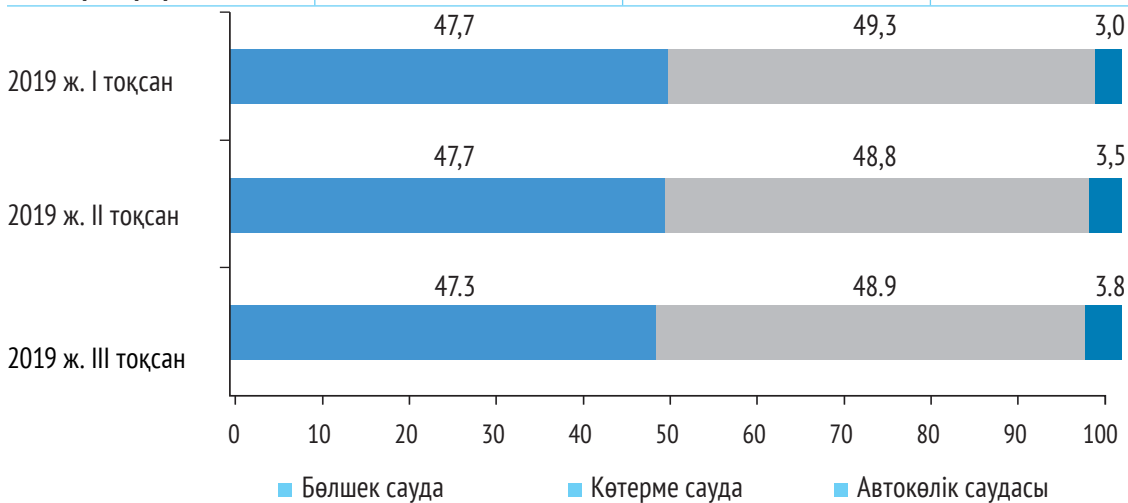
	Қыркүйек 2019ж., барлығы, млн. драм (ағымдағы бағада)	в % к		Қаңтар-қыркүйек 2019ж., барлығы, млн. драм (ағымдағы бағада)	Жалпы қорытындыға, %	2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішінің 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы
		2018ж. қыркүйек	2019ж. тамыз			
Барлығы	291 601.8	107.5	100.6	2 277 830.4	100.0	108.8
оның ішінде:						
Бөлшек сауда	138 339.4	108.2	99.6	1 083 214.7	47.5	108.7
Көтерме сауда	141 493.9	106.9	101.1	1 115 384.4	49.0	111.0
Автокөлік саудасы ¹	11 768.5	106.8	104.8	79 231.3	3.5	85.3

Сауда көлемі және индекстері, 2019ж.

	Барлығы, млн. драм (ағымдағы бағада)	в % к	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге	алдыңғы кезеңге
Қаңтар	187 801.6	119.3	51.1
Ақпан	224 248.5	108.3	118.4
Наурыз	247 640.7	108.8	110.2
I тоқсан	659 690.8	111.4	73.3
Сәуір	235 038.9	109.0	95.0
Мамыр	255 437.5	104.9	109.2

¹ Аталған көрсеткіштерде автокөлік, олардың бөлшектері және қажетті керек-жарақтарының тек арнайы дүкендердегі сатылымы, сондай-ақ оларға техникалық қызметтер мен жөндеу жұмыстары қосылған.

	Барлығы, млн. драм (ағымдағы бағада)	в % к	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге	алдыңғы кезеңге
Маусым	264 921.9	106.7	106.4
II тоқсан	755 398.3	106.8	115.5
Қаңтар-маусым	1 415 089.1	108.9	х
Шілде	281 698.3	109.1	109.3
Тамыз	289 441.2	109.0	103.4
Қыркүйек	291 601.8	107.5	100.6
III тоқсан	862 741.3	108.5	120.0
Қаңтар-қыркүйек	2 277 830.4	108.8	х

Көтерме сауда айналымы және индекстері, 2019ж.

	Барлығы, млн. драм (ағымдағы бағада)	в % к	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге	алдыңғы кезеңге
Қаңтар	87 791.0	131.4	54.9
Ақпан	113 013.8	112.3	127.6
Наурыз	124 197.1	114.3	109.7
I тоқсан	325 001.9	117.8	78.1
Сәуір	116 198.6	110.9	93.7
Мамыр	121 542.8	106.3	105.3
Маусым	131 209.2	106.0	111.1
II тоқсан	368 950.6	107.6	114.9
Қаңтар-маусым	693 952.5	112.2	х
Шілде	140 308.4	111.0	110.2
Тамыз	139 629.6	110.0	100.2
Қыркүйек	141 493.9	106.9	101.1
III тоқсан	421 431.9	109.2	120.7
Қаңтар-қыркүйек	1 115 384.4	111.0	х

Экономикалық белсенділік көрсеткіші 2019 жылғы шілдеде 8,1% артты (3,4% алдыңғы айда). Бұл белсенділіктің артуына ауыл шаруашылығы әсер етуі мүмкін, өйткені ағымдағы жылдың екінші жартыжылдығында салыстыру базасының төменгі жағдайында өндірістің артуы болжамдалуда.

Экономиканың қалған негізгі секторларында да 2019 жылғы шілдеде белсенділік байқалған – өнеркәсіп өндірісі 16,1%-ға артқан, бөлшек және көтерме сауда айналымы - 9,1%-ға, құрылыс көлемі - 4,1%-ға өскен.

Мемлекеттік бюджеттің пайдасы 2019 жылғы қаңтар-маусымда 121,9 миллиард драмды немесе 254 миллион долларды (өткен жылғы осындай кезеңде – 3,8 млрд драм немесе 8 миллион доллар көлемінде дефицит болған) құрады.

Есепті кезеңдегі табыс 759 миллиард драмды (1,6 миллиард долларды) құрап, 25,1%-ға артты.

Көрсеткіштің өсу факторларына экономикалық белсенділіктің артуы, сонымен қатар биліктің салық жинауды жақсартуға бағытталған шаралары да әсер етті.

Сыртқы міндеттердің қысқартылуы есебінен Арменияның мемлекеттік қарызы маусым айының соңында азайды.

1.2.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Армения Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы

Армения Республикасы Статистика комитетінің сайтында ЕАЭО мүше басқа елдермен салыстырғанда кәсіпкерлік бойынша жеке бқлім қарастырылмаған. Кәсіпкерлік статистикасы салалар дамуы арқылы қарастырылады.

Арменияда орташа есеппен бір айда 1000 бірлік жеке кәсіпкер тіркеледі және олардың 600-ден астамы жауапкершілігі шектеулі қоғам (ЖШҚ) ретінде тіркелуде.

Сарапшылардың айтуынша, Арменияда ЕАЭО мүше басқа елдердегідей тіркелген субъектілер мен белсенді субъектілер санында үлкен алшақтық бар.

Арменияның Мемлекеттік тізіліміне сәйкес, 2019 жылдың басында елде шамамен 180 000 салықтөлеуші субъектісі тіркелген, оның ішінде 106 596 (немесе 59,2%) белсенді салық төлеушілерді құраған.

Бұл міндетті шешу үшін Армения Республикасының «Компанияларды тарату және 2014 жылғы 1 қаңтарға дейін салықтық есептеме ұсынбаған жеке кәсіпкерлерді мемлекеттік тізілімнен шығару туралы» Заң қабылданды, нәтижесінде 2019 жылдың 1 қаңтарында 54 000 компания таратылады, бұл кейінгі жылдардағы ШОК статистикасында көрініс табады.

1.2.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Армения Республикасының сыртқы экономикалық қызметі.

Сыртқы және өзара сауда айналымы және оның географиясы. АР Мемлекеттік кіріс комитеті ұсынған және АР Статистика комитетінен алынған мәліметтерге (АР Аумақтық басқару және инфрақұрылым министрлігі және энергетика саласындағы ұйымдар ұсынатын, энергия тасымалдаушылар бойынша мәліметтерді қоспағанда. Өйткені тауар декларацияларын мен «Статистикалық үлгіні» толтыру уақыты энергия тасымалдаушыларға қатысты экспорт пен импорттың нақты сәтімен тұспа –тұс келмеуі мүмкін) сәйкес, АР сыртқы және өзара саудасының көрсеткіштері қыркүйек және 2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі ағымдағы бағада келесі мәліметті көрсетті:

Сыртқы және өзара сауданың жалпылама көрсеткіштері млн. АҚШ доллар

	Қыркүйек 2019ж.	2019ж. қыркүйектің 2018 ж. қыркүйектегі қысқартқышқа қатысы	2019ж қыркүйектегі көрсеткішінің 2019 ж. тамыздағы көрсеткішке салыстырмасы, %
Экспорт	242.8	133.0	100.2
Импорт	514.4	128.8	120.5
Сыртқы сауда айналымы	757.2	130.1	113.1

	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	
	млрд. драм	млн.доллар
Экспорт (ФОб бағасында)	918.3	1 909.2
Импорт (СИФ бағасында)	1 794.6	3 730.4
Сыртқы сауда айналымы	2 712.9	5 639.6
Сауда теңгерімі	-876.3	-1 821.2
Сауда теңгерімі (гуманитарлық көмекті қоспағанда)	-830.6	-1 725.6
Сауда теңгерімі (ФОб бағасындағы импорт және экспорт)	X	-1 246.7

Жекелеген елдер бойынша АР сыртқы және өзара саудасының айналымы мен теңгерімі мың доллар

	Сыртқы және өзара сауда айналымы					Сыртқы және өзара сауда теңгерімі			
	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ϕ	Меншікті салма, %	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Меншікті салмақ, %	темп роста,%	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ϕ	Меншікті салмақ, %	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Меншікті салмақ, %
БАРЛЫҒЫ	5 332 285.2	100.0	5 639 656.3	100.0	105.8	-1 792 261.6	100.0	-1 821 191.5	100.0
оның ішінде:									
ТМД ЕЛДЕРІ	1 592 195.3	29.9	1 722 684.1	30.5	108.2	-551 730.7	30.8	-604 700.1	33.2
соның ішінде:									
ЕАЭО ЕЛДЕРІ	1 436 149.1	26.9	1 583 308.1	28.0	110.2	-435 469.7	24.3	-518 189.9	28.5
соның ішінде:									
Ресей Федерациясы	1 389 276.1	26.1	1 530 681.2	27.1	110.2	-421 288.3	23.5	-496 893.2	27.3
Беларусь	36 108.5	0.7	45 093.7	0.8	124.9	-19 639.5	1.1	-24 884.9	1.4

	Сыртқы және өзара сауда айналымы					Сыртқы және өзара сауда теңгерімі			
	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.◇	Меншікті салма, %	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Меншікті салмақ, %	темп роста,%	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.◇	Меншікті салмақ, %	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Меншікті салмақ, %
Қазақстан	9 943.0	0.2	5 431.4	0.1	54.6	5 064.2	-0.3	1 600.6	-0.1
Қырғызстан	821.6	0.0	2 101.6	0.0	2.6 раз	393.8	0.0	1 987.6	-0.1
ТМД БАСҚА ЕЛДЕРІ	156 046.2	3.0	139 376.0	2.5	89.3	-116 261.0	6.5	-86 510.2	4.8
соның ішінде:									
Украина	121 501.1	2.3	118 514.5	2.1	97.5	-98 714.9	5.5	-85 741.1	4.7
Түрікменстан	21 607.6	0.4	5 065.3	0.1	23.4	-17 602.0	1.0	1 109.1	-0.1
Өзбекстан	3 307.8	0.1	3 380.9	0.1	102.2	405.4	0.0	-85.7	0.0
ТМД басқа да елдері	9 629.7	0.2	12 415.3	0.2	128.9	-349.5	0.0	-1 792.5	0.1
ЕО ЕЛДЕРІ	1 359 660.8	25.5	1 256 946.9	22.3	92.4	-297 119.4	16.6	-351 037.7	19.3
соның ішінде:									
Австрия	20 966.9	0.4	27 618.3	0.5	131.7	-11 430.5	0.6	-22 743.1	1.3
Бельгия	66 098.3	1.2	69 147.1	1.2	104.6	9 250.1	-0.5	-844.9	0.1
Болгария	204 728.7	3.8	186 074.9	3.3	90.9	147 865.9	-8.3	141 228.5	-7.8
Дания	6 911.8	0.1	7 572.1	0.1	109.6	-4 746.6	0.3	-5 750.9	0.3
Финляндия	24 013.9	0.4	16 700.4	0.3	69.5	-23 533.7	1.3	-16 591.6	0.9
Франция	83 526.0	1.6	68 559.9	1.2	82.1	-72 778.8	4.1	-53 628.7	2.9
Германия	325 281.6	6.1	294 318.1	5.2	90.5	-95 457.8	5.3	-190 153.1	10.4
Греция	45 943.7	0.9	11 339.9	0.2	24.7	-45 623.7	2.5	-10 650.9	0.6
Венгрия	10 357.7	0.2	11 405.1	0.2	110.1	-9 434.1	0.5	-10 058.9	0.6
Италия	172 611.6	3.2	195 746.1	3.5	113.4	-98 618.8	5.5	-102 772.9	5.6
Польша	38 149.8	0.7	42 959.8	0.8	112.6	-23 956.4	1.3	-21 762.6	1.2
Румыния	56 033.7	1.1	12 297.0	0.2	21.9	33 059.5	-1.8	-12 293.6	0.7
Нидерланд	126 042.9	2.4	146 689.9	2.6	116.4	46 189.1	-2.6	91 253.5	-5.0
Біріккен Корольдік	35 785.1	0.7	67 659.9	1.2	189.1	-22 363.3	1.2	-60 528.3	3.3
Испания	27 757.5	0.5	24 118.8	0.4	86.9	-27 002.3	1.5	-23 269.4	1.3
Кипр	546.2	0.0	665.7	0.0	121.9	-530.8	0.0	-530.9	0.0
Чех Республи- касы	25 591.4	0.5	18 554.4	0.3	72.5	-21 249.8	1.2	-12 870.2	0.7
Литва	6 635.7	0.1	6 243.3	0.1	94.1	-3 624.9	0.2	-1 432.5	0.1
Словакия	7 107.8	0.1	6 020.6	0.1	84.7	-6 715.2	0.4	-5 491.6	0.3
Швеция	23 996.6	0.5	12 600.3	0.2	52.5	-23 561.0	1.3	-10 924.7	0.6
ЕО басқа да елдері	51 573.8	1.0	30 655.3	0.7	59.4	-42 856.4	2.4	-21 220.9	1.2

	Сыртқы және өзара сауда айналымы					Сыртқы және өзара сауда теңгерімі			
	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.♠	Меншікті салма, %	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Меншікті салмақ, %	темп роста, %	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.♠	Меншікті салмақ, %	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Меншікті салмақ, %
БАСҚА ЕЛДЕР	2 380 429.1	44.6	2 660 025.3	47.2	111.7	-943 411.5	52.6	-865 453.5	47.5
соның ішінде:									
Корея Республикасы	26 089.0	0.5	32 908.3	0.6	126.1	-25 387.0	1.4	-32 570.3	1.8
АҚШ	165 979.7	3.1	199 516.6	3.5	120.2	-87 131.1	4.9	-121 906.6	6.7
БАӘ	129 317.9	2.4	81 566.2	1.5	63.1	-10 454.7	0.6	1 974.6	-0.1
Иран	250 921.3	4.7	284 746.6	5.1	113.5	-112 754.5	6.3	-158 099.0	8.7
Түркия	175 101.0	3.3	187 285.3	3.3	107.0	-172 059.0	9.6	-183 702.9	10.1
Швейцария	341 835.7	6.4	366 064.8	6.5	107.1	133 252.1	-7.4	294 885.6	-16.2
Қытай	563 181.7	10.6	649 370.4	11.5	115.3	-406 291.5	22.7	-392 428.4	21.6
Бразилия	39 876.3	0.7	50 056.1	0.9	125.5	-39 725.9	2.2	-50 056.1	2.7
Жапония	73 460.6	1.4	114 693.7	2.0	156.1	-72 871.6	4.1	-113 351.1	6.2
Ирак	100 749.2	1.9	129 455.6	2.3	128.5	95 311.8	-5.3	121 288.0	-6.7
Таиланд	16 572.0	0.3	17 194.2	0.3	103.8	-15 169.0	0.8	-15 854.2	0.9
Канада	48 527.4	0.9	68 978.4	1.2	142.1	3 425.4	-0.2	24 966.6	-1.4
Грузия	98 782.7	1.8	103 939.2	1.8	105.2	-6 316.3	0.3	-1 245.2	0.1
Басқа елдер	350 034.6	6.6	374 250.0	6.7	106.9	-227 240.0	12.6	-239 354.6	13.1

Жекелеген елдер бойынша АР сыртқы және өзара саудасы, мың доллар

	Экспорт			Импорт					
				тауар жөнелтуші елдер бойынша			тауар шығарушы ел бойынша		
	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.♠	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.♠	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.♠	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %
БАРЛЫҒЫ	1 770 011.8	1 909 232.4	107.9	3 562 273.4	3 730 423.9	104.7	3 562 273.4	3 730 423.9	104.7
Оның ішінде:									
ТМД ЕЛДЕРІ	520 232.3	558 992.0	107.5	1 171 773.9	1 268 343.6	108.2	1 071 963.0	1 163 692.1	108.6
соның ішінде:									
ЕАЭО ЕЛДЕРІ	500 339.7	532 559.1	106.4	1 036 549.8	1 153 495.0	111.3	935 809.4	1 050 749.0	112.3
соның ішінде:									
Ресей Федерациясы	483 993.9	516 894.0	106.8	1 005 238.0	1 115 241.0	110.9	905 282.2	1 013 787.2	112.0
Беларусь	8 234.5	10 104.4	122.7	27 619.1	35 357.0	128.0	27 874.0	34 989.3	125.5
Қазақстан	7 503.6	3 516.0	46.9	3 359.7	2 798.1	83.3	2 439.4	1 915.4	78.5
Қырғызстан	607.7	2 044.6	3.4 раз	333.0	98.9	29.7	213.9	57.0	26.6

	Экспорт			Импорт					
				тауар жөнелтуші елдер бойынша			тауар шығарушы ел бойынша		
	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ө	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ө	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ө	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %
ТМД БАСҚА ДА ЕЛДЕРІ	19 892.6	26 432.9	132.9	135 224.1	114 848.6	84.9	136 153.6	112 943.1	83.0
соның ішінде:									
Украина	11 393.1	16 386.7	143.8	109 429.7	103 071.6	94.2	110 108.0	102 127.8	92.8
Түркменстан	2 002.8	3 087.2	154.1	19 579.2	2 314.7	11.8	19 604.8	1 978.1	10.1
Өзбекстан	1 856.6	1 647.6	88.7	1 219.1	1 577.5	129.4	1 451.2	1 733.3	119.4
ТМД басқа да елдері	4 640.1	5 311.4	114.5	4 996.1	7 884.8	157.8	4 989.6	7 103.9	142.4
ЕО ЕЛДЕРІ	531 270.7	452 954.6	85.3	901 035.7	812 623.9	90.2	828 390.1	803 992.3	97.1
соның ішінде:									
Австрия	4 768.2	2 437.6	51.1	25 184.2	25 472.4	101.1	16 198.7	25 180.7	155.4
Бельгия	37 674.2	34 151.1	90.6	52 756.5	56 406.4	106.9	28 424.1	34 996.0	123.1
Болгария	176 297.3	163 651.7	92.8	25 690.1	25 293.8	98.5	28 431.4	22 423.2	78.9
Дания	1 082.6	910.6	84.1	6 217.2	7 390.1	118.9	5 829.2	6 661.5	114.3
Финляндия	240.1	54.4	22.7	22 139.0	15 133.1	68.4	23 773.8	16 646.0	70.0
Франция	5 373.6	7 465.6	138.9	60 173.8	47 272.5	78.6	78 152.4	61 094.3	78.2
Германия	114 911.9	52 082.5	45.3	189 276.8	159 524.8	84.3	210 369.7	242 235.6	115.1
Греция	160.0	344.5	2.2 раз	44 747.9	10 534.4	23.5	45 783.7	10 995.4	24.0
Венгрия	461.8	673.1	145.8	15 202.1	22 137.0	145.6	9 895.9	10 732.0	108.4
Италия	36 996.4	46 486.6	125.7	115 469.5	133 451.3	115.6	135 615.2	149 259.5	110.1
Польша	7 096.7	10 598.6	149.3	32 651.0	33 334.1	102.1	31 053.1	32 361.2	104.2
Румыния	44 546.6	1.7	0.0	9 350.3	7 150.0	76.5	11 487.1	12 295.3	107.0
Нидерланд	86 116.0	118 971.7	138.2	65 901.4	108 594.1	164.8	39 926.9	27 718.2	69.4
Біріккен Корольдік	6 710.9	3 565.8	53.1	23 064.3	23 350.5	101.2	29 074.2	64 094.1	2.2 раз
Испания	377.6	424.7	112.5	35 531.1	34 249.7	96.4	27 379.9	23 694.1	86.5
Кипр	7.7	67.4	8.8 раз	50 505.5	15 808.2	31.3	538.5	598.3	111.1
Чех Республикасы	2 170.8	2 842.1	130.9	41 485.1	32 560.9	78.5	23 420.6	15 712.3	67.1
Литва	1 505.4	2 405.4	159.8	13 555.4	16 462.8	121.4	5 130.3	3 837.9	74.8
Словакия	196.3	264.5	134.7	3 595.0	2 898.2	80.6	6 911.5	5 756.1	83.3
Швеция	217.8	837.8	3.8 раз	21 656.7	7 324.6	33.8	23 778.8	11 762.5	49.5
ЕО басқа елдері	4 358.7	4 717.2	108.2	46 882.8	28 275.0	60.3	47 215.1	25 938.1	54.9
БАСҚА ЕЛДЕР	718 508.8	897 285.9	124.9	1 489 463.7	1 649 456.3	110.7	1 661 920.3	1 762 739.4	106.1
соның ішінде:									

	Экспорт			Импорт					
				тауар жөнелтуші елдер бойынша			тауар шығарушы ел бойынша		
	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ө	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ө	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.ө	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Өсу қарқыны, %
Корея Республикасы	351.0	169.0	48.1	14 557.1	15 051.7	103.4	25 738.0	32 739.3	127.2
АҚШ	39 424.3	38 805.0	98.4	134 097.6	207 713.3	154.9	126 555.4	160 711.6	127.0
БАӘ	59 431.6	41 770.4	70.3	128 409.9	136 284.6	106.1	69 886.3	39 795.8	56.9
Иран	69 083.4	63 323.8	91.7	179 246.3	222 028.3	123.9	181 837.9	221 422.8	121.8
Түркия	1 521.0	1 791.2	117.8	116 297.2	108 334.2	93.2	173 580.0	185 494.1	106.9
Швейцария	237 543.9	330 475.2	139.1	113 142.0	38 360.0	33.9	104 291.8	35 589.6	34.1
Қытай	78 445.1	128 471.0	163.8	278 331.0	340 844.7	122.5	484 736.6	520 899.4	107.5
Бразилия	75.2	-	-	29 819.7	34 985.4	117.3	39 801.1	50 056.1	125.8
Жапония	294.5	671.3	2.3 раз	22 277.1	32 714.3	146.9	73 166.1	114 022.4	155.8
Ирак	98 030.5	125 371.8	127.9	2 637.8	3 657.9	138.7	2 718.7	4 083.8	150.2
Таиланд	701.5	670.0	95.5	6 353.0	9 252.2	145.6	15 870.5	16 524.2	104.1
Канада	25 976.4	46 972.5	180.8	7 019.6	6 870.4	97.9	22 551.0	22 005.9	97.6
Грузия	46 233.2	51 347.0	111.1	259 326.5	307 559.9	118.6	52 549.5	52 592.2	100.1
Басқа елдер	61 397.3	67 447.7	109.9	197 948.8	185 799.4	93.9	288 637.3	306 802.3	106.3

Жекелеген елдер бойынша АР сыртқы және өзара саудасы, %

	Экспорт		Импорт			
	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	тауар жөнелтуші елдер бойынша		тауар шығарушы ел бойынша	
			Қаңтар-қыркүйек 2018ж.	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	Қаңтар-қыркүйек 2018ж.	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.
БАРЛЫҒЫ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Оның ішінде:						
ТМД ЕЛДЕРІ	29.4	29.3	32.9	34.0	30.1	31.2
ЕАЭО ЕЛДЕРІ	28.3	27.9	29.1	30.9	26.3	28.2
соның ішінде:						
Ресей Федерациясы	27.3	27.1	28.2	29.9	25.4	27.2
Беларусь	0.5	0.5	0.8	0.9	0.8	0.9
Қазақстан	0.4	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
Қырғызстан	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
ТМД БАСҚА ДА ЕЛДЕРІ	1.1	1.4	3.8	3.1	3.8	3.0
соның ішінде:						
Украина	0.6	0.9	3.1	2.8	3.1	2.7
Түркменстан	0.1	0.2	0.6	0.1	0.6	0.1
Өзбекстан	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
ТМД басқа елдері	0.3	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2
ЕО ЕЛДЕРІ соның ішінде:	30.0	23.7	25.3	21.8	23.3	21.6
Австрия	0.3	0.1	0.7	0.7	0.4	0.7

	Экспорт		Импорт			
	Қаңтар- қыркүйек 2018ж.	Қаңтар- қыркүйек 2019ж.	тауар жөнелтуші елдер бойынша		тауар шығарушы ел бойынша	
			Қаңтар- қыркүйек 2018ж.	Қаңтар- қыркүйек 2019ж.	Қаңтар- қыркүйек 2018ж.	Қаңтар- қыркүйек 2019ж.
Бельгия	2.1	1.8	1.5	1.5	0.8	0.9
Болгария	10.0	8.6	0.7	0.7	0.8	0.6
Дания	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
Финляндия	0.0	0.0	0.6	0.4	0.7	0.5
Франция	0.3	0.4	1.7	1.3	2.2	1.6
Германия	6.5	2.7	5.3	4.3	5.9	6.5
Греция	0.0	0.0	1.3	0.3	1.3	0.3
Венгрия	0.0	0.0	0.4	0.6	0.3	0.3
Италия	2.1	2.4	3.2	3.6	3.8	4.0
Польша	0.4	0.6	0.9	0.9	0.9	0.9
Румыния	2.5	0.0	0.3	0.2	0.3	0.3
Нидерланд	4.9	6.2	1.9	2.9	1.1	0.7
Біріккен Корольдік	0.4	0.2	0.6	0.6	0.8	1.7
Испания	0.0	0.0	1.0	0.9	0.8	0.6
Кипр	0.0	0.0	1.4	0.4	0.0	0.0
Чех Республикасы	0.1	0.2	1.2	0.9	0.7	0.4
Литва	0.1	0.1	0.4	0.4	0.1	0.1
Словакия	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2
Швеция	0.0	0.0	0.6	0.2	0.7	0.3
ЕО басқа елдері	0.2	0.3	1.3	0.7	1.3	0.8
БАСҚА ЕЛДЕР	40.6	47.0	41.8	44.2	46.6	47.2
соның ішінде:						
Корея Республикасы	0.0	0.0	0.4	0.4	0.7	0.9
АҚШ	2.2	2.0	3.8	5.6	3.6	4.3
БАӘ	3.4	2.2	3.6	3.7	2.0	1.1
Иран	3.9	3.3	5.0	6.0	5.1	5.9
Түркия	0.1	0.1	3.3	2.9	4.9	5.0
Швейцария	13.4	17.3	3.2	1.0	2.9	1.0
Қытай	4.4	6.7	7.8	9.1	13.6	14.0
Бразилия	0.0	-	0.8	0.9	1.1	1.3
Жапония	0.0	0.0	0.6	0.9	2.1	3.1
Ирак	5.5	6.6	0.1	0.1	0.1	0.1
Таиланд	0.0	0.0	0.2	0.2	0.4	0.4
Канада	1.5	2.5	0.2	0.2	0.6	0.6
Грузия	2.6	2.7	7.3	8.2	1.5	1.4
Басқа елдер	3.6	3.6	5.5	5.0	8.0	8.1

Дереккөз: Армения Республикасының Статистика комитеті

1.2.4. 2019 жылдың бірінші жартысындағы Армения экономикасы бойынша талдамалы деректер

Армения Республикасында шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту саясатын Армения Республикасы Экономикалық даму және инвестициялар министрлігі жүзеге асырады.

Армения Республикасы Экономикалық даму және инвестициялар министрлігінің Шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту және қолдау департаменті
Байланыс мәліметтері:
Тел. (+374 11) 59-71-35.
E-mail: korgevorgyan@mineconomy.am
<http://www.mineconomy.am/hy/86>

Іскерлік ортаны жақсарту.

Армения Республикасының экономикалық дамуында басты рөл атқаратын, маңызды алдын ала талаптардың бірі – іскерлік және инвестициялық ортаны жақсарту болып табылады. Оған жету үшін Армения Республикасы кәсіпкерлік қызметті, қызметтер мен әкімшілік регламенттеу, тең бәсекелестік ортаны қалыптастыру, кәсіпкерлікке жағдай жасайтындамыған нарық инфрақұрымы, сондай-ақ үйлестірілген салық және кедендік саясатты жүзеге асыру сияқты қарапайым, ашық әрі аз шығынды көздейтін мемлекеттік реттеу ортасын құру мақсатын қойды.

Басқаруды реттеу. Армения Республикасының экономикалық дамуың негізгі бағыттарын әзірлеумен байланысты міндеттердің бірі – құқықтық актілер жобасын әзірлеу барысында реттеудің әсер ету бағасы (одан кейін – РӘБ) инструменттерін енгізуді қамтамасыз ету болып табылады. Армения Республикасының құқықтық актілеріне РӘБ енгізу «2008 жылғы құқықтық актілер туралы» заңына 2011 жылдың 1 қаңтарында күшіне енген құқықтық актілерге реттеудің әсер ету бағасы бойынша жұмыстарды жүргізу туралы міндетті талаптары белгілеуге қатысты өзгертулер енгізілгеннен кейін өзгертілді.

Армения РӘБ енгізу үрдісінде Еуропалық Одақ-Арменияынтымақтастығы аясында қол қойылған «Армения Республикасының Экономика министрлігіне көмектесу: реттеуді басқару/Стандартты шығыстар моделі» TWINNING бағдарламасының шарты бойынша көмек көрсетілді. Бағдарламаның Армениядағы бенефициары болып Армения Республикасының Экономикалық даму және инвестициялар министрлігі тағайындалды, ал бағдарламаны жүзеге асыруда техникалық қолдауды HAUS (<http://www.haus.gi/en>) фин мемлекеттік басқару институты көрсетті.

Бөлімде қолданылған ақпарат көздерінің тізімі.

1. Армения Республикасының Статистика комитеті. <http://www.armstat.am/ru>
2. Арменияның Бизнес - тізілімі - <https://www.e-register.am/ru/>

1.3.

Беларусь Республикасындағы
шағын және орта кәсіпкерліктің
даму көрсеткіштері

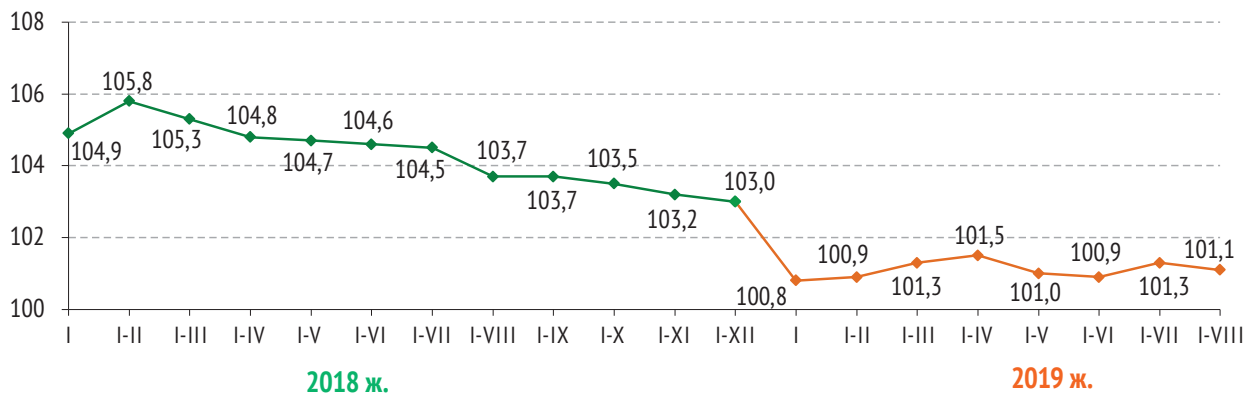

1.3.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Беларусь Республикасының макроэкономикалық жағдайы

2019 ж. қаңтар-тамыздағы жалпы ішкі өнімді бірінші бағалау жүргізілді. 2019 ж. қаңтар-тамыздағы ЖІӨ ағымдағы бағада 83,9 млрд рубльді құрады. ЖІӨ 2019 қаңтар-тамыздағы салыстырмалы бағада 101,1% құрады. Бұл Беларусь Республикасы Министрлер кеңесінің 2018 ж. 29 желтоқсандағы № 989 қаулысына сәйкес -103,1%, ЖІӨ индекс-дефляторы - 106,8%. 2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі болжамдалған көрсеткіші ба-рысында болған көрсеткіш.

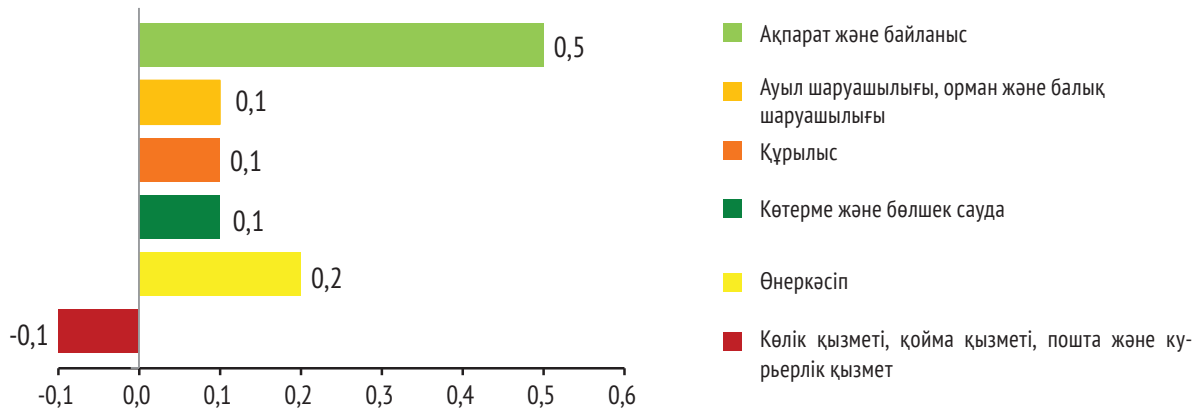
Жалпы ішкі өнім өндірісі
(өткен жылғы сәйкесінше кезеңдегі көрсеткішке % қатысы)

Жалпы ішкі өнім және жалпы қосымша құн

	Қаңтар-тамыз 2019 ж.		
	ағымдағы бағада		2018 ж. қаңтар-тамызға % қатысы (салыстырмалы бағада)
	млн. руб.	ЖІӨ % қатысы	
Жалпы ішкі өнім	83 915,2	100	101,1
Chapter 1, оның ішінде:	72 168,6	86,0	101,2
Chapter 3 одан:	4 205,5	5,0	102,6
Тау-кен өнеркәсібі	639,4	0,8	100,8
Өңдеу өнеркәсібі	18 132,5	21,6	100,7
Электр энергиясымен, газ және бу, ыстық су және кондицияланған ауамен жабдықтау	2 613,1	3,1	99,2
Сумен жабдықтау; жинау, өңдеу, қалдықтарды жою, ластануды	624,0	0,7	101,1
Құрылыс	4 702,2	5,6	102,8
Көтерме және бөлшек сауда; автокөлік және мотоцикл жөндеу	7 980,6	9,5	101,0
Chapter 6 көлік қызметі, қойма қызметі, пошта және курьерлік қызмет	4 957,9	5,9	99,1
Chapter 1 өнімге салынатын таза салық	11 746,6	14,0	100,8

2019 ж. қаңтар-тамызда Негізгі экономикалық қызмет түрлерінің ЖІӨ өсу қарқынын қалыптастыруға әсері. (пайызда)

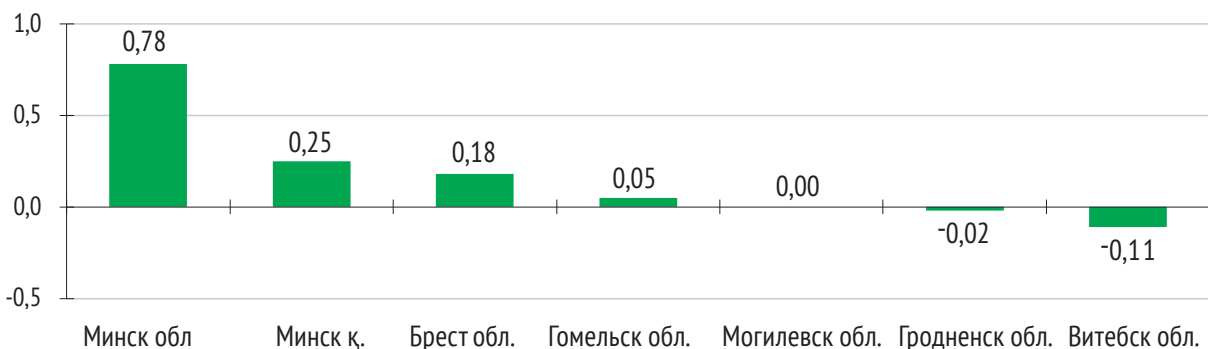

ЖАЛПЫ ӨҢІРЛІК ӨНІМ (ЖӨӨ)

Минск қаласы және облыстардың жалпы өңірлік өнімі

	Болжам бойынша ¹⁾		Қаңтар-тамыз 2019 ж.			2018 ж. қаңтар-қыркүйектің 2017 ж. қаңтар-қыркүйекке % қатысы
	2019 ж. Көрсеткіштің 2018 ж. көрсеткішке % қатысы	2019 ж. қаңтар-қыркүйектің 2018 ж. қаңтар-қыркүйекке % қатысы	2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке % қатысы (салыстырмалы бағада)	млн. руб. (ағымдағы бағада)	ЖІӨ % қатысы	
Жалпы ішкі өнім	104,0	103,1	101,1	83 915,2	100	103,7
Брест	104,0	103,0	102,0	7 730,3	9,2	103,7
Витебск	104,1	103,2	98,6	6 080,4	7,2	104,9
Гомельск	104,0	103,0	100,5	8 416,9	10,0	102,8
Гродненск	104,2	103,1	99,8	6 772,6	8,1	104,5
Минск қ.	104,6	104,0	100,9	23 218,2	27,7	105,3
Минск облысы	104,4	103,6	105,5	12 823,7	15,3	103,5
Могилевск	104,4	103,1	100,0	5 703,6	6,8	101,9
бөлінбеген бөлігі				13 169,5	15,7	

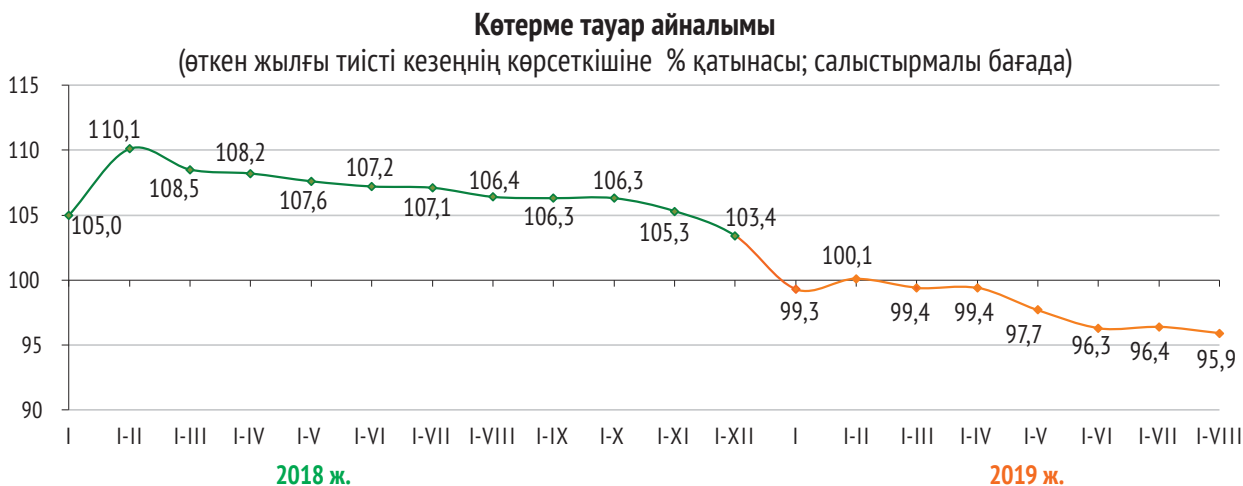
¹⁾ Беларусь Республикасы Министрлер кеңесінің 2018 ж. 29 желтоқсандағы № 989 қаулысы бойынша.

КӨТЕРМЕ САУДА

Көтерме сауда айналымы 2019 ж. қаңтар-тамызда 63,6 млрд рубльде немесе 2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгеймен салыстырғанда салыстырмалы бағада 95,9% құрады.

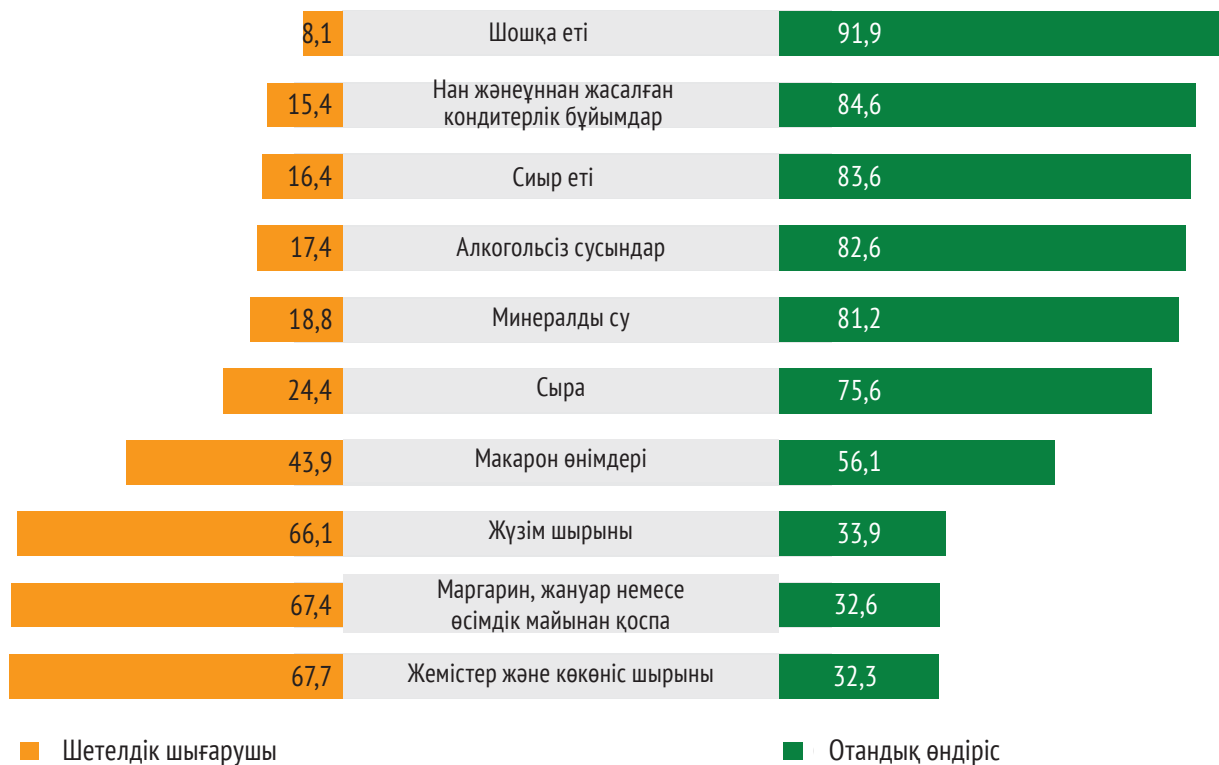
Ұйымдардың үлесі «Көтерме сауда» экономикалық қызметтің негізгі түрінде республиканың жалпы көтерме тауар айналымында 76,4% құрады.

Минск қ. және облыстар бойынша көтерме сауда айналымы

	2019 ж. қаңтар-тамыз, млн. руб. (ағымдағы бағада)	салыстырмалы бағада			
		2019 жыл қаңтар-тамызы 2018 жылдың қаңтар тамы- зына, пайызда	2019 жыл тамызға, пайызда		2018 жыл қатңра тамыз, 2017 жыл қаңтар-тамызына, анықтамалы
			августу 2018 г.	2019 жыл шілдеге	
Беларусь Республикасы	63 569,7	95,9	92,8	105,6	106,4
Минск қ. және облыстар:					
Брестск	2 664,6	104,6	102,3	106,8	105,7
Витебск	1 961,3	66,0	79,2	107,2	101,2
Гомельск	4 592,0	96,3	78,0	89,5	120,6
Гродненск	1 765,3	100,5	103,1	89,9	101,8
Минск қ.	43 298,6	95,9	92,5	108,9	106,9
Минск обл	7 776,3	102,8	100,1	99,9	102,5
Могилевск	1 511,6	100,7	99,3	104,5	95,9

2019 ж. қаңтар-шілдедегі жекелеген азық-түлік тауарларының құрылымы
(жалпы көлемге % қатысы)

Жекелеген азық-түліктік емес тауарлар ресурсының құрылымы қаңтар-шілде 2019 ж.

(жалпы көлемге % қатысы)

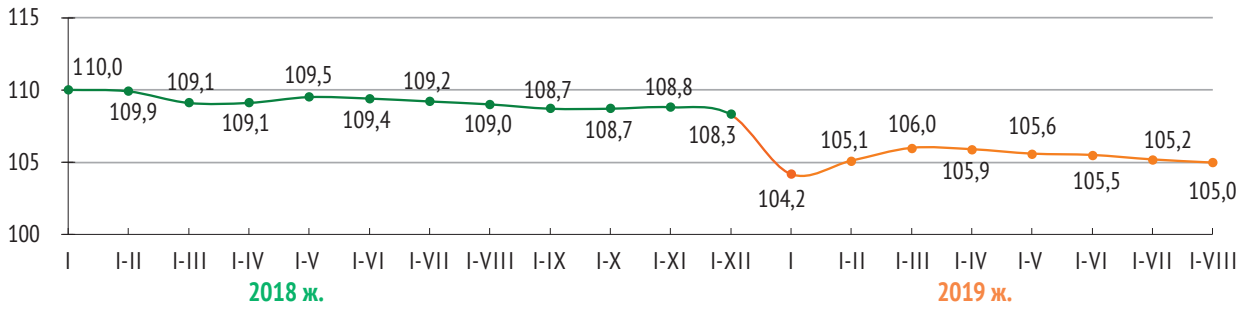
БӨЛШЕК САУДА

Бөлшек сауда айналымы 2019 ж. қаңтар-тамызда 32,1 млрд рубльді немесе 2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгеймен салыстырғанда салыстырмалы бағада 105% құрады.

Сауда ұйымдарындағы тауар қоры және бөлшек сауда айналымы

	Бөлшек сауда айналымы, млн. руб. (ағымдағы бағада)	Салыстырмалы бағада		Тауар қоры (ай соңында)	
		Өткен жылғы сәйкесінше кезеңге % қатысы	Алдыңғы кезеңге % қатысы	млн. руб.	Сауда күні
2018 ж.					
Қаңтар	3 167,6	110,0	78,1	4 805,2	54
Ақпан	3 137,0	109,8	98,7	4 871,8	56
Наурыз	3 613,7	107,7	114,4	5 040,0	49
I тоқсан	9 918,3	109,1	89,5	х	х
Сәуір	3 600,4	108,9	99,5	5 115,3	52
Мамыр	3 803,9	111,0	106,0	5 170,0	49
Маусым	3 835,3	109,2	100,5	5 177,7	50
II тоқсан	11 239,6	109,7	112,6	х	х
I жартыжылдық	21 157,9	109,4	х	х	х
Шілде	3 875,7	107,7	101,3	5 195,2	47
Тамыз	4 063,7	108,0	104,6	5 331,1	47
Қаңтар-тамыз	29 097,3	109,0	х	х	х
Қыркүйек	3 803,7	106,5	92,9	5 324,2	50
III тоқсан	11 743,1	107,4	104,2	х	х
Қаңтар-қыркүйек	32 901,0	108,7	х	х	х
Қазан	3 951,9	108,6	103,2	5 533,7	52
Қараша	3 883,1	109,7	97,7	5 782,3	54
Желтоқсан	4 429,2	105,3	113,5	5 810,8	45
IV тоқсан	12 264,2	107,8	102,5	х	х
Қаңтар-желтоқсан	45 165,2	108,3	х	х	х
2019 ж.					
Қаңтар	3 523,2	104,2	79,5	5 650,0	55
Ақпан	3 471,5	106,1	97,9	5 884,8	59
Наурыз	4 030,0	107,5	115,5	5 901,9	51
I тоқсан	11 024,7	106,0	89,2	х	х
Сәуір	4 025,2	105,7	98,9	6 061,7	53
Мамыр	4 176,0	104,6	103,4	6 061,2	50
Маусым	4 213,0	104,6	101,1	6 018,0	51
II тоқсан	12 414,2	105,0	111,7	х	х
I жартыжылдық	23 438,9	105,5	х	х	х
Шілде	4 269,7	104,1	101,3	6 037,5	50
Тамыз	4 358,0	103,5	102,4	6 080,6	49
Қаңтар-тамыз	32 066,6	105,0	х	х	х

Бөлшек сауда айналымы
(Өткен жылғы сәйкесінше кезеңге % қатысы; салыстырмалы бағада)

Минск қ. және облыстар бойынша бөлшек сауда айналымы және тауарлар қоры

	Бөлшек сауда айналымы			Тауар қоры		
	Қаңтар-тамыз 2019 ж., млн. руб. (ағымдағы бағада)	салыстырмалы бағада		2019 ж. 1 қыркүйекте, млн. руб.	сауда күндерінде	
		2019 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішіне % қатысы	2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2017 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішіне % қатысы		2019 ж. 1 қыркүйекте	Анықтама 2018 ж. 1 қыркүйекте
Беларусь Республикасы	32 066,6	105,0	109,0	6 080,6	49	47
Минск қ. және облыстар:						
Брест	3 929,2	106,9	109,2	814,1	51	51
Витебск	3 482,1	102,4	109,2	632,7	45	41
Гомельск	3 771,8	102,7	109,8	679,7	46	44
Гродненск	3 254,6	104,0	109,7	565,7	46	44
Минск қ.	10 061,8	104,8	109,7	2 115,3	55	55
Минск обл	4 793,7	108,7	106,6	738,3	41	39
Могилевск	2 773,4	104,4	108,3	534,8	48	45

Меншік түрлері бойынша бөлшек сауда айналымы

	Қаңтар-тамыз 2019 ж.		қорытындыға % қатысы	
	млн. руб. (ағымдағы бағада)	2018 ж. қаңтар-тамызға % қатысы (салыстырмалы бағада)	Қаңтар-тамыз 2019 ж.	анықтама қаңтар-тамыз 2018 ж.
Бөлшек сауда айналымы	32 066,6	105,0	100	100
Оның ішінде:				
Мемлекеттік меншік	2 900,9	109,2	9,0	8,6
республикалық	2 414,4	111,2	7,5	7,1
коммуналдық	486,5	100,2	1,5	1,5
жеке меншік	21 557,2	103,7	67,3	70,3
оның ішінде мемлекеттік меншік үлесімен	2 224,0	102,4	6,9	7,9
шетелдік меншік	7 608,5	107,1	23,7	21,1

Бөлшек сауда айналымында тамақ өнімдерінің, сусындар және темекі бұйымдарының (азық-түлік тауарлары) меншікті үлесі 2019 ж. қаңтар-тамызда 48,7%, азық-түліктік емес тауарлардың үлесі - 51,3% (қаңтар-тамыз 2018 ж. –соответственно посәйкесінше 50%-дан) құрады.

2019 ж. қаңтар-тамызда халыққа азық-түлік тауарлары 15,6 млрд. рубльге (2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгейге қарағанда салыстырмалы бағада 102,9%), азық-түліктік емес тауарлар - 16,5 млрд. рубльге (107%) сатылды.

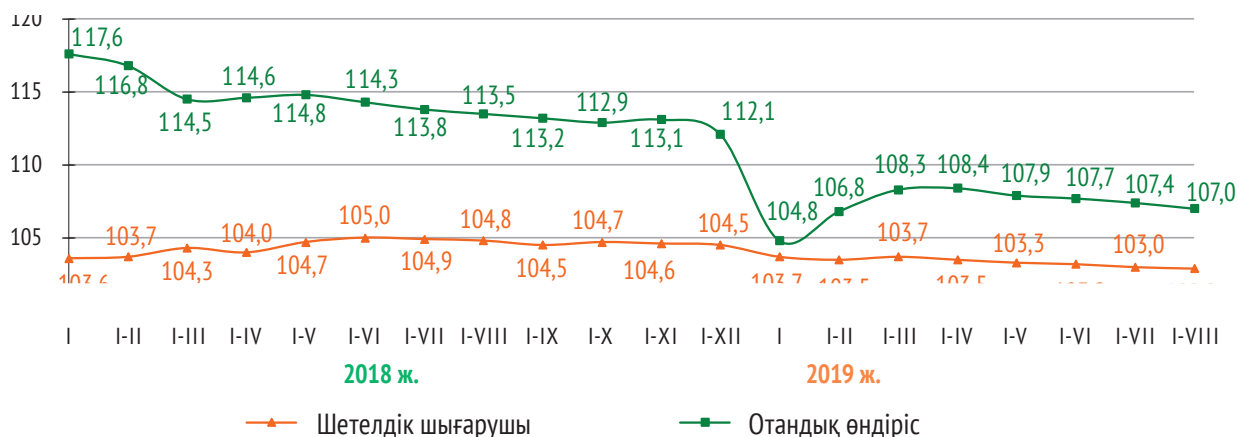
Азық-түлік және азық-түліктік емес тауарлардың бөлшек сауда айналымы
(салыстырмалы бағада)

	Азық-түлік тауарлары		Азық-түліктік емес тауарлар	
	Өткен жылғы сәй-кесінше кезеңге % қатысы	алдыңғы кезеңге % қатысы	Өткен жылғы сәй-кесінше кезеңге % қатысы	алдыңғы кезеңге % қатысы
2018 ж.				
Қаңтар	103,6	81,8	117,6	74,5
Ақпан	103,8	95,9	116,3	101,7
Наурыз	105,3	117,4	110,3	111,3
I тоқсан	104,3	92,8	114,5	86,4
Сәуір	103,3	97,9	115,1	101,1
Мамыр	107,1	105,6	115,2	106,5
Маусым	106,6	100,2	112,0	100,8
II тоқсан	105,7	111,3	114,1	114,0
I жартыжылдық	105,0	x	114,3	x
Шілде	104,4	102,3	111,4	100,4
Тамыз	103,9	100,6	111,9	108,7
Қаңтар-тамыз	104,8	x	113,5	x
Қыркүйек	102,5	92,3	110,4	93,5
III тоқсан	103,6	102,0	111,2	106,5
Қаңтар-қыркүйек	104,5	x	113,2	x
Қазан	106,0	101,4	111,0	104,8
Қараша	104,0	96,4	115,2	98,8
Желтоқсан	103,7	117,0	106,8	110,4
IV тоқсан	104,6	99,2	110,8	105,6
Қаңтар-желтоқсан	104,5	x	112,1	x
2019 ж.				
Қаңтар	103,7	83,1	104,8	76,2
Ақпан	103,3	93,9	108,8	101,9
Наурыз	104,2	115,7	110,9	115,3
I тоқсан	103,7	92,0	108,3	86,7
Сәуір	102,8	98,8	108,6	99,1
Мамыр	102,8	104,6	106,3	102,3
Маусым	102,6	100,5	106,5	101,6
II тоқсан	102,7	110,1	107,1	113,3
I жартыжылдық	103,2	x	107,7	x
Шілде	102,0	101,9	106,2	100,7
Тамыз	102,2	99,9	104,6	104,7
Қаңтар-тамыз	102,9	x	107,0	x

Азық-түлік және азық-түліктік емес тауарлардың бөлшек сауда айналымы

(Өткен жылғы сәйкесінше кезеңге % қатысы; салыстырмалы бағада)

2019 ж. қаңтар-тамыздағы бөлшек сауда айналымының 90,7%-ын сауда ұйымдары, 9,3% –жеке кәсіпкерлер мен жеке тұлғалар құрады (2018 ж. қаңтар-тамызда – сәйкесінше 89% және 11%).

Сату/өткізу секторы бойынша бөлшек сауда айналымы

	Қаңтар-тамыз 2019 ж., млн. руб. (ағымдағы бағада)	В сопоставимых ценах			
		2019 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке % қатысы	тамыз 2019 ж. % қатысы		анықтама 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2017 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке % қатысы
			2018 ж. тамызға	2019 ж. шілдеге	
Бөлшек сауда айналымы	32 066,6	105,0	103,5	102,4	109,0
оның ішінде :					
сауда ұйымдары	29 084,2	106,9	105,2	102,6	111,4
жеке кәсіпкерлер мен жеке тұлғалар	2 982,4	89,3	88,5	99,9	92,6

Сауда ұйымдарының бөлшек сауда айналымы 2019 ж. қаңтар-тамызда 29,1 млрд рублді немесе 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке қарағанда салыстырмалы бағада 106,9% құрады.

Сауда ұйымдары 2019 ж. қаңтар-тамызда азық-түлік тауарларын 15 млрд рубльге (104,1% 2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгеймен салыстырғанда) сатқан.

Сауда ұйымдары сатқан азық-түлік тауарларының меншікті салмағы барлық азық-түлік тауарларының сатылымына (2018 ж. қаңтар-тамыз -94,4%) қарағанда 95,7% құрады.

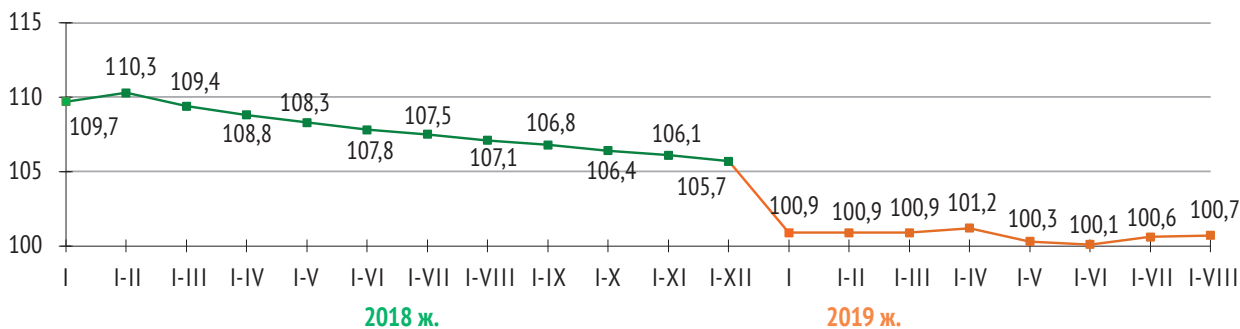
Сауда ұйымдарының азық-түліктік емес тауарларды 2019 ж. қаңтар-тамызда 14,1 млрд рубльге (2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгеймен салыстырғанда) сатқан. Сауда ұйымдары сатқан азық-түліктік емес тауарлардың меншікті салмағы барлық азық-түліктік емес тауарлардың сатылымына (қаңтар-тамызда 2018 ж. – 83,7%) қарағанда 85,9% құрады.

ӨНЕРКӘСІПТІК ӨНДІРІС

«Тау-кен қазу өндірісі», «Өңдеу өнеркәсібі», «Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен жабдықтау және ауа баптау» және «Сумен жабдықтау: жинау, қалдықтарды өңдеу және тазарту, қоқысты жою қызметі» экономикалық қызмет түрлері бойынша 2019 ж. қаңтар-тамызда өнеркәсіптік өндіріс көлемі 74,8 млрд рубльді немесе 2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгейге қарағанда салыстырмалы бағада 100,7% құрады.

Өнеркәсіптік өндіріс
(өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы; салыстырмалы бағада)

Өнеркәсіптік өндірістің көлемі және индекстері

	Өнеркәсіптік өндіріс көлемі, млн. руб. (ағымдағы бағада)	салыстырмалы бағада	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы	Алдыңғы кезеңге % қатысы
2018 ж.			
Қаңтар	8 600,8	109,7	96,6
Ақпан	8 320,0	110,9	97,6
Наурыз	8 889,3	107,6	108,2
I тоқсан	25 810,1	109,4	101,5
Сәуір	8 965,3	107,0	91,1
Мамыр	9 217,8	106,3	100,0
Маусым	9 020,4	105,3	99,2
II тоқсан	27 203,5	106,2	94,9
I жартыжылдық	53 013,6	107,8	x
Шілде	9 086,2	105,7	97,4
Тамыз	9 317,4	104,3	105,2
Қаңтар-тамыз	71 417,1	107,1	x
Қыркүйек	9 488,1	104,4	99,2
III тоқсан	27 891,7	104,8	98,2
Қаңтар-қыркүйек	80 905,3	106,8	x
Қазан	10 015,1	102,8	106,4
Қараша	9 810,6	103,1	100,4
Желтоқсан	9 633,0	101,3	101,2
IV тоқсан	29 458,7	102,4	108,3
Қаңтар-желтоқсан	110 363,9	105,7	x
2019 ж.			
Қаңтар	9 040,5	100,9	x
Ақпан	8 785,8	100,9	97,2
Наурыз	9 873,0	100,9	109,6
I тоқсан	27 699,2	100,9	x
Сәуір	9 475,6	102,1	95,4
Мамыр	9 243,7	96,7	95,4

	Өнеркәсіптік өндіріс көлемі, млн. руб. (ағымдағы бағада)	салыстырмалы бағада	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы	Алдыңғы кезеңге % қатысы
Маусым	9 232,7	99,1	100,8
II тоқсан	27 952,0	99,3	97,6
I жартыжылдық	55 651,2	100,1	x
Шілде	9 485,9	103,6	101,5
Тамыз	9 644,0	101,4	103,0
Қаңтар-тамыз	74 781,1	100,7	x

Минск қ. және облыстар бойынша өнеркәсіптік өндіріс көлемі мен индекстері

	Қаңтар-тамыз 2019 ж., млн. руб. (ағымдағы бағада)	Салыстырмалы бағада			
		2019 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке % қатысы	тамыз 2019 ж. % қатысы		2019 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке % қатысы
			2018 ж. тамызға	2019 ж. шілдеге	
Беларусь Республикасы Минск қ. және облыстар:	74 781,1	100,7	101,4	103,0	107,1
Брест	7 953,9	101,5	100,8	101,3	107,1
Витебск	10 554,2	96,8	103,1	111,5	112,7
Гомельск	16 193,2	101,7	101,7	102,2	104,9
Гродненск	7 632,6	101,3	97,8	102,6	107,3
Минск қ.	11 106,7	97,5	100,3	104,5	106,4
Минск обл	14 618,9	105,0	105,7	97,0	107,9
Могилевск	6 721,7	100,2	98,1	105,4	103,9

Дереккөз: Беларусь Республикасының Ұлттық статистика комитеті

НЕГІЗГІ КАПИТАЛҒА САЛЫНҒАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫСЫ

Негізгі капиталға салынған инвестициялар

2019 ж. қаңтар-тамызда негізі капиталға салынған 16,4 млрд рубль немесе 2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгейге қарағанда салыстырмалы бағада 105,1% қолданылды.

Негізгі капиталға салынған инвестициялар

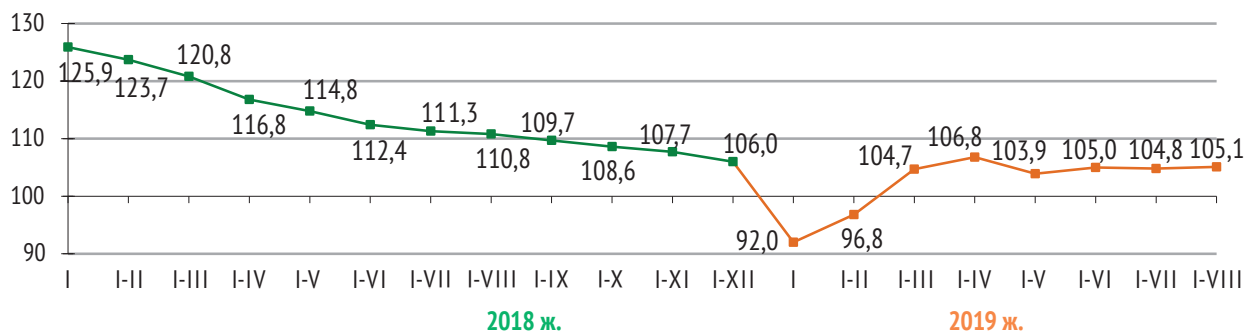
	Негізгі капиталға салынған инвестициялар, млн. руб. (ағымдағы бағада)	салыстырмалы бағада	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы	алдыңғы кезеңге % қатысы
2018 ж.			
Қаңтар	1 366,2	125,9	36,5
Ақпан	1 388,1	121,8	103,2
Наурыз	1 793,6	116,7	129,2
I тоқсан	4 547,9	120,8	59,7
Сәуір	1 647,6	107,1	89,9
Мамыр	1 897,7	108,9	114,0

	Негізгі капиталға салынған инвестициялар, млн. руб. (ағымдағы бағада)	салыстырмалы бағада	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы	алдыңғы кезеңге % қатысы
Маусым	2 246,1	104,9	117,5
II тоқсан	5 791,5	106,8	124,7
I жартыжылдық	10 339,4	112,4	х
Шілде	1 912,1	105,7	83,5
тамыз	2 032,9	107,6	107,1
Қаңтар-тамыз	14 284,4	110,8	х
Қыркүйек	2 397,1	104,3	113,6
III тоқсан	6 342,1	105,7	105,5
Қаңтар-қыркүйек	16 681,5	109,7	х
Қазан	2 024,5	100,2	84,6
Қараша	2 258,0	101,0	109,6
Желтоқсан	4 040,5	98,6	178,6
IV тоқсан	8 322,9	99,6	126,9
Қаңтар-желтоқсан	25 004,4	106,0	х

2019 ж.

Қаңтар	1 443,5	92,0	35,4
Ақпан	1 570,4	101,3	113,9
Наурыз	2 225,3	117,9	143,4
I тоқсан	5 239,2	104,7	64,3
Сәуір	2 049,6	113,0	88,5
Мамыр	1 963,2	94,0	95,5
Маусым	2 664,5	108,9	133,4
II тоқсан	6 677,3	105,1	124,2
I жартыжылдық	11 916,4	105,0	х
Шілде	2 136,2	103,9	79,3
Тамыз	2 314,6	106,8	107,9
Қаңтар-тамыз	16 367,3	105,1	х

Негізгі капиталға салынған инвестициялардың индекстері
(өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы; салыстырмалы бағада)

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

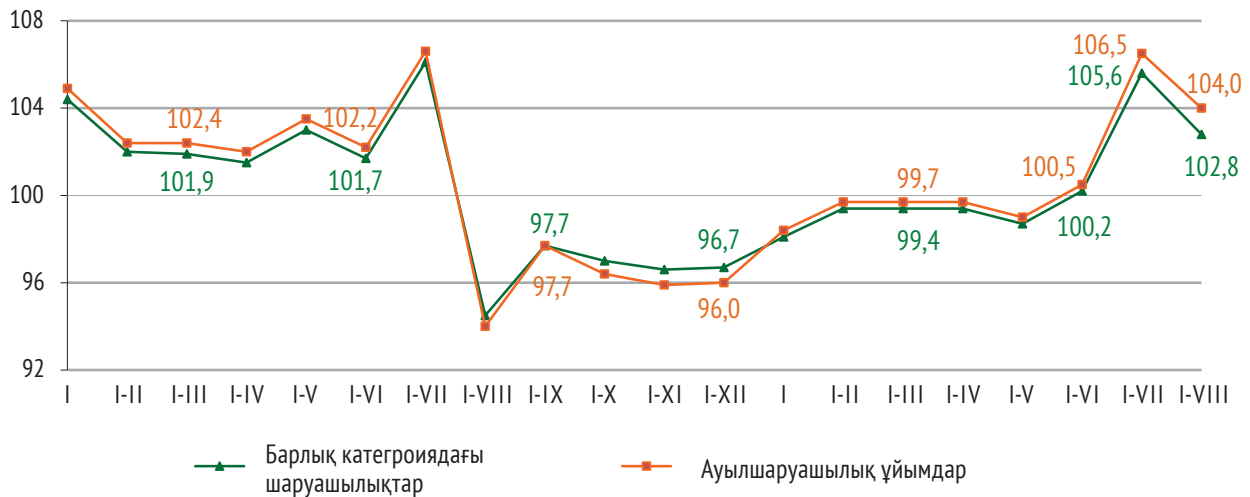
2019 ж. қаңтар-тамызда барлық категориялы шаруашылықтарда ауыл шаруашылығы өнімдерінің өндірісі салыстырмалы бағада 11,7 млрд. рубльді құрады және 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке қарағанда салыстырмалы бағада 2,8% құрады.

Барлық категориялы шаруашылықтардағы ауыл шаруашылық өнімдерінің өндірісі

	Ауыл шаруашылық өнімі ағымдағы бағада, млн. руб.	салыстырмалы бағада	
		өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы	Алдыңғы кезеңге % қатысы
2018 ж.			
Қаңтар	847,7	104,4	100,8
Ақпан	766,2	99,5	89,0
Наурыз	883,0	101,7	115,7
I тоқсан	2 497,0	101,9	x
Сәуір	928,2	100,5	99,4
Мамыр	1 097,3	107,9	121,7
Маусым	1 393,8	97,8	124,5
II тоқсан	3 419,3	101,6	130,8
I жартыжылдық	5 916,3	101,7	x
Шілде	2 106,2	118,5	180,4
Тамыз	2 496,1	72,0	119,0
Қаңтар-тамыз	10 518,6	94,5	x
Қыркүйек	3 291,5	108,6	130,0
III тоқсан	7 893,9	95,3	273,7
Қаңтар-қыркүйек	13 810,1	97,7	x
Қазан	3 134,7	92,5	59,3
Қараша	946,2	88,8	39,1
Желтоқсан	952,5	98,7	95,9
IV тоқсан	5 033,4	92,9	43,4
Қаңтар-желтоқсан	18 843,5	96,7	x
2019 ж.			
Қаңтар	861,5	98,1	100,6
Ақпан	803,0	100,9	92,6
Наурыз	904,0	99,4	111,3
I тоқсан	2 568,5	99,4	x
Сәуір	973,8	99,4	100,2
Мамыр	1 125,3	96,6	120,3
Маусым	1 554,9	104,9	134,8
II тоқсан	3 654,0	100,7	133,7
I жартыжылдық	6 222,5	100,2	x
Шілде	2 968,1	118,6	206,2
Тамыз	2 517,4	94,8	93,7
Қаңтар-тамыз	11 708,0	102,8	x

2019 ж. қаңтар-тамызда ауылшаруашылық ұйымдарында 10,6 млрд. рубль салыстырмалы бағада ауыл шаруашылығы өнімдері шығарылды, бұл өткен жылғы сәйкесінше кезеңдегі көрсеткішпен салыстырғанда салыстырмалы бағада 4% артқанын көрсетті.

Ауыл шаруашылығы өнімдерінің өндірісі
(өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы; салыстырмалы бағада)

Дереккөз: Беларусь Республикасының Ұлттық статистика комитеті

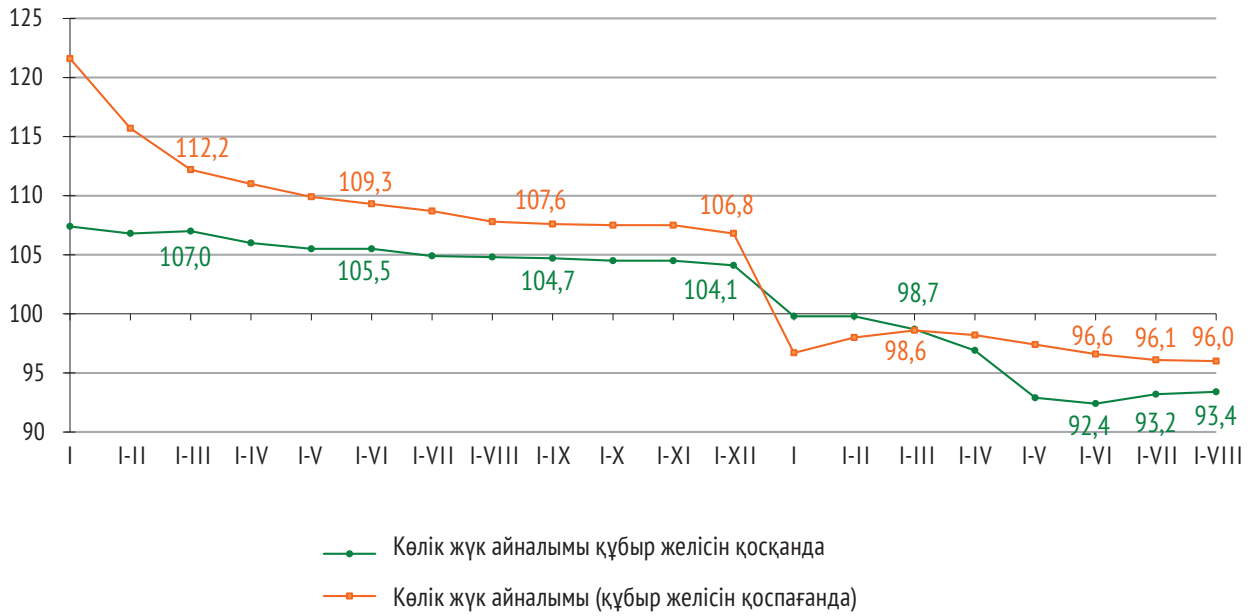
КӨЛІК.

Жүк тасымалы. 2019 ж. қаңтар-тамызда ұйымдар мег жеке кәсіпкерлер орындаған, барлық көлік түрлері бойынша жүк айналымы 85,4 млрд рубльде тонна-шақырым, немесе 2018 ж. қаңтар-тамыздағы деңгейге қарағанда 93,4% құрады.

Көлік түрлері бойынша жүк айналымы

	Қаңтар-тамыз 2019 ж., млн. т.км (ағымдағы бағада)	2019 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке % қатысы	тамыз 2019 ж. % қатысы		Анықтама 2018ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткіштің 2017 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке % қатысы
			2018 ж.тамызға	2019 ж.шілдеге	
Көліктің жүк айналымы оның ішінде:	85 408,7	93,4	94,3	98,9	104,8
Құбыр желісі	34 353,4	89,7	92,1	96,7	100,8
теміржол	32 154,4	92,6	95,5	103,5	110,8
автокөлік	18 841,8	102,6	96,5	95,7	102,6
оның ішінде ұйымдар	17 063,3	101,7	95,3	95,5	102,4
әуе	32,3	65,0	56,2	89,2	89,8
Ішкі су	26,8	93,4	107,0	77,8	149,6
Көлік жүк айналымы (құбыр желісін қоспағанда)	51 055,3	96,0	95,8	100,4	107,8

Көлік жүк айналымы
(өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы; салыстырмалы бағада)

1.3.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Беларусь Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері

2019 жылғы 1 қыркүйекте республикада 142,7 мың заңды тұлға²⁾ қызмет еткен, оның ішінде жеке кәсіпкерлер саны 254,7 мың адамды құрады.

Минск қ. және облыстар бойынша шаруашылық жүргізетін субъектілер саны 2019 ж. 1 қыркүйекте

	Шаруашылық жүргізетін субъектілер саны		Олардың санына % қатысы	
	барлығы	Қорыныдыға % қатысы	2018 ж. 1 қыркүйекте	2019 ж. 1 қыркүйекте
Заңды тұлғалар				
Беларусь Республикасы	142 655	100	100,1	100,4
Минск қ. және облыстар:				
Брест	14 642	10,3	100,2	100,1
Витебск	13 091	9,2	99,9	100,2
Гомельск	13 895	9,7	99,2	99,6
Гродненск	11 436	8,0	99,3	99,9
Минск қ.	51 586	36,2	101,3	101,1
Минск обл	26 023	18,2	98,9	100,2
Могилевск	11 982	8,4	99,9	99,6
Жеке кәсіпкерлер				
Беларусь Республикасы	254 665	100	105,0	104,7
Минск қ. және облыстар:				
Брестск	34 112	13,4	104,5	104,7
Витебск	22 389	8,8	103,6	103,7
Гомельск	28 343	11,1	104,6	104,5
Гродненск	25 702	10,1	105,8	105,3
Минск қ.	78 157	30,7	104,5	104,2
Минск обл	41 450	16,3	106,8	106,0
Могилевск	24 512	9,6	105,6	104,4

Меншік түрі мемлекеттік және мемлекеттік үлесі бар ұйымдардың меншікті үлесі жұмыс істеп тұрған ұйымдардың жалпы санынан 12,3% құрады (1 қыркүйек 2018 ж. – 12,4%).

Меншік түрі бойынша ұйымдар саны 2019 ж. 1 қыркүйекте

	Ұйымдар саны		Олардың санына % қатысы	
	барлығы	қорытындыға % қатысы	2018 ж. 1 қыркүйекке	2019 ж. 1 қыркүйекке
Барлығы заңды тұлғалар	142 655	100	100,1	100,4
оның ішінде:				
мемлекеттік меншік	15 954	11,2	99,4	99,6
республикалық	1 860	1,3	98,3	99,0
коммуналдық	14 094	9,9	99,6	99,6

¹ Бұл жерде және одан кейінгі ұйымдар саны туралы мәліметтер қызмет көрсететін ұйымдар; қызметін бастамаған жаңа, және де уақытша экономикалық белсенді емес ұйымдар келтірілген.

**Экономикалық қызмет түрлері бойынша жеке кәсіпкерлер саны
2019 ж. 1 қыркүйекте**

	Жеке кәсіпкерлер саны		Олардың санына % қатысы	
	барлығы	Қорытындыға % қатысы	2018 ж. 1 қыркүйекке	2019 ж. 1 қыркүйекке
Барлығы жеке кәсіпкерлер	254 665	100	105,0	104,7
өнеркәсіп	13 828	5,4	106,9	105,7
құрылыс	20 570	8,1	105,7	107,6
көтерме және бөлшек сауда; автокөлік және мотоцикл жөндеу	90 682	35,6	101,7	102,3
көлік қызметі, қойма, пошта және курьерлік қызмет	32 622	12,8	111,3	108,4
ақпарат және байланыс	12 434	4,9	109,8	107,5
жылжымайтын мүлік операциялары	10 776	4,2	104,8	103,4
кәсіби, ғылыми және техникалық қызметтер	28 205	11,1	106,0	105,0
әкімшілік және қосалқы қызметтер саласы	9 665	3,8	107,0	106,5
басқа да көрсетілетін қызмет түрлері	15 430	6,1	98,2	100,2

1.3.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Беларусь Республикасының макроэкономикалық жағдайы

Төлем теңгерімінің әдіснамасы бойынша тауарлармен және қызметтердің сыртқы сауда айналымының көлемі 2019 ж. қаңтар-шілдеде 46 825,4 млн. АҚШ долларды құрады, оның ішінде экспорт – 23 623 млн. доллар, импорт – 23 202,4 млн. доллар. 2018 ж. қаңтар-шілдедегі деңгемен қарағанда ағымдағы бағаны есепке алғанда тауарлар мен қызметтердің сыртқы айналымы 98,3%, импорт – 98,5%,

экспорт – 98,1% құрады. Бұл Беларусь Республикасы Министрлер кеңесінің 2018 ж. 29 желтоқсандағы № 989 қаулысына сәйкес 2019 жылдың 9 айындағы болжам барысында 104,2% болып отыр.

Төлем теңгерімінің әдіснамасы бойынша тауарлармен сыртқы сауда айналымы 2019 ж. қаңтар-шілдеде 38 537 млн.АҚШ долларды құрады, оның ішінде экспорт – 18 419,5 млн. доллар, импорт – 20 117,5 млн. доллар. Экспорт көлемінің құны 2018 ж. қаңтар-шілдедегі көрсеткішпен салыстырғанда ағымдағы бағада 3,7% немесе 709,4 млн. долларға, импорт –

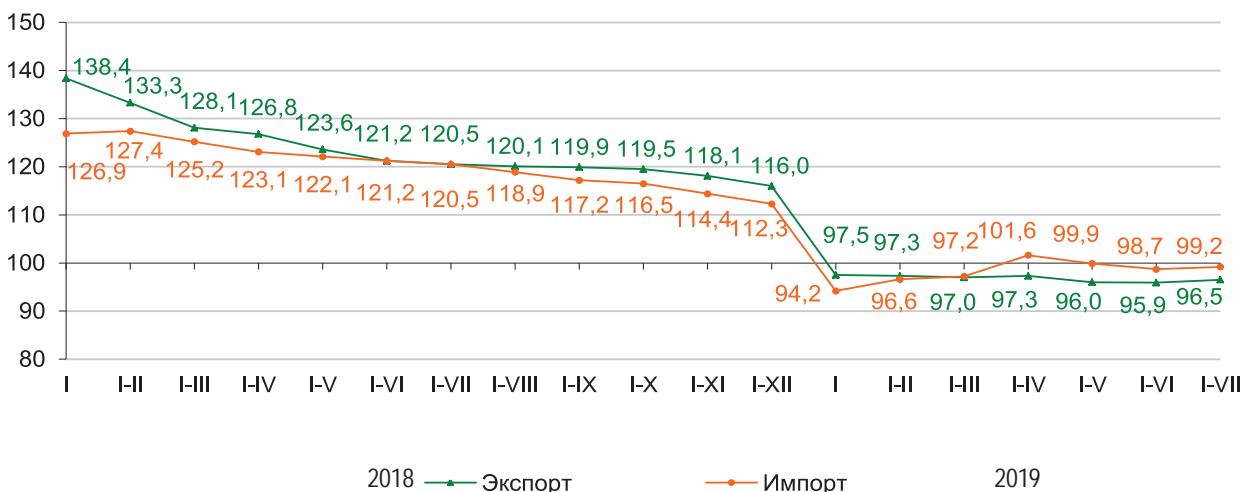
2,1%-ға немесе 442 млн. долларға азайды.

Тауарлармен сыртқы сауда сальдосы 2019 ж. қаңтар-шілдеде теріс көрсеткіште 1 698 млн. доллар шамасында орналасты (2018 ж. қаңтар-шілдеде сальдо теріс көрсеткіште болып, 1 430,6 млн. долларды құраған болатын).

Тауарлардың сыртқы сауда айналымының статистикалық әдіснамасы бойынша 2019 ж. қаңтар-шілдеде тауарлармен сыртқы сауда айналымы 40 588 млн. АҚШ долларды құрады, оның ішінде экспорт – 18 736,5 млн. доллар, импорт – 21 851,5 млн. доллар болып отыр. Тауарлармен сыртқы сауда сальдосы 3 115 млн. доллар көлемінде теріс көрсеткіште орналасты (2018 ж. қаңтар-шілдеде теріс сальдо мөлшері 2 613,2 млн. долларды құраған).

Экспорт көлемінің құны 2018 ж. қаңтар-шілдедегі көрсеткішпен салыстырғанда, ағымдағы бағаны есепке алғанда 3,5%-ға немесе 670,8 млн. долларға, импорт – 0,8%-ға немесе 169 млн. долларға азайды.

Тауарлар экспорты және импорты
(өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы)

Тауарлармен сыртқы сауда (миллион АҚШ доллар)

	Оборот	Экспорт	Импорт	Сальдо
2018 ж.				
Қаңтар	5 293,5	2 525,2	2 768,3	-243,1
Ақпан	5 550,8	2 599,6	2 951,2	-351,6
Наурыз	6 178,9	2 880,0	3 298,9	-418,9

	Оборот	Экспорт	Импорт	Сальдо
I тоқсан	17 023,2	8 004,8	9 018,4	-1 013,6
Сәуір	5 963,3	2 744,3	3 219,0	-474,7
Мамыр	6 262,2	2 944,8	3 317,4	-372,6
Маусым	6 185,2	2 879,2	3 306,0	-426,8
II тоқсан	18 410,7	8 568,3	9 842,4	-1 274,1
I жартыжылдық	35 433,9	16 573,1	18 860,8	-2 287,7
Шілде	5 993,9	2 834,2	3 159,7	-325,5
Қаңтар-шілде	41 427,8	19 407,3	22 020,5	-2 613,2
Тамыз	6 194,9	2 977,1	3 217,8	-240,7
Қыркүйек	6 050,1	2 968,8	3 081,3	-112,5
III тоқсан	18 238,9	8 780,1	9 458,8	-678,7
Қаңтар-қыркүйек	53 672,8	25 353,2	28 319,6	-2 966,4
Қазан	6 516,8	3 005,4	3 511,4	-506,0
Қараша	6 053,7	2 841,8	3 211,9	-370,1
Желтоқсан	6 104,8	2 706,6	3 398,2	-691,6
IV тоқсан	18 675,3	8 553,8	10 121,5	-1 567,7
Қаңтар-желтоқсан	72 348,1	33 907,0	38 441,1	-4 534,1

2019 ж.

Қаңтар	5 071,0	2 462,0	2 609,0	-147,0
Ақпан	5 440,2	2 522,2	2 918,0	-395,8
Наурыз	6 015,1	2 777,7	3 237,4	-459,7
I тоқсан	16 526,3	7 761,9	8 764,4	-1 002,5
Сәуір	6 358,7	2 694,7	3 664,0	-969,3
Мамыр	5 803,1	2 685,5	3 117,6	-432,1
Маусым	5 821,8	2 746,8	3 075,0	-328,2
II тоқсан	17 983,6	8 127,0	9 856,6	-1 729,6
I жартыжылдық	34 509,9	15 888,9	18 621,0	-2 732,1
Шілде	6 078,1	2 847,6	3 230,5	-382,9
Қаңтар-шілде	40 588,0	18 736,5	21 851,5	-3 115,0

Сыртқы сауда айналымының, тауарлар экспорты және импортындағы өзгерістер (пайызда)

	Өткен жылғы сәйкесінші кезеңге қатысы			Алдыңғы айға қатысы		
	айналым	экспорт	импорт	айналым	экспорт	импорт

2018 ж.

Қаңтар	132,1	138,4	126,9	82,4	89,5	76,8
Ақпан	128,3	128,6	128,0	104,9	102,9	106,6
Наурыз	120,7	119,8	121,4	111,3	110,8	111,8
I тоқсан	126,5	128,1	125,2	x	x	x
Сәуір	120,0	123,1	117,5	96,5	95,3	97,6
Мамыр	116,1	113,3	118,7	105,0	107,3	103,1

	Өткен жылғы сәйкесінші кезеңге қатысы			Алдыңғы айға қатысы		
	айналым	экспорт	импорт	айналым	экспорт	импорт
Маусым	114,1	111,0	117,0	98,8	97,8	99,7
II тоқсан	116,7	115,5	117,7	х	х	х
I жартыжылдық	121,2	121,2	121,2	х	х	х
Шілде	116,4	116,6	116,3	96,9	98,4	95,6
Қаңтар-шілде	120,5	120,5	120,5	х	х	х
Тамыз	113,1	117,3	109,5	103,4	105,0	101,8
Қыркүйек	110,9	118,2	104,7	97,7	99,7	95,8
III тоқсан	113,4	117,4	110,0	х	х	х
Қаңтар-қыркүйек	118,4	119,9	117,2	х	х	х
Қазан	113,5	116,4	111,1	107,7	101,2	114,0
Қараша	101,0	105,8	97,2	92,9	94,6	91,5
Желтоқсан	95,0	95,9	94,3	100,8	95,2	105,8
IV тоқсан	102,8	105,8	100,5	х	х	х
Қаңтар-желтоқсан	114,0	116,0	112,3	х	х	х

2019 ж.

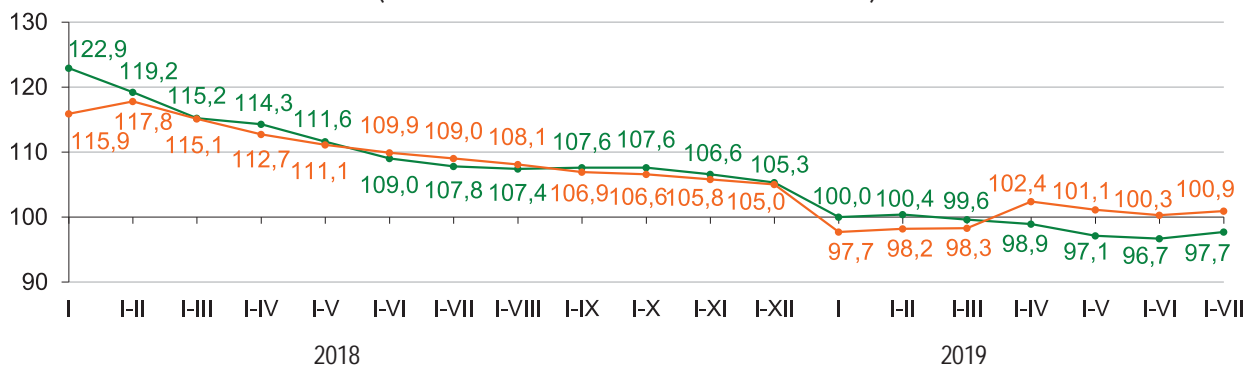
Қаңтар	95,8	97,5	94,2	83,1	91,0	76,8
Ақпан	98,0	97,0	98,9	107,3	102,4	111,8
Наурыз	97,3	96,5	98,1	110,6	110,1	110,9
I тоқсан	97,1	97,0	97,2	х	х	х
Сәуір	106,6	98,2	113,8	105,7	97,0	113,2
Мамыр	92,7	91,2	94,0	91,3	99,7	85,1
Маусым	94,1	95,4	93,0	100,3	102,3	98,6
II тоқсан	97,7	94,8	100,1	х	х	х
I жартыжылдық	97,4	95,9	98,7	х	х	х
Шілде	101,4	100,5	102,2	104,4	103,7	105,1
Қаңтар-шілде	98,0	96,5	99,2	х	х	х

Тауарлар экспорты мен импортының нақты көлемі және орташа құнындағы өзгерістер

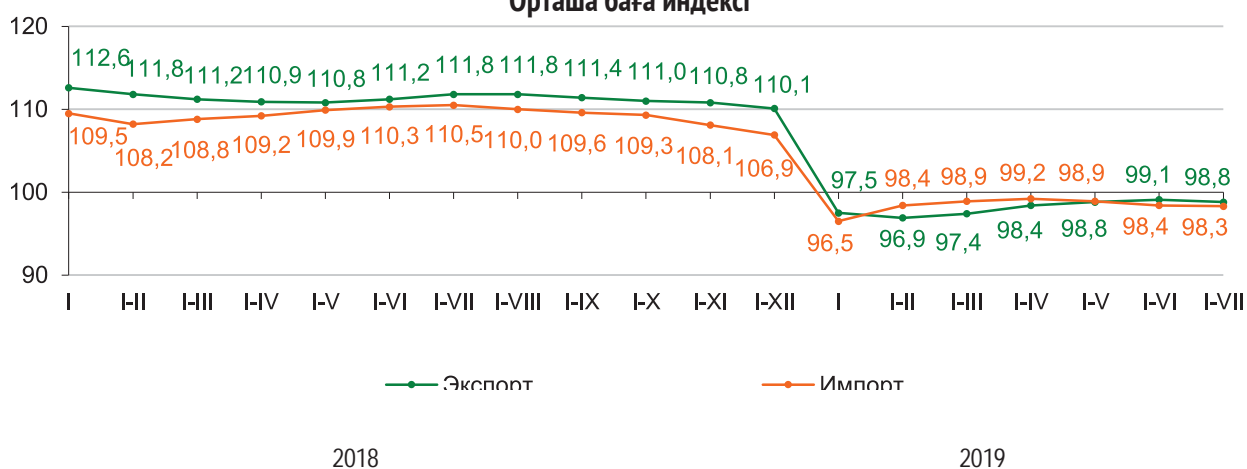
Экспорт көлемі құнының 2019 ж. қаңтар-шілдедегі азаюы экспортталушы тауарлардың орташа құны мен нақты көлемінің құлауымен байланысты болды. Импорт көлемінің құны импортталушы тауарлардың орташа құнының қысқаруы есебінен азайды.

Экспорттың орташа құны 2018 ж. қаңтар-шілдедегі көрсеткішпен салыстырғанда 1,2%-ға, импорт – 1,7%-ға төмендеді. Экспорттың тауар массасы 2,3%-ға, азайып, импорт 0,9%-ға артты.

Тауарлардың сыртқы сауда индекстері (өткен жылғы сәйкесінші кезеңге % қатысы)

Орташа баға индексі

Саудадағы қолайлы баға шарттарына қарамастан (сауданың баға шарттарының индексі 100,5% деңгейінде орнықты), экспорттық жеткізілімде нақты көлемнің азаюы нәтижесінде беларусстық экспортты сатып алу қабілеттілік қысқарды. Беларусстық экспортты сатып алу қабілеттілік индексі 2019 ж. қаңтар-шілдеде 98,2% (2018 ж. қаңтар-шілдеде – 109,1%) құрады.

1.3.4. 2019 жылдағы БР ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу.

Беларусь Республикасында кәсіпкерлік дамуын мемлекеттік реттеуді Республиканың Экономика министрлігіндегі Кәсіпкерлік департаменті жүргізеді, 1.6 кірістірмені қараңыз.

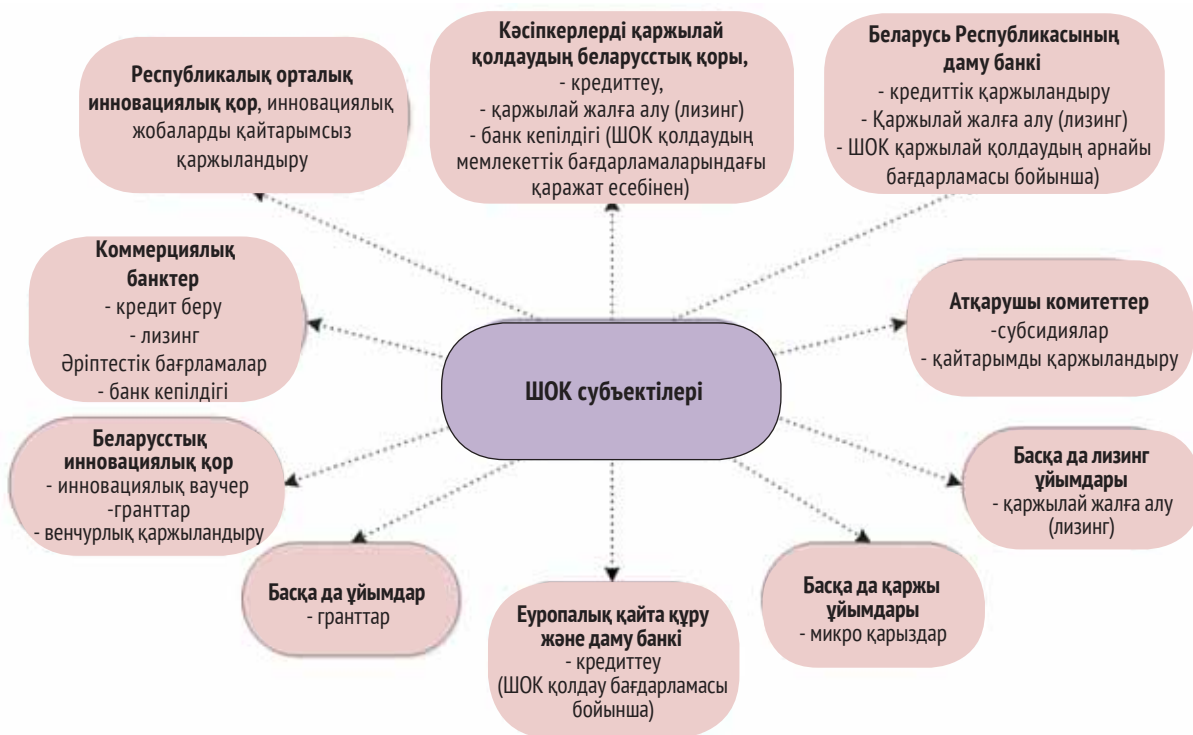
БР Экономика министрлігінің Кәсіпкерлік департаменті
Пошталық мекенжайы: 220030, Минск қ., Берсона к-сі, 14
+375(17)222-47-03 (қабылдау бөлімі);
+375(17)200-50-48; +375(17)222-64-44.
E-mail: d-business@economy.gov.by
http://www.economy.gov.by/ru/small_business-ru/

ШОК субъектілерін қаржыландыру көздері мен қаржыландыру әдістері. Бераусь Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерлік елдің дамуына қосар үлесі үнемі артып отырған, экономиканың әлеуетті дамушы секторы болып табылады. Оған «Беларусь Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерлік» мемлекеттік бағдарламасындағы іс-шаралардың жүзеге асырылуы және мемлекетте бизнес жүргізуге жағдайды жақсарту және қолайлы іскерлік ахуалды қалыптастыруға бағытталған басқа да шаралардың қолданылуы әсер етуде.

Шағын және орта кәсіпкерліктің кредиттік-қаржы ресурстарына қолжетімділігін қамтамасыз ету мемлекеттің кәсіпкерлікті қолдау саясатының маңызды құрамдас бөлігінің бірі болып табылады.

Кәсіпкерлік субъектілеріне қаржылай қолдау көрсету коммерциялық және коммерциялық емес құрылымдар жүзеге асырады. Бұл қрылымдар әртүрлі қаржыландыру әдістері мен түрлерінде қаржы ұсынады, оның ішінде лизинг, кредит, грант және т.б., 3 суретті қараңыз.

3 сурет. Беларусь Республикасындағы кәсіпкерлік субъектілерін қаржылай қолдау 01.01.2019 ж.

Дереккөз: Беларусь Республикасының Экономика министрлігі

Барлық талаптар мен шарттар сақталған жағдайда ШОК тиімді қаржылай қолдау әдістерін таңдай отырып, келесі арнайы бағдарламаларға қатыса алады:

1. Кәсіпкерлерді қаржылай қолдаудың беларусстық қоры;
2. Облыстық атқарушы комитет және қалалық атқарушы комитет;
3. Банк-серіктестер арқылы даму банкі;
4. АСБ Беларусбанк;
5. Коммерциялық банктер;
6. Инновациялық қорлар;
7. Коммерциялық емес микроқарды ұйымдары және т.б.

«Жыл кәсіпкері» ұлттық байқауы. Беларусь Республикасының Министрлер кеңесінің 2016 жылғы 17 наурызда № 207 «Жыл кәсіпкері» Ұлттық байқауын әзірлеу және өткізу туралы Ережесін бектікен.

Байқауды әзірлеу мен өткізудің негізгі мақсаты кәсіпкерлік бастаманы дамыту және халықтың іскерлік белсенділікті ынталандыру.

Байқау шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері арасында («Тұрақты табыс» аталымынан басқасы) өткізіледі, олардың жарғылық қорындағы мемлекет үлесі 50 пайыздан аспауы керек, төрт аталым бойынша:

1. табысты старт;
2. тұрақты табыс (бұл аталымда ірі кәсіпорындар қатысады);
3. өндірістегі тиімді бизнес;
4. қызмет саласындағы тиімді бизнес.

Байқауға қатысушылардың қызметіндегі басты көрсеткіш бойынша жыл сайын 28 жеңімпаз анықталады (әр облыс және Минск қаласы бойынша әр аталымда).

Импортты алмастыру. Импортты алмастыру – атаулы өнімдерді шығарушы отандық тауар өндірушілерді ынталандыру арқылы тауарлар мен қызметтердің рационалды импортына бағытталған мемлекеттік саясат, елде жаңа кәсіпорындар құру, оның ішінде осыған дейін импортталған, өнім шығаруды ұйымдастыру үшін шетелдік капиталдың қатысуы.

Беларусь Республикасындағы импортты алмастыру саясаты ішкі нарықта отандық тауарлардың үлесін кеңейтуді қарастырады. Бұл ретте, басты міндет - импорттық тауарлардың отандық баламасын алмастыратын, бәсекелестік ұлттық өндірісті дамыту болып табылады.

Бұл бөлімнің мақсаты – бизнесті дамытуға бағытталған импортты алмастыратын саясат, басқа да барлық мүмкіндіктер жайлы шағын және орта кәсіпкерлерді хабарландыру.

Кәсіпкерлікті инфрақұрылымдық қолдау. 2019 жылдың 11 мамырындағы жағдай бойынша республикада шағын және орта кәсіпкерлікті инфрақұрылымдық қолдау субъектілерінің желісі әрекет етеді. Ол кәсіпкерлікті қолдаудың 104 орталығы (одан кейін – орталық) және шағын кәсіпкерліктің 24 инкубаторынан (одан кейін – инкубатор) тұрады.

Бұл шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін экономикалық және ұйымдастыру қолдауды қамтамасыз ететін қызметті заңды тұлға, Орталық атқарады.

Орталықтар шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне ақпараттық, әдіснамалық және консультациялық кеңестер береді. Маркетингтік зерттеулер көрсетеді, қаржылай және материалдық-техникалық ресурстарды алуға, білікті мамандарды дайындауға, оқытуға, сондай-ақ осы субъектілердің қызметін жүзеге асыруға көмектеседі.

Инкубатор – шаруашылық жүргізетін, шұғыл басқаратын немесе басқа да арнайы жабдықталған кеңселер мен заңды түрде тауарлар өндіретін (жұмыстар атқару, қызмет көрсету), шағын кәсіпкерлік субъектілерінің қызметіне қажетті үй-жайды қамтамасыз етуге және олардың қаржылай дербестігін алуға көмектесетін заңды тұлға болып табылады.

Инкубаторлар шағын кәсіпкерлік субъектілерін дамыту үшін оларға үй-жай және мүлікті бес жылдан аспайтын мерзімге ұсыну арқылы ұйымдастыру-экономикалық жағдайлар жасайды. Ақпараттық және консультациялық қызметтер көрсетеді, серіктестер іздеуге, қаржы ресурстарын алуға, сондай-ақ заңнамада рұқсат етілген және инкубатордың негізгі міндеттерін орындауға бағытталған басқа да қызметтерді жүзеге асыруға көмектеседі.

Көрме-жәрмеңке іс-шараларына кеткен шығындарды өтеу. Көрме-жәрмеңке іс-шараларға қатысуға кеткен шығындарды өтеу не болмаса оларды ұйымдастыру – көрме-жәрмеңкеге қатысушылар немесе ұйымдастырушы шағын кәсіпкерлік субъектілеріне қатысты жүзеге асырылады. Өтеу ақысы оған қатысушының

шығарған шығысының 50 пайызын көрмеге алған жалдау орны, кеткен жабдықтар, баспа өнімдерін басып шығаруға, жарнамаға, бұқаралық ақпарат құралдарына кеткен шығындарын өтеуге беріледі.

Көрме-жәрмеңкеге қатысуға кеткен шығыстардың бөлігін өтеуге арналған субсидиялар міндеттемелері орындалған және төленген шарттарға қатысты ұсынылады.

Егер көрме-жәрмеңкеге қатысуға кеткен шығыстар шетелдік валютада болса, оларды өтеу беларусстық рубльде мемлекеттік қаржылай қолдау түрін ұсынатын шешім қабылданған күннен бастап, Ұлттық банктің ресми бағамына сәйкес төленеді.

«Белресурстар» МҰ алаңында ШОК субъектілерінің өнім сатып алуы. Үкіметтің тапсырмасына сәйкес қазіргі уақытта Сауда министрлігі мен «Белресурстар» МҰ бірлесіп шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін шикізат пен отандық өндіріс материалдарымен қамтамасыз ету мәселесін қолға алуда.

Бөлімде қолданылған әдебиеттер тізімі.

1. Беларусь Республикасының Ұлттық статистика комитеті. <http://www.belstat.gov.by>.
2. Беларусь Республикасы Экономика министрлігінің ресми сайты – https://www.economy.gov.by/ru/small_business-ru/.
4. Беларусь Республикасының Салық және алымдар министрлігінің мәліметтері– <http://www.nalog.gov.by/ru/svedeniya-predprinimatelstvo/>.

1.4.

Қазақстан Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері

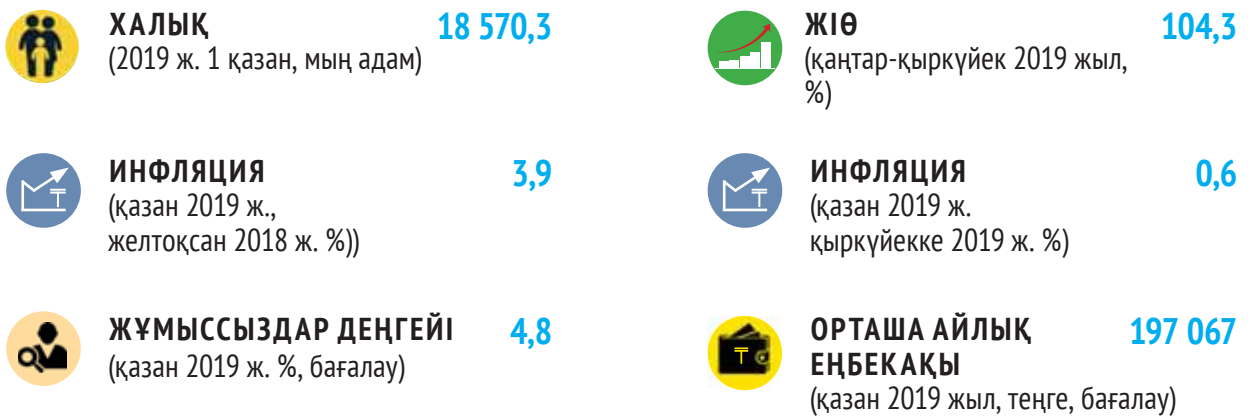

1.4.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Қазақстан Республикасындағы макроэкономикалық жағдай

ҚР ҰЭМ статистика комитетінің шұғыл мәліметтері бойынша Қазақстандағы ЖІӨ өсімі 2019 жылдың екінші тоқсанында 4,1% құрады, осылайша 2018 жылғы қарқынды сақтап қалды, 4 суретті қараңыз. Экономикадағы өсімнің негізгі факторлары жоғары инвестициялық және тұтынушы сұранысы, сондай-ақ негізгі салалардағы өндірістік белсенділік болып табылады.

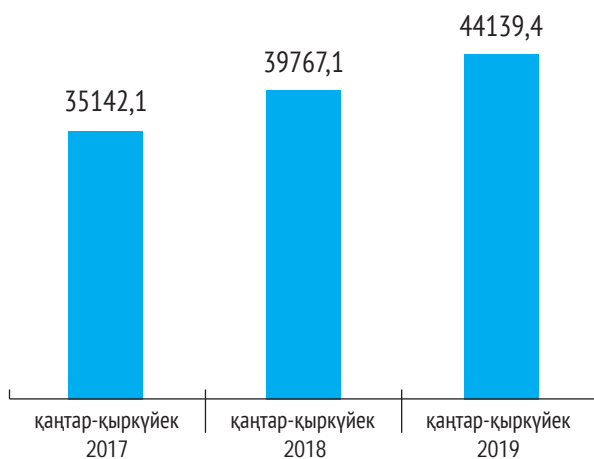
ҚР 2019 жылғы қаңтар мен қыркүйек аралығындағы негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштер.

Негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштер

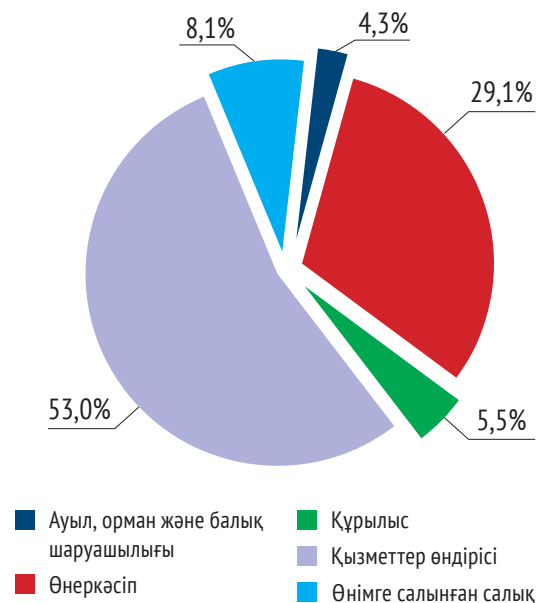

2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі ҚР ЖІӨ құрылымы.

Жалпы ішкі өнім, млрд, теңге

ЖІӨ құрылымы қаңтар-қыркүйек 2019 жыл

Дереккөз: Қазақстан Республикасының 2019 жылғы әлеуметтік-экономикалық дамуы, ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің бюллетені, Астана, 2019

Жалпы ішкі өнімнің көлемі есепті мәліметтер бойынша 2019 ж. қаңтар-маусымда ағымдағы бағада 27908,6 млрд. теңгені құрады. Өткен жылғы сәйкесінші кезеңмен салыстырғанда нақты ЖІӨ 4,1% өсті. ЖІӨ құрылымында тауар өндірісінің үлесі 38,1%, қызметтер - 53,8% құрады.

Негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 8571 млрд теңгені құрады, бұл 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 9,7%-ға артқан.

ЖАЛПЫ МАКРОКӨРСЕТКІШТЕР

Жалпы ішкі өнімнің (ЖІӨ) нақты көлем индексі (НКИ) 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте өткен жылдың сәйкесінші кезеңімен салыстырғанда 104,3% құрады. ЖІӨ құрылымында тауарлар өндірісінің үлесі 38,9%-ды, қызметтер - 53,0%-ы құрады.

ЖІӨ құрылымы және атаулы мағынасы

	ЖҚҚ млн. теңге	Құрылым, пайызда	Өткен жылғы көрсеткішке пайыздық қатысы	
			НКИ	дефлятор
Жалпы ішкі өнім	44 139 419,4	100,0	104,3	106,4
Тауарлар өндірісі	17 181 281,7	38,9	104,3	105,5
Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы	1 885 812,0	4,3	99,5	114,2
Өнеркәсіп	12 864 478,6	29,1	103,3	105,2
Құрылыс	2 430 991,1	5,5	113,5	100,9
Қызметтер өндірісі	23 387 243,4	53,0	104,4	106,0
Жалпы қосылған құн	40 568 525,1	91,9	104,3	105,8
Өнімге салынған салық	3 570 894,3	8,1	104,4	113,8

ЭКОНОМИКАНЫҢ САЛАЛАРЫНДАҒЫ ЖАҒДАЙЛАР

Өнеркәсіптік өндіріс көлемі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте қолданыстағы бағада 21409,1 млрд. теңге құрады. Бұл 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 3,3%-дан асты.

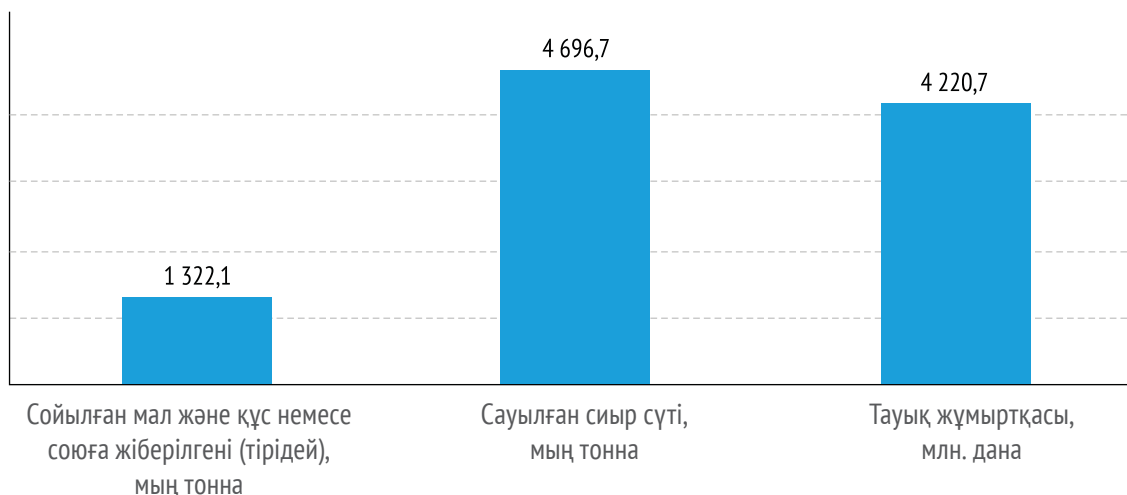
Тау-кен қазу өнеркәсібінде және кен карьераларын жүргізуде өндіріс 3,1%-ға, өңдеу өнеркәсібінде - 3,5%-ға, электр энергиясымен, газбен, бумен, және ауа баптаумен жабдықтауда - 2,9%-ға, сумен жабдықтау, кәріз желісі, қалдықтарды жинау және оны бөлуде бақылауда - 4,8%-ға өсті.

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдерінің жалпы шығарылымы (қызметтер)

	Млрд. теңге		Өткен жылғы сәйкесінші кезеңдегі көрсеткішке, пайыздық қатысы	
	қыркүйек 2019 ж.	Қаңтар-қыр- күйек 2019ж.	қыркүйек 2019ж.	Қаңтар-қыр- күйек 2019ж.
Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдерінің жалпы шығарылымы (қызметтер)	1 633,2	3 668,3	94,5	99,5
оның ішінде:				
мал шаруашылығының жалпы өнімі	220,2	1 658,2	103,8	103,5
Өсімдік шаруашылығының жалпы өнімі	1 405,8	1 983,1	93,0	96,0
Ауыл шаруашылығы саласындағы қызметтер	5,3	9,5	100,0	100,0
Аңшылық шаруашылығының өнім (қызмет) көлемі	0,1	0,7	100,0	100,0
Орман шаруашылығының өнім (қызмет) көлемі	1,1	9,9	100,0	100,0
Балық шаруашылығы және аква мәдениет өнімінің (қызметтер) көлемі	0,8	7,0	100,0	100,0

2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі мал шаруашылығы өнімдерінің негізгі түрлерінің өндірі

Ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдерінің (қызметтерінің) жалпы шығарылымының көлемі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 3668,3 млрд теңгені құрады. Бұл 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 0,5%-ға аз.

ӨНЕРКӘСІП

Өнеркәсіп өндірісінің индекстері

	Өнеркәсіп өндірісінің индекстері, пайызда		2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі өнеркәсіп өнімінің республикалық көлемінің меншікті үлесі
	2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішінің салыстырмасы	2019 ж. қыркүйектегі көрсеткіштің 2018 ж. қыркүйектегі көрсеткішке қатысы	
Өнеркәсіп - барлығы	103,3	103,7	100,0
Тау-кен қазу өнеркәсібі және карьера қазу	103,1	103,0	56,1
Өңдеу өнеркәсібі	103,5	104,7	37,9
электр энергиясымен, газбен, бумен, және ауа баптаумен жабдықтау	102,9	105,0	5,2
сумен жабдықтау, кәріз желісі, қалдықтарды жинау және оны бөлу	104,8	94,9	0,8

2019 ж. қаңтар-қыркүйекте өнеркәсіп өндірісінің көлемі қолданыстағы бағада 21409,1 млрд теңгені құрады. Бұл 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 3,3%-ға артық. Тау-кен қазу өнеркәсібі және карьераларды қазу өндірісі 3,1%-ға, өңдеу өнеркәсібінде - 3,5%-ға, электр энергиясымен, газбен, бумен, және ауа баптаумен жабдықтауда - 2,9%-ға, сумен жабдықтау, кәріз желісі, қалдықтарды жинау және оны бөлу - 4,8%-ға артты.

КӨЛІК

Көлік жүк айналымы

	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	
	млн. т-км	2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішінің, пайыздық қатысы
Барлығы, оның ішінде:	444 963,1	101,6
теміржол	210 108,5	100,4
автокөлік*	132 577,8	107,6
құбыр желісі	x	97,5
теңіз жолы	x	46,2
әуе	x	148,9
ішкі су	12,8	41,6

* Коммерциялық тасымалмен айналысатын жеке кәсіпкерлердің жүк тасымалы көлемінің бағасын есепке алғанда.

Көліктің жолаушы айналымы

	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	
	млн. п-км	2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішінің пайыздық қатысы
Барлығы, оның ішінде:	219 314,4	104,9
теміржол	x	95,9
автокөлік*	192 651,6	106,0
әуе	12 776,8	100,2
трамвай	98,8	112,7
троллейбус	x	131,6
метрополитен	122,1	109,4
Басқа да түрлер (аспалы жолдар және басқалар)	43,9	103,1
Ішкі су	x	109,8
теңіз	x	96,1

* Коммерциялық тасымалмен айналысатын, жеке кәсіпкерлердің жолаушылар тасымалының көлемін бағалауды есепке алғанда

«Транспорт» саласы бойынша нақты көлем индексі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 105,5% құрады.

Жүк тасымалының көлемі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 445 млрд. т-км құрады (Коммерциялық тасымалмен айналысатын, жеке кәсіпкерлердің жолаушылар тасымалының көлемін бағалауды есепке алғанда) және 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда 1,6%-ға өсті. Жолаушы тасымалының көлемі 219,3 млрд ж-км құрап, 4,9%-ға өсті.

САУДА

Тауарларды (қызметтерді) сату көлемі

	Млн. теңге		Өткен жылғы сәйкесінше кезеңге, пайызда	
	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	қыркүйек 2019ж.	Қаңтар-қыркүйек 2019ж.	қыркүйек 2019ж.
Көтерме және бөлшек сауда; автокөліктер мен мотоцикл жөндеу	26 187 600,3	3 466 576,2	107,6	107,5
оның ішінде				
Бөлшек сауда	8 054 414,1	1 011 695,2	105,5	105,0
оның ішінде сату каналдары бойынша:				
Сатушы кәсіпорындармен	4 619 494,2	599 659,2	106,1	104,3
Жеке кәсіпкерлер, оның ішінде сауда нарықта сатушылар	3 434 919,9	412 036,0	104,7	106,1
Бөлшек сауданың жалпы көлеміндегі жеке кәсіпкерлердің, оның ішінде сауда нарығында сатушылардың меншікті салмағы, %	42,6	40,7	-	-
Көтерме сауда	17 571 901,5	2 385 662,9	108,6	108,8

«Сауда» саласы бойынша 2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі нақты көлем индексі 107,6% құрады.

Бөлшек сауда көлемі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 8054,4 млрд теңгені немесе 2018 ж. сәйкесінші кезеңіндегі деңгейге қарағанда 105,5% (салыстырмалы бағада) құрады.

Көтерме сауда көлемі 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 17571,9 млрд теңгені немесе 2018 ж. сәйкесінше кезең деңгейімен салыстырғанда 108,6% құрады (салыстырмалы бағада).

1.4.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Қазақстан Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы

2019 ж. 1 қазанда тіркелген заңды тұлғалардың саны 443656 бірлікті құрады және өткен жылғы кезеңге сәйкес салыстырғанда 2,2%-ға артты, оның ішінде 100 адамнан аз жұмыскер саны бар 434902 бірлік. Жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалар саны 299485 бірлікті құрады, ал оның ішінде шағын кәсіпорындар (100 адамнан кем) саны 291109 бірлікті құрады.

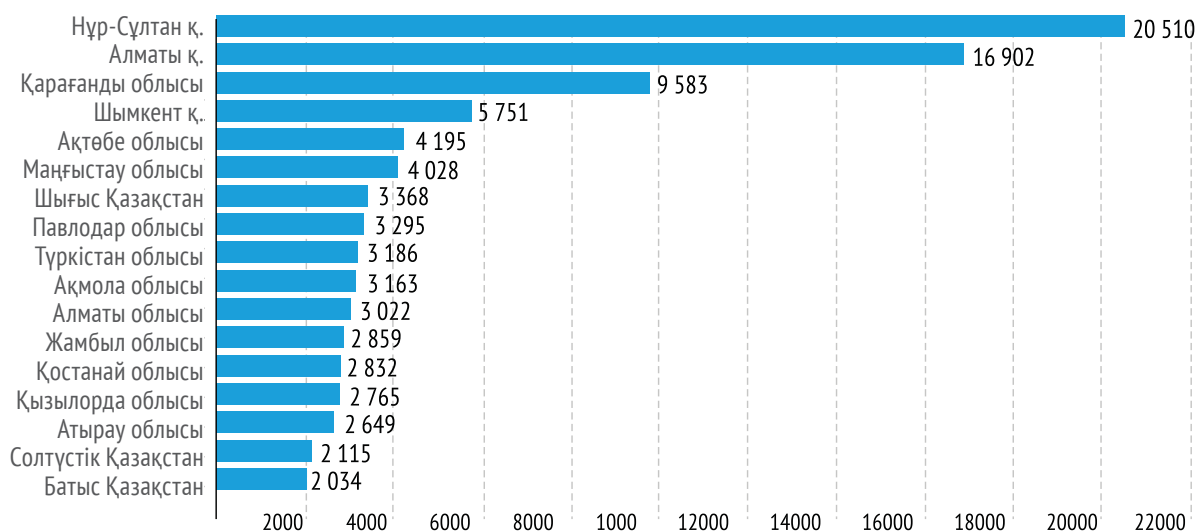
Соңғы мәліметтерге сәйкес, 85 мыңнан астам заңды тұлғалар өз қызметін тоқтатқан – жалпы санынан бұл оның 19%-ы. Бәрінен де нашар жағдай тау-кен қазу секторында қалыптасты – бұл салада 32% компания уақытша жұмыс жасамайды. Мұндай кәсіпорындардың құрамы:

- құрылыста 28%,
- ауыл шаруашылығында – 25%,
- өңдеу өндірісінде – 24% астам.

Сонымен қоса, 7,5 мың кәсіпорын таратылу процессінде. Құрылыс саласында тіркелген 3% заңды тұлға, сауда және сумен жабдықтау саласында - 2,1% заңды тұлғалар кетуде. Көп жағдайда шағын бизнес таратылуда, алайда 39 орта субъект және 13 ірі бизнес тізімде тұр.

Өңірлер бойынша қиын жағдай қалыптасқан өңір Қарағанды облысында – заңды тұлғалардың үштен бір бөлігі қызметін уақытша тоқтатқан не болмаса таратылу процессінде. Нұр-Сұлтанда белсенділігі төмен бизнес үлесі 28,4% құрады. Сондай-ақ Алматыда да жұмыс істемейтін субъектілер саны көп (шамамен 17 мың). Қалада барлығы 124 мыңнан астам тіркелген заңды тұлға екенін есепке алсақ, үлес айтарлықтай көп емес - 13,6%. Жағдай оң қалыптасқан өңір – Алматы облысы, жұмыс жасамай тұрған немесе таратылған заңды тұлға саны - 13,2%.

Таратылу процесіндегі немесе қызметін тоқтатқан заңды тұлғалар саны
(ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің мәліметі бойынша, бірлікте)

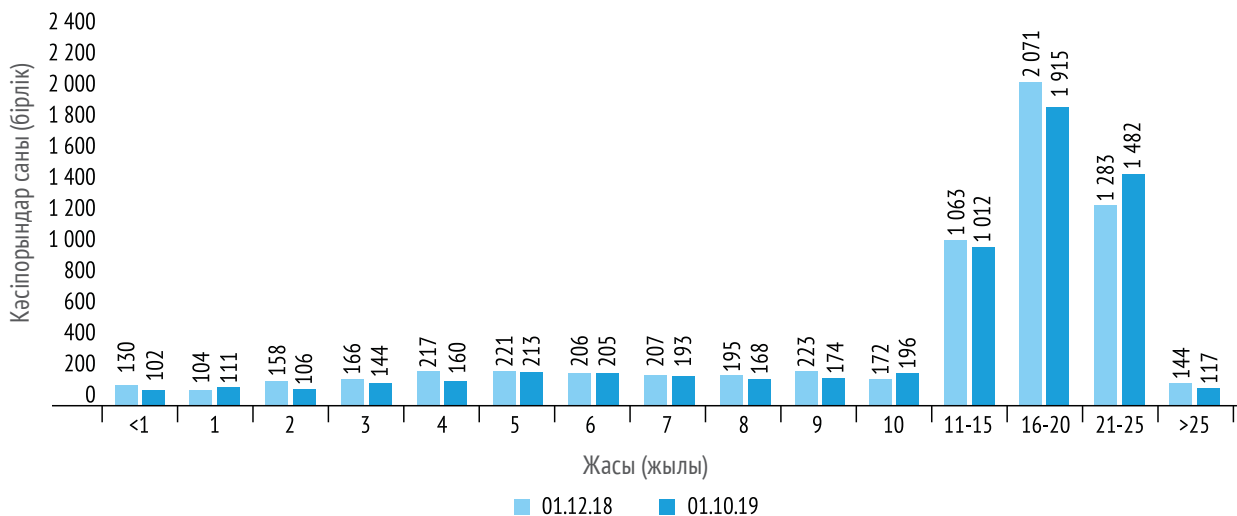

Қазақстанда 2019 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 443,6 мың заңды тұлға тіркелген. Бір жағынан, жыл басынан бастап олардың саны 7,5 мыңға өскен. Алайда өсімді қамтамасыз еткен шағын бизнес (+7,8 мың). Орта бизнеске жататын кәсіпорындар саны осы аралықта 198 бірлікке азайды. Ірі бизнес 66 кәсіпорынды жоғалтты.

Орта бизнес субъектілерінің 25,7% – 20-дан астам жыл бұрын тіркелген кәсіпорындар. 20 жыл бұрын ашылған орта бизнестің саны 424 бірлікке қысқарды. Бұл жаңа кәсіпорындарды есепке алғанда. Яғни, елде орта бизнес дамудан гөрі, жабылуда.

Қызметі 5 жылдан аспайтын шағын және орта кәсіпорындар үлесі 730 бірлікті (12,2% жалпы санынан) құрады. Салыстырма үшін: ірі бизнесте жаңа кәсіпорындарға қатысты үлесі 15,2%, шағын бизнесте – шамамен 52%.

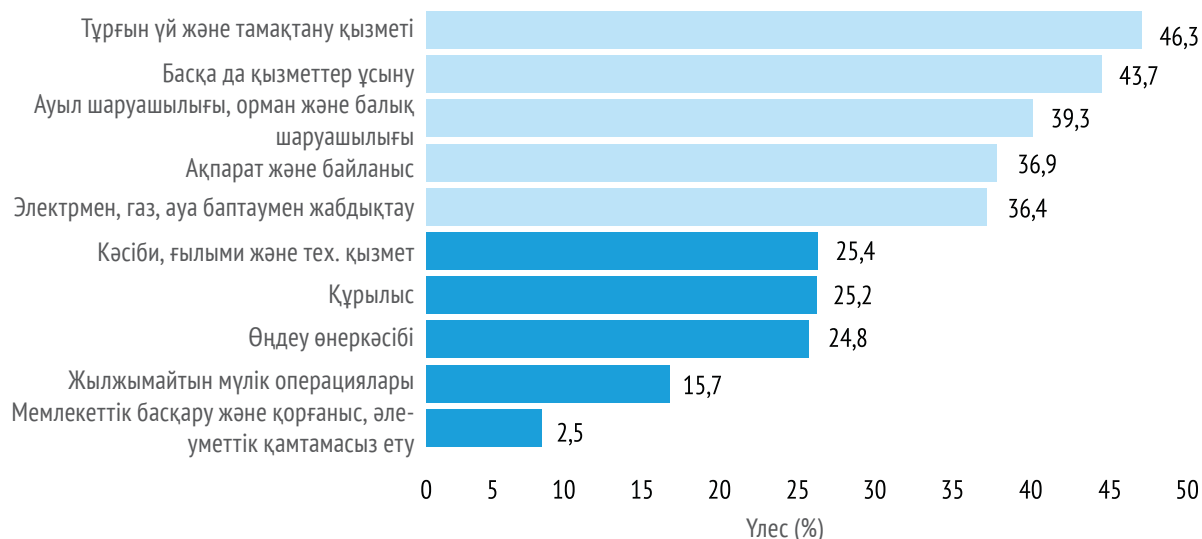
Орта бизнеске жататын тіркелген заңды тұлғалардың жасы (ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің мәліметі бойынша)

Жаңа компаниялар саны қазақстандықтардың қандай бизнес түрін ашып жатқанын көрсетеді. Тұрғын үй және тамақтану қызметін ұсынатын кәсіпорындардың 46% астамы үш жылдан кем мерзімде тіркелген. Ауыл шаруашылығында мұндай компаниялар саны шамамен 40%. Саудада және тау-кен қазу өндірісінде – шамамен 35%, электрмен жабдықтау – шамамен 36%.

Жылжымайтын мүлік операциялары нарығы да тұрақтылық бар. Бұл салада 60%-дан астам кәсіпорын 10 жылдан астам жұмыс істеуде, 24,4% – 20 жылдан астам.

3 жылдан аспайтын мерзімде тіркелген заңды тұлғалар ең көп және ең аз салалар (ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің мәліметі бойынша)

1.4.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Қазақстанның сыртқы экономикалық қызметі

Қазақстанның 2019 ж. қаңтар-тамыздағы сыртқы сауда айналымы 62103,3 млн. АҚШ долларды құрады және 2018 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішпен салыстырғанда 1,8%-ға артты, оның ішінде экспорт – 37559,5 млн. АҚШ доллар (4,5% -ға кем), импорт 24543,8 млн. АҚШ доллар (13,2%-ға артық).

СЫРТҚЫ САУДА Сыртқы сауда айналымы

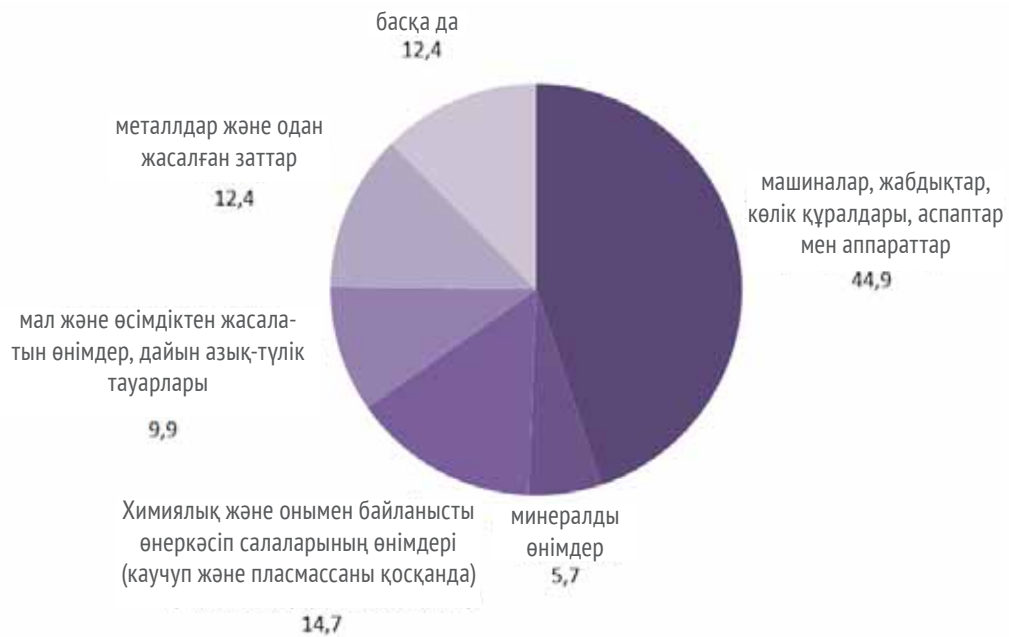
	Қаңтар-тамыз 2019ж., млн.АҚШ доллар	2018 ж. қаңтар-тамызға пайыздық көрсеткіш	Анықтама: қаңтар-тамыз 2018ж көрсеткіштің 2017 ж. қаңтар-тамыздағы көрсеткішке пайыздық қатысы
Сыртқы сауда айналымы	62 103,3	101,8	123,9
Экспорт	37 559,5	95,5	129,0
ТМД елдерінен	6 465,5	104,1	118,7
Олардың ішінде ЕАЭО елдері			
Әлемнің басқа елдері	3 979,8	96,9	119,6
Импорт	31 094,0	93,9	131,2
ТМД елдері	24 543,8	113,2	115,7
Оның ішінде ТМД елдері	10 160,1	98,0	116,1
Әлемнің басқа елдері			
страны ЕАЭС	9 279,5	101,7	115,9
другие страны мира	14 383,7	127,1	115,3

2019 жылғы қаңтар-тамыздағы экспорттың тауарлық құрылымы, пайызда

2019 жылғы қаңтар-тамыздағы импорттың тауарлық құрылымы, пайызда

2019 жылғы қаңтар-тамызда жекелеген елдер бойынша сыртқы сауда айналымы

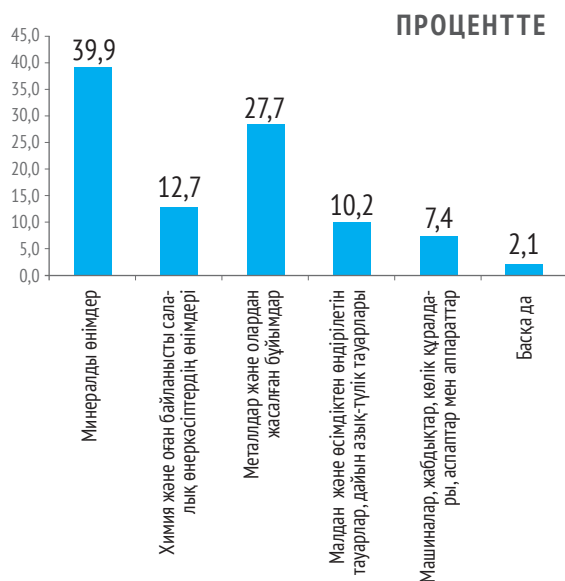
Елдер	Млн. АҚШ доллар		Қорытынды пайызда	
	экспорт	импорт	экспорт	импорт
Барлығы	37 559,5	24 543,8	100,0	100,0
оның ішінде:				
Армения	4,5	3,9	0,0	0,0
Беларусь	63,6	413,2	0,2	1,7
Бразилия	30,7	206,0	0,1	0,8
Германия	203,3	860,4	0,5	3,5
Греция	958,6	12,1	2,6	0,0
Иран	174,3	51,9	0,5	0,2
Испания	1 628,7	119,4	4,3	0,5
Италия	5 569,4	1 204,9	14,8	4,9
Қытай	5 270,4	3 935,0	14,0	16,0
Қырғызстан	362,3	166,1	1,0	0,7
Нидерланд	2 727,7	136,4	7,3	0,6
Корея Республикасы	1 944,4	2 352,7	5,2	9,6
Ресей	3 549,4	8 696,3	9,5	35,4
Румыния	1 164,3	53,8	3,1	0,2
АҚШ	489,7	926,2	1,3	3,8
Түркия	1 494,6	516,8	4,0	2,1
Өзбекстан	1 315,6	507,6	3,5	2,1
Украина	558,8	235,8	1,5	1,0
Франция	2 523,0	490,9	6,7	2,0
Швейцария	1 383,7	82,4	3,7	0,3
Жапония	697,8	443,2	1,9	1,8

ЕАЭО ЕЛДЕРІМЕН ӨЗАРА САУДАСЫ

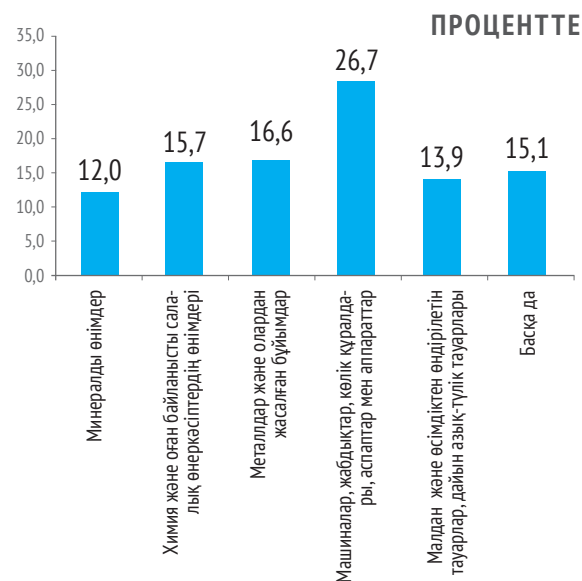
2019 жылдың қаңтар-қыркүйектегі өзара саудасында Қазақстан Республикасының ЕАЭО елдерімен айналымы 14752,4 млн. АҚШ долларды құрады. Бұл 2018 жылғы қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштен 1,2% кем. Оның ішінде экспорт - 4434,5 млн. АҚШ доллар (2,8% азайды), импорт - 10317,9 млн. АҚШ доллар (0,4%) азайды.

Қазақстан Республикасының ЕАЭО елдерімен сыртқы сауда айналымының жалпы көлемінің көрсеткіші: Ресей Федерациясы - 92,3%, Қырғыз Республикасы – 4 %, Беларусь Республикасы – 3,6%, Армения – 0,1%.

Қазақстан Республикасының ЕАЭО елдеріне экспортының тауар құрылымы

Қазақстан Республикасының ЕАЭО елдеріне импортының тауар құрылымы

1.4.4. 2019 жылы ҚР ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу

2018 жылы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне кәсіпкерлік қызметті реттеуді жетілдіру мәселелері бойынша толықтырулар мен өзгертулер енгізу туралы» Заңы қабылданды.

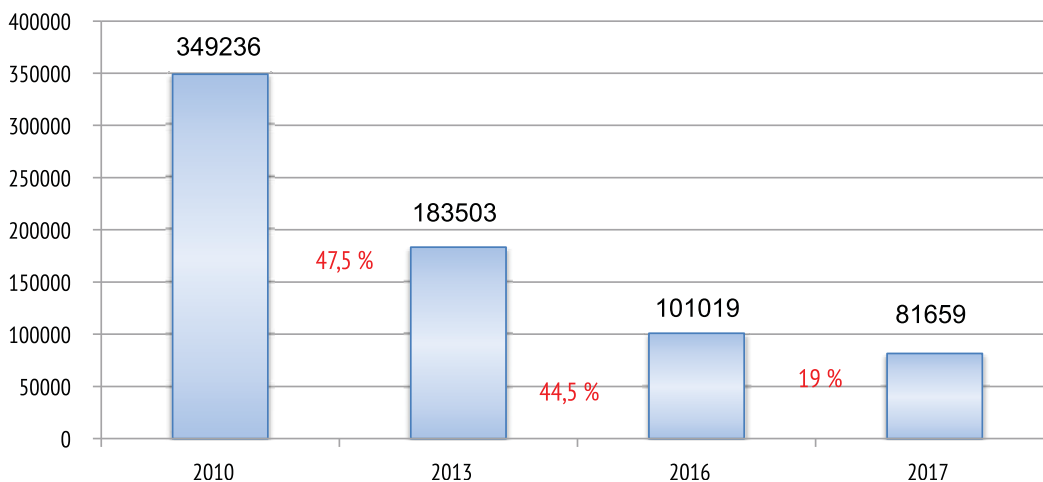
Заң отандық кәсіпкерлерге қолайлы жағдайды қалыптастыру мақсатына бағытталған, бұл ретте Заңның негізгі міндеттері болып табылатыны:

- Мемлекеттік бақылау-қадағалау қызметін реформалау, профилактикалық бақылау институтын енгізу;
- Ақпараттық интсрументтер санын қысқарту және жалпы оларды 30%-ға оңтайландыру;
- Табиғи монополиялар мен квазимемлекеттік кәсіпорындардың көрсететін қызметін реттеу;
- РӘА институтының әрекетін өңірлік деңгейге кеңейту;
- Жаппай шығынды азайту;
- «Doing Business» рейтингінде Қазақстанның көрсеткішін жақсартуға бағытталған нормалар.

Жалпы, шағын және орта бизнесті қолдауға бағытталған саясаттың арқасында кәсіпкерлік субъектілер пайдасына қарастырылған оң нәтижелер:

- 1) Тексеру саны азайтылды; 2010 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 4,2 есе қысқарды.

2010-2017 жж. Тексерулер қысқаруының тенденциясы
Тексерулер саны

Дереккөз: Қазақстан Республикасындағы 2017 жылғы кәсіпкерлік қызметті реттеу туралы ҚР ҰЭМ есебі

- 2) Тексеру жүргізу мерзімі заңды түрде қысқартылған, бақылау саласы, бақылау функциясы және т.б. алынып тасталды

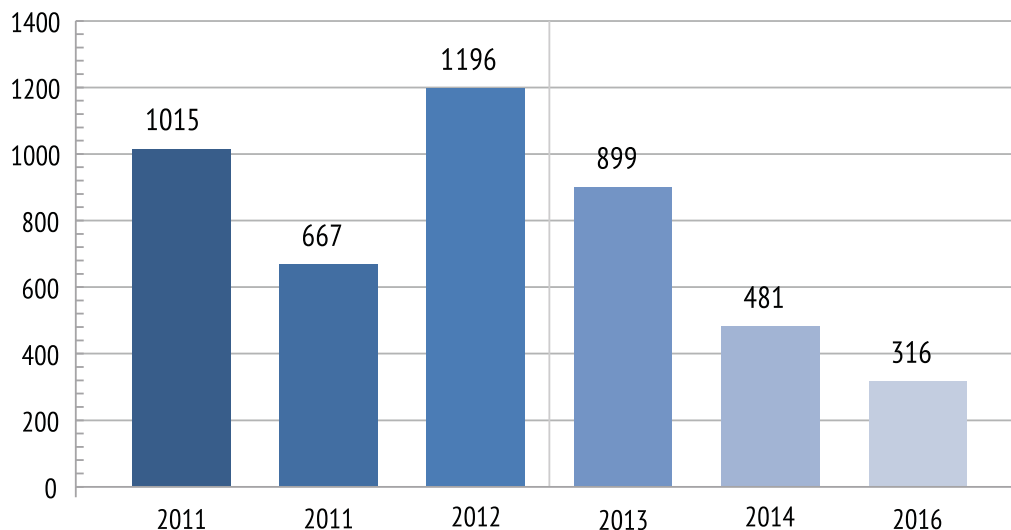
Мемлекеттік бақылау-қадағалау қызметін реформалау

Дереккөз: ҚР Ұлттық экономика министрлігінің ресми сайты.
<http://economy.gov.kz/ru/pages/doklad-ministra-nacionalnoy-ekonomiki-rk-suleymenova-tm-po-proektu-zakona-o-vnesenii-izmeneniy>

3) Рұқсат беру құжаттарының саны 2011 жылмен салыстырғанда 3,2 есе қысқартылды.

Рұқсат құжаттарының өсуі мен қысқартылу қарқыны

Дереккөз: ҚР рұқсат беру жүйесін реттейтін НҚА (2011-2016 ж).

Бизнес-инкубатор бағдарламасы. 2018 жылы «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау және дамытудың мемлекеттік бағдарламасы аясында индустриалдық-инновациялық жобаларды бизнес-инкувациясы бағдарламасын жүзеге асыру басталған. Бұл құжат Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 25 тамыздағы № 522 қаулысымен бекіткен.

Үкімет қаулысына сәйкес аталған бастаманы жүзеге асырушы оператор болып «QazTechVentures» АҚ («Технологиялық даму бойынша ұлттық агенттік» АҚ құқықтық мұрагері) болып табылады.

Бағдарламаның мән-мағынасы:

1) жеке меншік бизнес-инкубаторларға қаржылай және әдіснамалық қолдау көрсету (50% операциялық шығындарды қоса қаржыландыру, алайда жылына 35 млн тг аспайтын);

2) бизнес-процесстер немесе өнімді едәуір жақсартуға немесе жаңа индустриалдық-инновациялық жобалар бойынша бизнес-инкубатор резиденттеріне мемлекеттік грант ұсыну (50 млн тг дейін және өтінім берілген шығындардың 80%-нан аспайтын).

Бағдарламаны жүзеге асыру арқылы бизнес-инкубатордың экожүйесін дамытуға қарқын беру, осылайша бизнес-инкубаторлардың қаржылай және іжәғары құзыреттілігінің әрі қарайғы дербестігін дамыту, сол арқылы ірі технологиялық компанияға дейін өсе алатын сапалы стартаптарды көбейту.

2018 жылы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 30 наурыздағы «Бизнес-инкубаторлар қызметін конкурстық іріктеу және қолдау ережесі туралы» № 129 бұйрығына сәйкес, «Технологиялық даму бойынша ұлттық агенттік» АҚ (одан кейін – Агенттік) үш бизнес-инкубаторды іріктеп алды: «BeInTech» ЖШС, «SmArt. PointAlmaty» ЖШС, «Жас кәсіпкерлер клубы» ЖШС бизнес-инкубатордың шығындарын ортақ қаржыландыру және үш жылдық мерзімде қаржылай емес қолдау көрсету туралы шарт жасалды.

Агенттік 2018 жылы бизнес-инкубатордың шығысының 18 725,7 мың теңге жалпы сомасындағы бөлігін бірлесіп қаржыландырды. Бұл қаражат республикалық бюджеттің 087 «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасының «Бизнес-инкубаторлардың қызметін қолдау» 112 ішкі бағдарлама аясында ісшараларды жүзеге асыру» республикалық бюджеттен бөлінген.

Агенттік 2018 жылы үш бизнес-инкубатордың қызметіне сырттан сарапшылар шақырту арқылы әдіснамалық қолдау көрсету жұмысын жүзеге асырды. Сырттан шақырылған сарапшы бизнес-инкубатор экожүйесін дамыту саласындағы шетелдік сарапшылар арасынан таңдалды. 2018 жылғы 10 қазанда Агенттік ООО «Акселетатор ФРИИ» (Ресей) шарт жасасты.

Әдіснамалық сүйемелдеу жұмысы барысында:

1. тәжірибені қолдануда консультациялық көмек көрсету;
2. бизнес-инкубатор жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру;
3. бизнес-инкубатордың мәселелі тұстары мен даму мүмкіндігінің диагностикасы;
4. бизнес-инкубатор қызметкерлерінің біліктілігін арттыру арқылы мәселені шешу;
5. стартап жобаларды іріктеу және оны дамыту.

Сыртқы сарапшы әдіснамалық сүйемелдеу қызметін көрсету аясында әр бизнес-инкубаторға тиімді жұмыс форматы таңдалған.

Мемлекеттік гранттар «Бизнестің жол картасы 2020» бағдарламасы аясында жұмыс істеп тұрған механизмге ұсынылуы мүмкін (егер республикалық бюджеттен қаражат бөлінген жағдайда). Мемлекеттік гранттардың экономикалық тиімді болуы үшін бұл қаражат «QazTechVentures» АҚ технологиялық, қаржылай-экономикалық және құқықтық оң тиімділігін есепке ала отырып, бизнес-инкубаторлар резиденттеріне ұсынылатын болады.

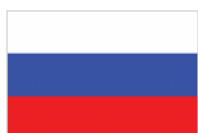
Грант ұсыну механизмдері:

- 1) Жергілікті ақтарушы орган өтінім қабылдайды;
- 2) «QazTechVentures» АҚ жобалардың технологиялық, қаржылай-экономикалық және құқықтық сараптамасын жүзеге асырады;
- 3) Жергілікті атқарушы органдардағы комиссия «QazTechVentures» АҚ ұсынысын есепке ала отырып, жүзеге асырады;
- 4) «QazTechVentures» АҚ грант берілгеннен кейін оның мақсатты қолданылуына мониторинг жүргізеді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі.

1. Қазақстан Республикасындағы жұмыс істеп тұрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің мониторингі. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің жедел ақпараты. www.stat.gov.kz.
2. ҚР Ұлттық экономика министрлігі <https://economy.gov.kz/ru>

1.5.

Ресей Федерациясындағы
шағын және орта кәсіпкерліктің
даму көрсеткіштері

1.5.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы макрэкономикалық жағдай

Росстаттың алдын ала болжамды бағасы бойынша, 2019 ж. 3 тоқсанында ЖІӨ 7 %-ға өсті, бұл 2019 ж. 2 тоқсанындағы өскен 0,9 % ж/ж және 2019 1 тоқсанындағы 0,5 % ж/ж кейінгі көрсеткіш. 2019 жылғы 3 тоқсандағы есепті кезеңдегі мәліметтер Ресей Экономикалық даму министрлігінің бағалауынан шұғыл мәліметтер негізінде біршама төмен (1,9 % ж/ж) болды. Жалпы 2019 ж. 9 айында ЖІӨ өсу қарқыны 1,1 % ж/ж деңгейінде болды.

Шұғыл мәліметтер бойынша, салалар бөлінісінде ЖІӨ-ше негізгі оң үлес қосқан өнеркәсіптік өндіріс болып отыр. Сонымен қатар, есепті тоқсанда экономика өсуінің артуына ауыл шаруашылығы (ағымдағы жылғы егінкөлемінің жоғары болуы) оң қарқын беріп, айналым өсімінің қарқыны теріс деңгейден шыққан. Сондай-ақ негізгі қызмет түрлеріне жатпайтын салалардың үлесі де бағалау бойынша 2019 жылғы 2 тоқсанда алдындағы тоқсанға қарағанда өскен. Дегенмен, көлік-логистика кешені (жолаушы тасымалдау көдігін өспегенде) және құрылысы саласында өсу қарқыны төмен болғаны байқалады.

Ресейдің Экономиканы дамыту министрлігінің бағалауы бойынша, 2019 жылғы 3 тоқсанда қоспандар бөлінісінде айтарлықтай үлесті материалдық айналым қаражаттары қорының өсуі және тауар экспорты қосып отыр. Алайда бұл ретте тұтынушылық сұраныс үлесінің төмендеуі тоқтамаған.

Ресейдің Экономиканы дамыту министрлігінің бағалауы бойынша, тоқсандар мағынасында 2019 жылғы 3 тоқсанында ЖІӨ өсудің оң қарқынын көрсетті (маусымдық факторларды қоспағанда). Маусымдық факторларды алып тастағанда, алдыңғы тоқсандағы көрсеткішпен салыстырғанда, 2019 ж. 3 тоқсандағы ЖІӨ өсу қарқыны 0,5 % кв/кв SA деңгейінде орнықты. Бұл 2019 жылғы 2 тоқсандағы өсуден және 2019 жылғы 1 тоқсандағы бір реттік 0,1 % кв/кв SA төмендеуден кейінгі көрсеткіштер. Тоқсан сайынғы ЖІӨ қарқыны экономиканың 1,5–2,0 % ж/ж қарқын өсу траекториясына қайта орналасқанын байқатады.

2019 жылдың 4 тоқсанында экономиканың өсу қарқыны 2019 жылғы 3 тоқсандағы көрсеткішті сақтайтыны болжануда. Бұл Ресей Экономиканы дамыту министрлігінің ЖІӨ өсімі бойынша 2019 жылға айтқан болжамын (1,3 %) растайды.

Ағымдағы жылдың соңына дейін экономиканың өсуіне кредиттік ұсыныстардың кеңеюі әсер ететін болады. Ең алдымен кредиттік ұсыныстар – валюта нарығында (бюджет ережесінен үстінен) активтер сатып алу бойынша Ресей Банкі операциялары мен федералдық бюджет шығыстарының өсуіне жақындаған, мемлекеттік сектордың операциялары есебінен жүргізілетін болады. Бұл ретте бюджет каналы бойынша кредиттік ұсыныстың артуы уақытша сипатта болады және экономикалық белсенділікті ынталандыру әлеуеті шектеулі.

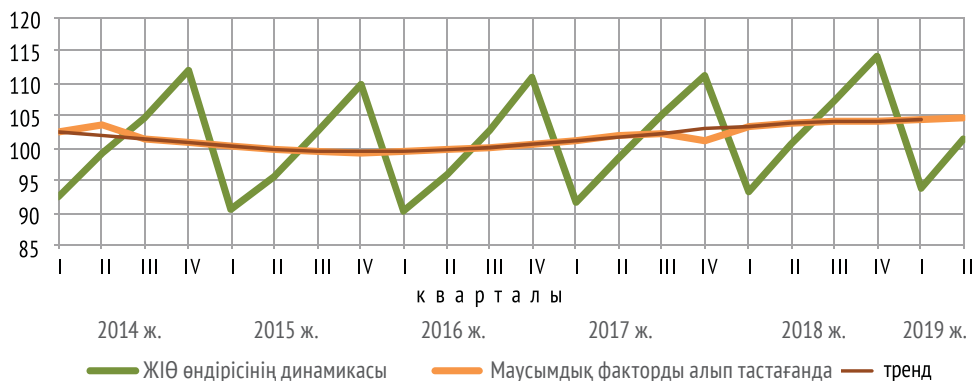
ЖІӨ динамикасы

	9ай19	3тоқс19	2тоқс19	1тоқс19	2018	4тоқс18	3тоқс18	2тоқс18	1тоқс18
ЖІӨ (%-да өткен жылғы сәйкесінше кезеңге	1,7	0,9	0,5	2,3	2,7	2,2	2,2	1,9	

Ресейдің ЖІӨ көлемі 2019 ж. II тоқсанында ағымдағы бағада 26188,0 млрд рубльді құрады. 2018 жылғы II тоқсандағы нақты көлем индексі 100,9% құрады. ЖІӨ индекс-дефляторы 2019 ж. II тоқсанында 2018 жылғы II тоқсандағы бағамен салыстырғанда 104,6% құрады.

Ресейдің ЖІӨ көлемі 2019 ж. I жартыжылдығында ағымдағы бағада 50675,1 млрд рубль көрсеткішінде болды. Оның нақты көлемінің индексі 2018 ж. I жартыжылдықтағы көрсеткішпен салыстырғанда 100,7%. ЖІӨ индекс-дефляторы 2019 ж. I жартыжылдығында 2018 жылғы I жартыжылдықтағы бағамен салыстырғанда 106,5% құрады.

ЖІӨ өндірісінің динамикасы 2016 жылғы шартты орталық тоқсандағы мәнге % салыстырма 2016 жылғы ЖІӨ атаулы мәні ¼

¹ Мәліметтерді бағалауға маусымдық және күнтізбелік факторларды алып тастау арқылы, «JDEMETRA + бағдарлама-сын қолдану арқылы жүзеге асырылды.

ЖІӨ өндірісі нақты көлемінің индекстері тұрақты бағада

	% -да	
	Өткен жылғы сәйкесінше кезеңге	Алдыңғы кезеңге
2018 ж.		
I тоқсан	101,9	84,1
II тоқсан	102,2	107,8
I жартыжылдық	102,0	
III тоқсан	102,2	106,7
Қаңтар-қыркүйек	102,1	
IV тоқсан	102,7	106,3
Жыл	102,3	
2019 ж.		
I тоқсан	100,5	82,3
II тоқсан	100,9	108,1
I жартыжылдық	100,7	

Өнеркәсіптік өндіріс

Өнеркәсіптік өндіріс индексі. 2019 жылғы қыркүйекте өткен жылғы сәйкесінше кезеңмен салыстырғанда өнеркәсіптік өндіріс индексі 103,0% құрады, 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте - 102,7%.

Өнеркәсіптік өндіріс индексі 2016 жылғы орташа айлық мәнге % көрсеткіште

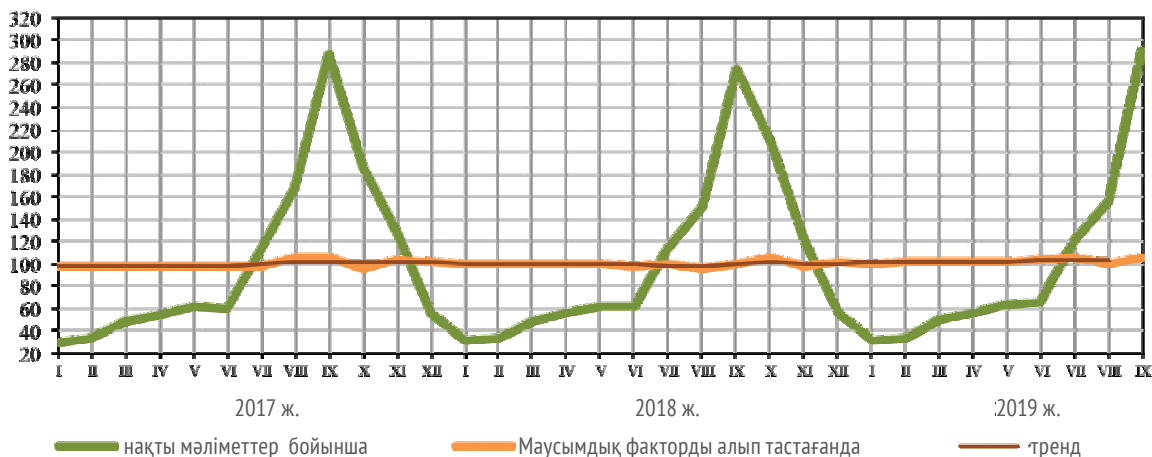

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

Барлық ауылшаруашылық өнімдерін шығарушылардың (ауылшаруашылық ұйымдар, шаруа (фермерлік) қожалықтар, халықтың шаруашылығы) ауыл шаруашылығы өнімдерін шығару көлемі 2019 ж. қыркүйекте өолданыстағы бағада, алдын ала бағалау бойынша 1255,8 млрд рубльді, ал 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте - 4098,7 млрд рубль құрады.

Ауыл шаруашылығы өнімдерінің өндірісі индексі 2016 жылғы орташа айлық мәнге % көрсеткіште

¹ Мәліметтерді бағалауға маусымдық және күнтізбелік факторларды алып тастау арқылы, «JDEMETRA + бағдарламасын қолдану арқылы жүзеге асырылды.

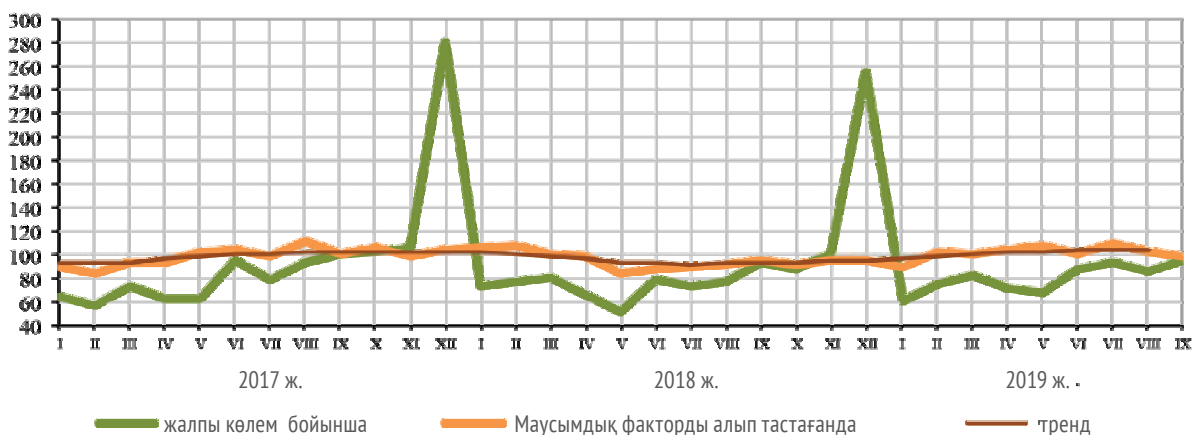
ТҰРҒЫН ҮЙ ҚҰРЫЛЫСЫ

2019 ж. қыркүйекте 620 көппәтңрлі тұрғын үй салынған. Халық 24,21) мың жер үй салған, оның ішінде 1,5 мың үй бау-бақша егуге арналған жер телімдерінде салынған. Барлығы 83,3 мың жаңа пәтер салынған (бау-бақша егуге арналған жер телімдерінде салынған үйлердегі пәтерлерді қоспағанда).

2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 5,0 мың көп пәтерлі үйлер салынған. Халық 181,81) жер үй салған, оның ішінде 2,9 мың үй бау-бақша егуге арналған жер телімдерінде салынған. Барлығы 638,9 мың жаңа пәтер салынған (бау-бақша егуге арналған жер телімдерінде салынған үйлердегі пәтерлерді қоспағанда 636,0 мың).

Жеке құрылысшылар салған жеке үйлердегі жалпы тұрғын жай көлемі 25,31) млн шаршы метрді құрады, оның ішінде 0,3 млн шаршы метр бау-бақша егуге арналған жер телімдерінде салынған немесе 2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі берілген жалпы тұрғын үй көлемінен 51,7%.

Тұрғын үйлерді іске қосу динамикасы 2016 жылғы орташа айлық мәнге % көрсеткіште

Мәліметтерді бағалауға маусымдық факторларды алып тастау арқылы, «JDEMETRA + бағдарламасын қолдану арқылы жүзеге асырылды. Статистикалық бақылаудың жаңа мәліметтері түскенде динамика нақтыланыла алады. Мәліметтерді салыстыруды қамтамасыз ету мақсатында, көрсеткіште халықтың бау-бақша егуге арналған жер телімдеріне салған тұрғын үйлері есепке алынбай есептелінді

КӨЛІК

Жүк тасымалы. 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте жүк тасымалы алдын ала мәліметтер бойынша 4227,1 млрд тонна-шақырымды құрады, оның ішінде теміржолы - 1947,3 млрд, автокөлік жолы - 201,2 млрд, теңіз жолы - 28,1 млрд, ішкі су жолы - 51,6 млрд, әуе жолы - 5,4 млрд, құбыр жолы - 1993,4 млрд тонна-шақырым.

Көлік түрлері бойынша жүк айналымы

	2019 ж. қыркүйек, млрд т-км	% -да		2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы	Анықтама		
		2018 ж. қыркүйекке	2019 ж. тамызға		2018 ж. қыркүйек %		2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2017 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы
					2017 ж. қыркүйекке	2018 ж. тамызға	
Көлік жүк айналымы	463,3	99,8	98,4	101,0	102,2	98,0	103,0
оның ішінде:							
теміржол	212,6	101,3	99,4	100,9	103,0	96,2	104,5
автокөлік	24,4	101,4	98,8	105,8	102,0	100,8	102,9
теңіз жолы	3,9	63,3	113,8	83,9	99,9	123,3	87,8
ішкі су жолы	7,2	90,0	80,1	95,8	93,8	89,1	98,9
әуе жолы							
(көліктік авиация)1)	0,7	101,7	118,0	94,1	98,2	102,7	100,7
құбыржол	214,5	99,6	97,8	101,0	101,8	99,3	102,1

Көлікпен жүк тасымалдау

	2019 ж. қыркүйек, млрд т-км	% -да		2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы	Анықтама		
		2018 ж. қыркүйекке	2019 ж. тамызға		2018 ж. қыркүйек %		2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2017 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы
					2017 ж. қыркүйекке	2018 ж. тамызға	
Жүкті көлікпен тасымалдау	786,9	104,2	99,0	101,6	101,3	99,9	102,1
соның ішінде:							
теміржол	106,1	101,0	97,3	99,1	100,7	96,5	102,7
автомобиль	575,9	106,6	99,9	103,2	101,6	100,6	101,8
теңіз арқылы	1,8	79,6	100,0	80,6	108,3	104,2	90,4
ішкі су арқылы	12,7	78,8	82,8	83,9	93,0	90,1	100,5
әуе арқылы							
(көлік авиациясы)	0,09	87,7	97,5	95,1	101,6	105,1	101,2
құбыр желісі	90,4	98,6	98,0	99,2	102,2	101,8	103,3
соның ішінде:							
газ	39,4	96,4	101,5	97,2	99,7	104,5	104,6
мұнай	47,9	101,3	96,0	101,5	102,8	99,9	101,0
мұнай өнімдері	3,1	88,7	87,8	94,6	129,6	98,0	119,6

Жолаушылар тасымалы. Көліктің жолаушылар айналымы 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 437,2 млрд жолаушы-шақырымды құрады, оның ішінде теміржол - 104,6 млрд, автокөлік - 84,4 млрд, әуе- 247,6 млрд жолаушы-шақырымды құрады.

шы-шақырым. .

Жалпы қолданыстағы көліктің жолаушы айналымы

	2019 ж. қыркүйек, млрд жолаушы-км	% -да		2019 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке% қатысы .	Анықтама			
		2018 ж. қыркүйекке	2019 ж. тамызға		2018 ж. қыр-күйек %		2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткіштің 2017 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы	
					2017 ж. қыркүйекке	2018 ж. тамызға		
Жалпы қолданыстағы көліктің жолаушы айналымы 1)	53,1	104,3	84,8	107,4	108,5	86,9		106,4
оның ішінде:								
теміржол	11,9	99,4	68,5	103,0	109,0	71,0		105,4
автокөлік (автобустар)	9,7	98,5	100,3	98,5	99,4	98,5		99,1
әуе (көлік авиациясы)2)	31,5	108,3	88,5	112,9	111,7	91,8		110,2

ТАУРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕР НАРЫҒЫ

Бөлшек сауда айналымының көлемі 2019 ж. қыркүйекте 2848,6 млрд рубльді немесе өткен жылғы сәйкесінше кезеңмен салыстырғанда (салыстырмалы бағада) 100,7%, ал 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте - 24231,6 млрд рубль, немесе 101,4% құрады.

КӨТЕРМЕ САУДА

Көтерме сауда айналымы. 2019 ж. қыркүйекте көтерме сауда айналымы 7154,1 млрд рубльді немесе өткен жылғы сәйкесінше кезеңмен қарастырғанда (салыстырмалы бағада) 104,6%-ды құрады. Шағын кәсіпкерліктің көтерме сауда айналымдағы үлесі 35,6%-ды құрады.

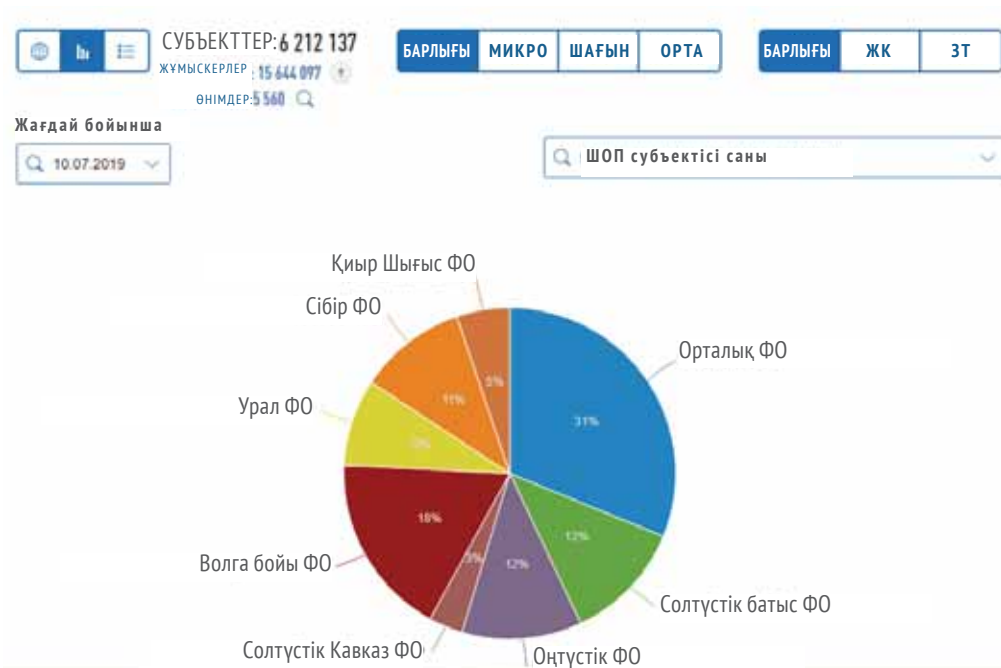
Бөлшек сауда айналымының динамикасы, 2016 жылғы орташа айлық мәнге % көрсеткіште

Мәліметтерді бағалауға маусымдық факторларды алып тастау арқылы, «JDEMETRA + бағдарламасын қолдану арқылы жүзеге асырылды. Статистикалық бақылаудың жаңа мәліметтері түскенде динамика нақтыланыла алады.

1.5.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Ресей Федерациясындағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы

Ресей Федерациясындағы шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің саны 10.07.2019 жылғы жағдай бойынша.

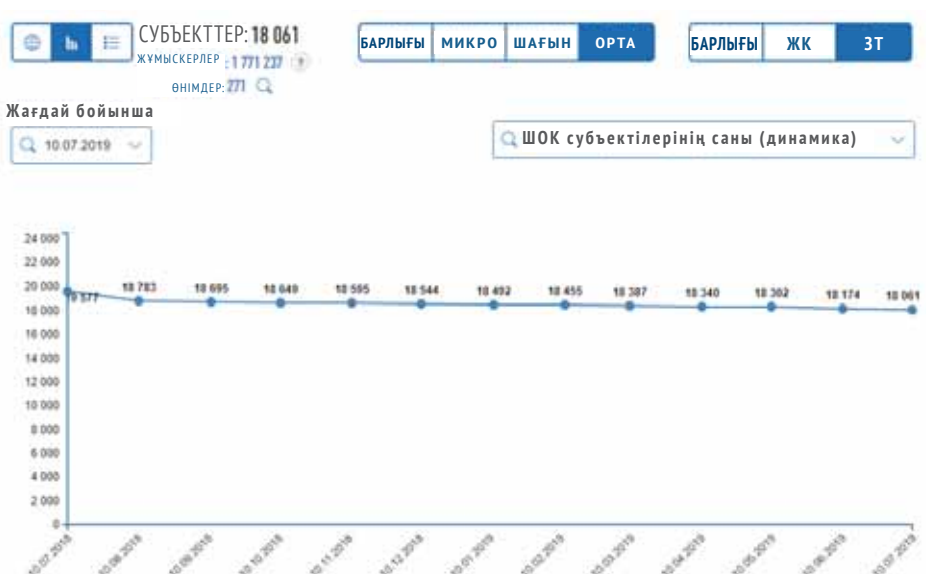

РФ Федералдық салық қызметі (ШОК субъектілерінің біріңғай тізілімі)

2019 жылдың шілде айының басындағы заңды тұлғалар саны: микро кәсіпорындар – 2 764 114 бірлік; шағын кәсіпорындар – 217 373 бірлік және орта кәсіпорындар – 18 061 бірлік.

Ресей Федерациясының Федералды салық қызметінің ШОК субъектілерінің біріңғай тізілімінің мәліметтеріне сәйкес, ШОК субъектілерінің саны бойынша РФ Орталық және Волга маңы федералдық округтері көш бастап келеді, ШОК-тың барлық субъектілерінің жартысына жуығы солардың үлесіне тиесілі, 1.5.7. суретті қараңыз.

25 сурет. 2018 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 2019 жылы ШОК субъектілері санының даму динамикасы

Үкіметтің Кәсіпкерлік қызметтен түсетін табыстың шекті мәні туралы N 265 Қаулысына сәйкес, Ресейде ұйымның шағын және орта бизнеске тиесілігі екі негізгі көрсеткіштердің мәндерімен анықталады: қызметкерлердің саны және табыс мөлшері. Қазіргі уақытта Ресей статистикасында кәсіпорындардың түрін анықтаудың мынадай өлшемдері қолданылады:

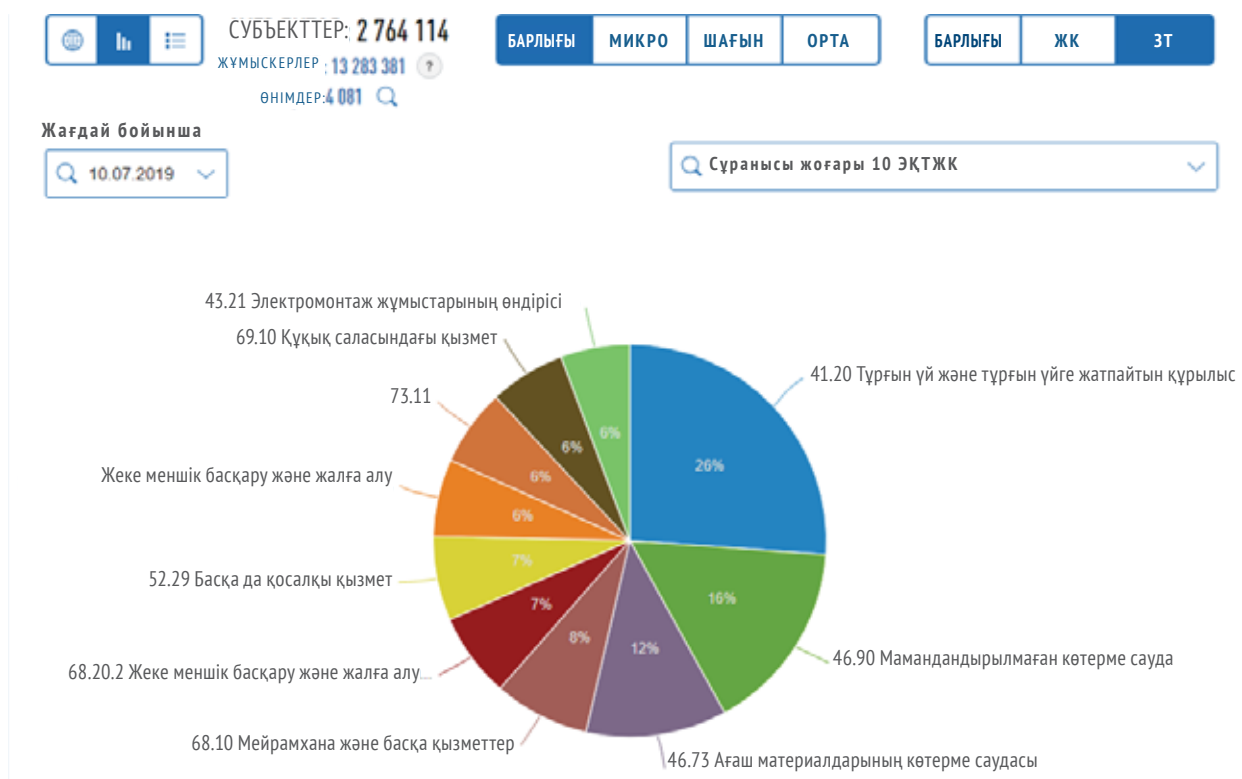
* микро кәсіпорындар - қызметкерлерінің саны 15 адамға дейін және жылдық табысы 120 млн. рубльден аспайтын заңды тұлғалар;

* шағын кәсіпорындар - қызметкерлерінің саны 16-дан 100 адамға дейін және жылдық табысы 800 млн. рубльден аспайтын заңды тұлғалар;

* орта кәсіпорындар – қызметкерлерінің саны 101-ден 250 адамға дейін және жылдық табысы 2 млрд. рубльден аспайтын заңды тұлғалар.

Соңғы жылдары Ресейде микро кәсіпорындар түріндегі заңды тұлғалар белсенді дамып келеді, олардың үлесіне ШОК-тың барлық заңды тұлғаларының 91%-дан астамы келеді, 25 суретті қараңыз.

26-сурет. 10.07.2019 ж. жағдай бойынша ең сұранысқа 10 қызмет саласы

Дереккөз: РФ Федералдық салық қызметі (ШОК субъектілерінің біріңғай тізілімі)

РФ Федералдық салық қызметінің ШОК субъектілерінің біріңғай тізілімінің деректеріне сәйкес, жаңадан құрылған шағын кәсіпорындар орталық және Волга маңы федералдық округінде басым, олардың үлесіне микрокәсіпорындар түріндегі ШОК субъектілерінің жартысынан астамы келеді, 26-суретті қараңыз..

10.07.2019 ж. жағдай бойынша қайта құрылған шағын кәсіпорындар саны

СУБЪЕКТТЕР: **6 212 137**
ЖҰМЫСҚЕРЛЕР: **15 644 097**
ӨНІМДЕР: **5 560**

БАРЛЫҒЫ   МИКРО   ШАҒЫН   ОРТА   БАРЛЫҒЫ   ЖК   ЗТ

Жағдай бойынша
10.07.2019

Дереккөз: РФ Федералдық салық қызметі (ШОК субъектілерінің біріңғай тізілімі)

1.5.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Ресейдің сыртқы сауда қызметі

2019 жылдың қаңтар-маусым айларында **Ресейдің сыртқы сауда айналымы** 320,8 млрд. долларды құрады, өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 3%-ға төмендеді. Мұндай деректерді РФ Федералдық кеден қызметі келтіреді.

Сауда балансының **сальдосы** 2018 жылғы қаңтар-маусымға қарағанда 5,4 млрд. аз болып, 92,2 млрд-ты құрады.

Ресей **экспорты** жарты жылда 206,5 млрд. долларды құрады (2018 жылдың қаңтар- маусым айларымен салыстырғанда 3,6%-ға аз)

Отын-энергетикалық тауарлардың үлес салмағы 64,7% -ға дейін өсті (өткен жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы бойынша 64%-ға тең болған). Алыс шетелдерге шығатын экспорттың тауарлық құрылымында осы тауарлардың үлесі 67,8%-дан 69,2%-ға дейін өсті, ТМД елдеріне шығатын тауарлар үлесі – 37,2%-дан 32,8%-ға дейін азайды. 2018 жылғы қаңтар-маусыммен салыстырғанда отын-энергетикалық тауарлардың құндық көлемі 2,6%-ға қысқарды, ал физикалық көлемі 2,1%-ға өсті. Отын-энергетика кешені тауарларының ішінде электр энергиясы (31,5%), тас көмір (7,6%), автомобиль бензині (3,9%) экспортының физикалық көлемі өсті. Мұнай өнімдері экспортының физикалық көлемі азайды (минус 8,4%).

2019 жылғы қаңтар-маусымда Ресей **импорты** 114,3 млрд. долларды құрады (жылдық мәнде минус 2%).

Импорттың тауар құрылымында машиналар мен жабдықтардың үлес салмағы жоғары – 45,9% (2018 жылдың бірінші жарты жылдығында – 46,8%). Бұл өнімді әкелудің құндық көлемі 4,5%-ға азайды. Жүк көліктері (плюс 30,9%), жеңіл автомобильдер (плюс 3,9%) импортының физикалық көлемі өсті.

Алыс шет елдер арасында Ресейдің негізгі сауда серіктестерінің ішінен Қытаймен (2018 жылғы қаңтар-маусымға+0,7%), Нидерландымен (+13,8%), АҚШ-пен (+12,4%), Оңтүстік Кореямен (+21,1%) тауар айналымы ұлғайды, Германиямен (-13,7%), Италиямен (-4,8%), Түркиямен (-10,4%), Жапониямен (-0,8%), Польшамен (-26,1%), Финляндиямен (-8,4%) керісінше тауар айналымы төмендеді.

1.5.4. 2019 жылдағы РФ ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу

Ресейдегі ШОК-тың дамуына Ресей Федерациясының Экономикалық даму министрлігінде арнайы департамент жауапты.

Ресейдің Экономикалық даму министрлігінің Шағын және орта бизнесті дамыту және бәсекелестік департаменті шағын және орта бизнес пен бәсекелестікті, ұйымдастырылған тауар нарықтарын дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты және құқықтық реттеуді әзірлеуге және іске асыруға жауапты, сондай-ақ заңнаманы негізге ала отырып torgi.gov.ru. веб-сайтын жүргізуге де жауапты.

РФ Экономикалық даму министрлігі.

Шағын және орта кәсіпкерлікті және бәсекелестікті дамыту департаменті.

Мәскеу қ., Овчинниковская набережная, 18/1.

Байланыс телефоны: + 7 (495) 651-79-85.

<http://economy.gov.ru/>

Шағын және орта кәсіпкерлікті қолдау бағдарламалары. Ресей экономикалық даму министрлігі 2005 жылдан бастап аймақтық деңгейде шағын және орта кәсіпкерлерге мемлекеттік қолдау көрсету үшін РФ субъектілерінің бюджеттеріне федералдық бюджеттен субсидиялар беру бойынша арнайы бағдарламаны іске асыруда.

2016 жылдың соңында осы субсидияларды беру және бөлу қағидаларының жаңа редакциясы бекітілді. Бүгінгі күні бағдарлама аясында қолдау инфрақұрылымын құрайтын ұйымдар желісінің жұмысын қайта форматтауға, оны көрсетудің сервистік моделін енгізуге байланысты іс-шаралар алдыңғы қатарға шықты.

Бағдарламада кәсіпкерлердің қаржылық, мүлкітік және ақпараттық ресурстарға қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған 20-дан астам іс-шараларды қамтитын шаралар кешені көзделген.

Ресей Экономикалық даму министрлігі бағдарламасы аясында өңірлерде ШОК-ты қолдау инфрақұрылымының желісі құрылып жатыр:

- * кредит беруге жәрдемдесу қорлары (кепілдік қорлар, кепілгерлік қорлары);
- * микрокредиттік ұйымдар;
- * кәсіпкерлікті қолдау орталықтары;
- * әлеуметтік саланың инновация орталықтары;
- * кластерлік даму орталықтары;
- * өңірлік инжиниринг орталықтары;
- * прототиптеу орталықтары;
- * сертификаттау, стандарттау және сынау орталықтары;
- * халықтық-көркем кәсіп орталықтары;
- * экспортты қолдау орталықтары;
- * бизнеске арналған көпфункционалды орталықтар;
- * өнеркәсіптік, индустриялық, агроөнеркәсіптік парктер;
- * технопарктер;
- * жеке өнеркәсіптік парктер;
- * бизнес-инкубаторлар.

Сонымен қатар, жастар кәсіпкерлігін дамыту, оны оқушылар арасында насихаттау және балалардың инновациялық шығармашылығын қолдау үшін, оның ішінде оларды кәсіби іске асыру үшін Министрлік Жастар инновациялық шығармашылық орталықтарын құруға субсидия бөледі.

Мемлекеттік қолдаудың «тікелей» шараларының бір бөлігін іске асыру монопрофильді муниципалдық құрылымдардың ШОК дамыту бағдарламалары шеңберінде көзделген. Айталық, аталған іс-шараны іске асыру кезінде моноқалаларда тіркелген ШОК субъектілеріне өндірісті жаңғыртуға арналған шығындарды өтеуге субсидиялар, франшиза бойынша бастаушы кәсіпкерлерге гранттар және әлеуметтік кәсіпкерлерге субсидиялар беріледі.

Шағын және орта кәсіпкерлікке кредит беру. Ресей экономикалық даму министрлігі шағын және орта кәсіпкерлікті қаржылай қолдау шаралары кешенін жүзеге асыруда.

ШОК субъектілерінің кредиттік және өзге де қаржы ресурстарына қол жеткізуін қамтамасыз ету, шок субъектілеріне кепілдемелер мен тәуелсіз кепілдіктер беру жүйесін дамыту үшін Экономикалық даму министрлігінің қолдау бағдарламасы шеңберінде несиелеуге жәрдемдесу қорларын (кепілдік қорларын, кепілгерлік қорларын) құру және дамыту жөніндегі іс-шаралар көзделген, олардың қызметі Министрліктің қабылданған бұйрығымен реттеледі.

Бұдан басқа, Өңірлік кепілдік ұйымдарының әлеуетін кеңейту үшін Экономикалық даму министрлігі 2020 жылға дейінгі кезеңге шағын және орта кәсіпкерлікті қолдаудың ұлттық кепілдік жүйесін дамыту стратегиясының (бұдан әрі – ҰКЖ) негізгі ережелері бекітілді.

Ұлттық кепілдік жүйесін іске асыру шеңберінде кәсіпкерлермен өзара іс-қимыл рәсімдері жетілдіріліп, ресурстарды пайдалану тиімділігі артады, жаңа кепілдік өнімдер әзірленіп жатыр. Жүйе ШОК субъектілеріне кепілдік қолдау көрсетудің үш деңгейлі мақсатты моделін енгізуді көздейді:

Бірінші деңгей - «Корпорация «МСП» АҚ: орта және ірі жобалар үшін кепілдіктер, сондай-ақ шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беруді ынталандыру бағдарламасы шеңберінде кепілдемелер беру («Программа- 6,5»);

Екінші деңгей - «МСП Банк «АҚ: «ағынды» технологиялар шеңберінде кепілдіктер беру;

Үшінші деңгей - «ағынды» технологиялар шеңберінде өңірлік кепілдік ұйымдардың кепілдемелерін ұсыну.

«Корпорация «МСП» АҚ ШОК субъектілеріне берілетін кредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемені төмендету үшін Ресей Экономикалық даму министрлігімен және Ресей Банкімен бірлесіп «Программа-6,5»

іске асырылуда. Осы бағдарлама бойынша негізгі қарыз алушы үшін пайыздық мөлшерлеменің мөлшері орта кәсіпорындар үшін 9,6%-ға дейін және шағын кәсіпорындар үшін 10,6%-ға дейінгі мөлшерлемені құрайды. Бағдарламаға 32 уәкілетті банк қатысады, оның жұмысын РФ Экономикалық даму министрі Максим Орешкиннің төрағалығымен ШОК корпорациясының Директорлар кеңесі үйлестіреді.

Бұдан басқа, микробизнеске қарыз қаражатына үлкен қажеттілік байқалады, онда белгілі бір себептермен дәстүрлі банк өнімдерін (кредиттің аз сомасы, кредиттік тарихтың болмауы, елді мекеннің алыстығы және т.б.) пайдалануға мүмкіндігі жоқ. Бұл үшін ШОК-ты қолдау бағдарламасы шеңберінде кәсіпкерлікті қаржыландыру үшін микро кредиттік ұйымдарын дамытуға көп көңіл бөлінеді. Мұндай МКҰ 3 жылдан аспайтын мерзімге 3 млн.рубльге дейін микроқарыздарды ұсынады. Бұл ретте қарыз алушы үшін мөлшерлеме 10%-дан аспауы тиіс.

Шағын және орта бизнес саласындағы халықаралық ынтымақтастық. Ресейдің экономикалық даму министрлігі Шағын және орта кәсіпкерлік саласындағы халықаралық ынтымақтастықты мынадай ұйымдардың қызметіне қатыса отырып дамытады: ЭЫДҰ, Қара теңіз экономикалық ынтымақтастық ұйымы, Шанхай Ынтымақтастық Ұйымы, Азия-Тынық мұхиты экономикалық ынтымақтастық, БРИКС, Одақтас Мемлекет (одақтас мемлекеттегі шағын және орта кәсіпкерлікті одан әрі дамыту жөніндегі жұмыс тобы), ТМД (ТМД – ға қатысушы мемлекеттердегі шағын кәсіпкерлікті қолдау және дамыту жөніндегі Консультативтік кеңес), Еуразиялық экономикалық комиссия (Еуразиялық экономикалық комиссия алқасы жанындағы кәсіпкерлік мәселелері жөніндегі Консультативтік комитет).

Халықаралық диалог бірқатар елдермен екіжақты форматта жүзеге асырылады:

* Финляндия - Экономикалық ынтымақтастық жөніндегі Ресей-Финляндия мемлекетаралық үкіметтік комиссиясының кәсіпкерлік (шағын және орта кәсіпорындар) жөніндегі жұмыс тобы;

* Австрия - сауда және экономикалық ынтымақтастық жөніндегі аралас Ресей-Австрия комиссиясының шағын және орта кәсіпкерлікті қолдау жөніндегі жұмыс тобы;

* Италия - Ресей-Италия өнеркәсіптік аймақтар, шағын және орта бизнес саласындағы ынтымақтастық жөніндегі жұмыс тобы;

* Франция - Ресей-Француз Кеңесі жанындағы экономика, қаржы, өнеркәсіп және сауда мәселелері жөніндегі жұмыс тобы);

* Жапония - Жапонияның Экономика, сауда және Өнеркәсіп министрлігімен Меморандум (шағын және орта кәсіпкерлік саласындағы ынтымақтастық бойынша платформалар құру туралы);

* Қытай - ҚХР Коммерция министрлігімен Меморандум.

Халықаралық бағыт шеңберінде экспортты-бағдарланған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін – экспортты қолдау орталықтарының мамандандырылған инфрақұрылымы қызметін үйлестіру бойынша жұмыс жүргізіліп жатыр.

Бөлім бойынша пайдаланылған ақпарат көздерінің тізімі

1. РФ Федералдық мемлекеттік статистика қызметі. <http://www.gks.ru/>
2. РФ Экономикалық даму министрлігі. <http://economy.gov.ru> ескерту.
3. 2019 жылғы екінші тоқсандағы бөлшек сауда айналымы. РФ Федералдық мемлекеттік статистика қызметіне шолу.
4. 2019 бірінші тоқсандағы көтерме сауда айналымы. РФ Федералдық мемлекеттік статистика қызметіне шолу.
5. РФ Федералдық салық қызметі <https://rmsp.nalog.ru/>

2

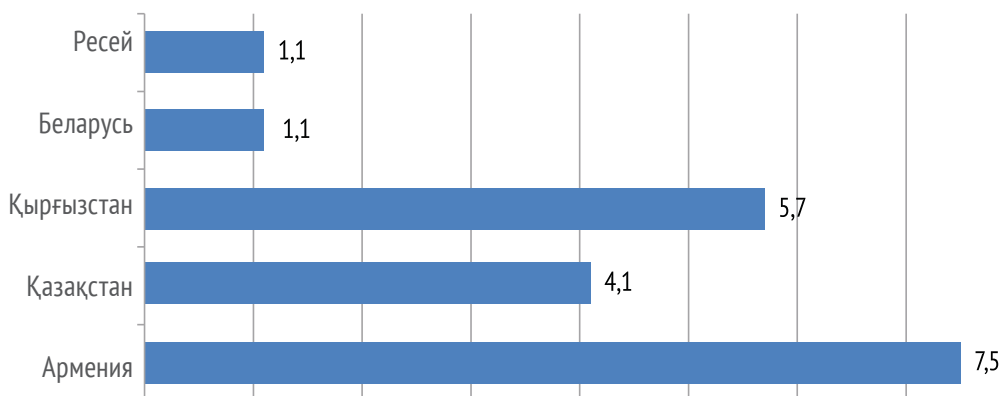
2019 жылдың үшінші тоқсанында
ЕАЭО елдеріндегі кәсіпкерліктің
даму үрдістері

2.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы ЕАЭО елдерінде бизнес жүргізудегі макроэкономикалық жағдайдың салыстырмасы

2019 жылғы үшінші тоқсанның қорытындысы бойынша ЕАЭО елдері арасында ЖІӨ өсімінің қарқыны бойынша бірінші орын 7,5% көрсеткішпен Армения Республикасына тиесілі, екінші орында Қырғызстан – 5,7%, үшінші орында Қазақстан – 4,1% көрсеткішімен орналасты, 2.1.1. суретті қараңыз.

2.1.1.- сурет. 2019 жылдың үшінші тоқсанында ЕАЭО елдерінің ЖІӨ өсу қарқыны бойынша орналасуы %

Дереккөз: ЕАЭО елдерінің ұлттық статистикалық мекемелерінің мәліметтері

Жалпы өнеркәсіптің өсу қарқыны бойынша 2019 жылдың үшінші тоқсанында 16,8%, көрсеткішімен көш бастап тұрған Қырғызстан, екінші орында Армения (+9,7%), үшінші орында Қазақстан (+3,3%), 2.1.1. кестені қараңыз.

2.1.1. кесте. 2019 жылғы өнеркәсіптің өсу қарқыны бойынша ЕАЭО елдерінің орналасуы, %.

ЕАЭО елдері	Өнеркәсіптің өсу қарқыны, %
Беларусь Республикасы	0,7
Қырғызстан	16,8
Армения	9,7
Қазақстан	3,3
Ресей	2,7

Дереккөз: ЕАЭО елдерінің ұлттық статистикалық мекемелерінің мәліметтері

Ауыл шаруашылық саласында қазақстандық кәсіпкерлер жақсы серпін көрсеткен – 2018 жылдың төртінші тоқсанына 3,4% қосылған, ауыл шаруашылығында өсу қарқыны жағынан екінші орында Қырғызстан 2,7% көрсеткішімен орналасты, ал ЕАЭО қалған елдерінде ауылшаруашылық өнімдерінің өндірісінің көлемі төмендеген, 2.1.2. кестесін қараңыз.

2.1.2. кесте. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы ауыл шаруашылығындағы өсу қарқыны бойынша ЕАЭО елдерінің орналасуы

ЕАЭО елдері	Ауыл шаруашылығының өсу қарқыны, %
Беларусь Республикасы	2,8
Қырғызстан	1,8
Армения	- 4,8
Қазақстан	- 0,5
Ресей	3,6

Дереккөз: ЕАЭО елдерінің ұлттық статистикалық мекемелерінің мәліметтері

Ауыл шаруашылығы саласы бойынша ЕАЭО елдері арасында +3,6% көрсеткішімен РФ көш бастап тұр, одан кейін Беларусь Республикасы +2,8%, көшбастап тұрған үштікті аяқтаушы ел Қырғызстан 1,8%.

Құрылыстың өсу қарқыны 2019 жылғы 3 тоқсандағы қорытындысы бойынша ЕАЭО елдері арасында бірінші орынды Қазақстан алып отыр. Құрылыста өсуінде теріс қарқын Арменияда байқалды – өткен жылғы сәйкесінше мерзімдегі көрсеткішке қарағанда 15,1% құрады.

Росстаттың мәліметтері бойынша 2019 жылғы 3 тоқсанда құрылыс саласында кішігірім өсу байқалды (- 0,3 % ж/ж).

2.1.3. кесте. 2019 жылғы 3 тоқсанның қорытындысы бойынша құрылыстың өсу қарқыны бойынша ЕАЭО елдерінің орналасуы, %.

ЕАЭО елдері	Құрылыстың өсу қарқыны, %
Беларусь Республикасы	5,1
Қырғызстан	5,0
Армения	-15,1
Қазақстан	13,5
Ресей	0,3

Дереккөз: ЕАЭО елдерінің ұлттық статистикалық мекемелерінің мәліметтері

Көлік қызметі бойынша 2019 жылдың үшінші тоқсанда мәліметтерді зерттеу жүргізу кезінде статистикалық мекемелердің барлығы бірдей жарияламаған. Жүк тасымалының өсу қарқынының көрсеткіштері жарияланған ЕАЭО елдері:

- Беларусь Республикасы – минус 5,7%;
- Қазақстан Республикасы - плюс 1,6%;
- Ресей Федерациясы – минус 0,2%.
- Армения Республикасы- плюс 47%
- Қырғызстан Республикасы – плюс 5,1%

Алдыңғы кезеңмен салыстырғанда ЕАЭО барлық елдерінде, +47% көрсеткішті көрсеткен Армения елінен басқасында, жүк тасымалының өсу қарқынында кішігірім баяулау болғанын көрсетіп отыр. Армениядағы оң қарқын жалпы экономиканың өсуімен тікелей байланысты. Ал 2019 жылдың үшінші тоқсанында көлік саласындағы өсу қарқыны РФ (-0,2%) және Беларусияда (-5,7%) қысқарған.

Бөлшек сауда өсуінің қарқынының көрсеткіштері кәсіпкерлердің іскерлік белсенділігін, халықтың сатып алу қабілетін сипаттайтын маңызды көрсеткіштері болып табылады. 2018 жылғы төртінші тоқсанда ЕАЭО елдерінің барлығы, Қырғызстан мен Ресейді қоспағанда, 5% астам өсу қарқынын көрсетті, 2.1.4. кестені қараңыз.

2.1.4. кесте. 2019 жылғы үшінші тоқсанның қорытындысы бойынша бөлшек сауда өсуінің қарқыны бойынша ЕАЭО елдерінің орналасуы, %.

ЕАЭС елдері	Сауда өсімінің қарқыны, %
Беларусь Республикасы	5,0
Қырғызстан	4,6
Армения	8,8
Қазақстан	7,5
Ресей	1,4

Дереккөз: ЕАЭО елдерінің ұлттық статистикалық мекемелерінің мәліметтері

2.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы ЕАЭО елдерінің өзара және сыртқы саудасы

Сыртқы сауда және оның құрылымы ұлттық экономикалардың даму деңгейін және жаһандық нарықтардың өзгерістеріне тәуелділігін көрсетеді. Тауар айналымының абсолюттік көлемі бойынша ЕАЭО елдерін салыстыру қисынсыз болады, сондықтан 2019 жылғы қаңтар-қыркүйектегі салыстырмалы көрсеткіштерді қарастырып көрейік (зерттеу дайындау кезіндегі мәліметтер).

ЕАЭО тыс елдермен Еуразиялық экономикалық одақтың тауармен сыртқы саудасының көлемі 2019 жылғы қаңтар-қыркүйекте 753,4 млрд. АҚШ долларды құрады, оның ішінде экспорт - 490,6 млрд. доллар, импорт - 262,8 млрд. долларды құрады. 2017 жылмен салыстырғанда сыртқы сауда көлемі 18,8%-ға немесе 103,7 млрд. долларды, импорт - 6,3%-ды, немесе 15,5 млрд. долларды құрады.

Тауарлармен сыртқы сауданың теріс сальдосы 2017 ж. қаңтар-желтоқсанда 139,6 млрд. доллардан 2019 ж. қаңтар-қыркүйекте 227,8 млрд. долларға артты.

2.1.5. кесте. Еуразиялық экономикалық одақтың ЕАЭО-дан тыс елдерімен тауарлармен сыртқы саудасы

Еуразиялық экономикалық одақтың ЕАЭО-дан тыс елдерімен 2019 жылғы қыркүйектегі тауарлармен сыртқы саудасы 61,3 млрд. АҚШ долларды құрады, оның ішінде экспорт - 38,8 млрд. долл., импорт - 22,5 млрд. долл. Өткен жылғы қыркүйектегі көрсеткішпен салыстырғанда айналым 5%-ға немесе 3,2 млрд. долл. төмендеген, экспорт - 10,8%-ға немесе 4,7 млрд. долл., импорт 7,1%-ға немесе 1,5 млрд. долларға артты. Тауарлармен сыртқы сауданың оң сальдосы 2018 жылғы қыркүйектегі 22,5 млрд. доллмен қарағанда 16,3 млрд. долларды құрады.

Еуразиялық экономикалық одақтың ЕАЭО-дан тыс елдерімен тауарлармен сыртқы саудасы

	қыркүйек 2019 жыл		Қаңтар-қыркүйек 2019 жыл		Анықтама: 2019 жылғы тамыз (нақтыланған мәлімет бойынша)	
	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы қыркүйекке % қатысы	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы қыркүйекке % қатысы	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы тамызға % қатысы
ЕАЭО айналым	61 253,9	95,0	535 344,5	97,5	61 261,5	95,0
экспорт	38 780,0	89,2	338 160,1	95,2	37 258,8	89,9
импорт	22 473,9	107,1	197 184,4	101,9	24 002,7	104,2
сальдо	16 306,1		140 975,7		13 256,1	
оның ішінде:						
Армения айналым	553,8	136,9	3 953,6	104,2	471,2	103,8
экспорт	181,9	149,9	1 376,7	108,4	175,0	127,6
импорт	371,9	131,3	2 576,9	102,0	296,2	93,5
сальдо	-190,0		-1 200,2		-121,2	
Беларусь айналым	2 975,8	98,1	26 351,8	99,3	3 138,4	101,5
экспорт	1 597,0	86,0	13 919,5	92,5	1 718,6	97,7
импорт	1 378,8	117,3	12 432,3	108,2	1 419,8	106,5
сальдо	218,2		1 487,2		298,8	

* 1 Материал Еуразиялық экономикалық одақтың ресми статистикалық ақпараттарын қалыптастыру және тарату тәртібі туралы Хаттамаға сәйкес (2014 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартына 4 қосымша) Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары ұсынған мәліметтер негізінде дайындалды.

Мәліметтер Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің тауарлармен өзара саудасының статистикасын жүргізу әдіснамасы және Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің тауарлармен сыртқы саудасының кедендік статистикасын жүргізу әдіснамасында анықталған (ЕЭК алқасының 2018 жылғы 25 желтоқсандағы № 210 шешімі) ережелер мен жүйеге сәйкес әзірленді.

	қыркүйек 2019 жыл		Қаңтар-қыркүйек 2019 жыл		Анықтама: 2019 жылғы тамыз (нақтыланған мәлімет бойынша)	
	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы қыркүйекке % қатысы	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы қыркүйекке % қатысы	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы тамызға % қатысы
Қазақстан айналым	6 771,5	102,7	55 613,3	102,3	6 360,2	99,0
экспорт	4 715,0	96,1	38 291,8	95,4	4 059,0	87,5
импорт	2 056,5	121,9	17 321,5	121,6	2 301,2	128,7
сальдо	2 658,5		20 970,3		1 757,8	
Қырғызстан айналым	372,3	109,3	3 048,5	97,2	305,5	103,3
экспорт	111,7	107,3	912,2	121,0	54,8	76,7
импорт	260,6	110,2	2 136,3	89,7	250,7	111,8
сальдо	-148,9		-1 224,1		-195,9	
Ресей айналым	50 580,5	93,5	446 377,3	96,8	50 986,2	94,1
экспорт	32 174,4	88,2	283 659,9	95,1	31 251,4	89,7
импорт	18 406,1	104,6	162 717,4	99,9	19 734,8	101,9
сальдо	13 768,3		120 942,5		11 516,6	

ЕАЭО-ден тыс елдермен сыртқы сауда айналымының көлемі 2019 жылғы тамыздағы көрсеткішпен салыстырғанда алдыңғы айдағы деңгейде сақталды, экспорт 4,1% артқын, ал импорт 6,4% -ға төмендеген.

Еуразиялық экономикалық одақтың² өзара сауда көлемі 2019 жылғы қыркүйекте 5 142,8 млн. долларды құрады. 2018 жылы қыркүйекте оның көлемі 5,1% немесе 249,1 млн. долларға артты, алдыңғы айдағы көрсеткішке қарағанда 3,3%-ға немесе 173,6 млн. долларға қысқарды.

ЕАЭО мүше елдерінің тауарлармен сыртқы саудасы

	Қыркүйек 2019 жыл		Қаңтар-қыркүйек 2019 жыл		Анықтама: 2019 жылы тамыз (нақтыланған мәліметтер бойынша)	
	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы қыркүйекке % қатысы	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы қаңтар-қыркүйекке % қатысы	млн. АҚШ долл.	2018 жылғы тамызға % қатысы
ЕАЭО оның ішінде:	5 142,8	105,1	44 147,1	98,7	5 316,3	101,7
Армения	60,9	99,5	532,6	106,4	67,4	91,1
Беларусь	1 284,1	115,4	10 671,5	103,5	1 252,0	102,7
Қазақстан	440,5	96,6	4 434,5	97,2	557,4	117,2
Қырғызстан	45,1	129,5	444,3	96,4	54,7	167,2
Ресей	3 312,2	102,6	28 064,2	97,1	3 384,8	98,8

* Өзара саудадағы экспорттық операциялардың көлемі.

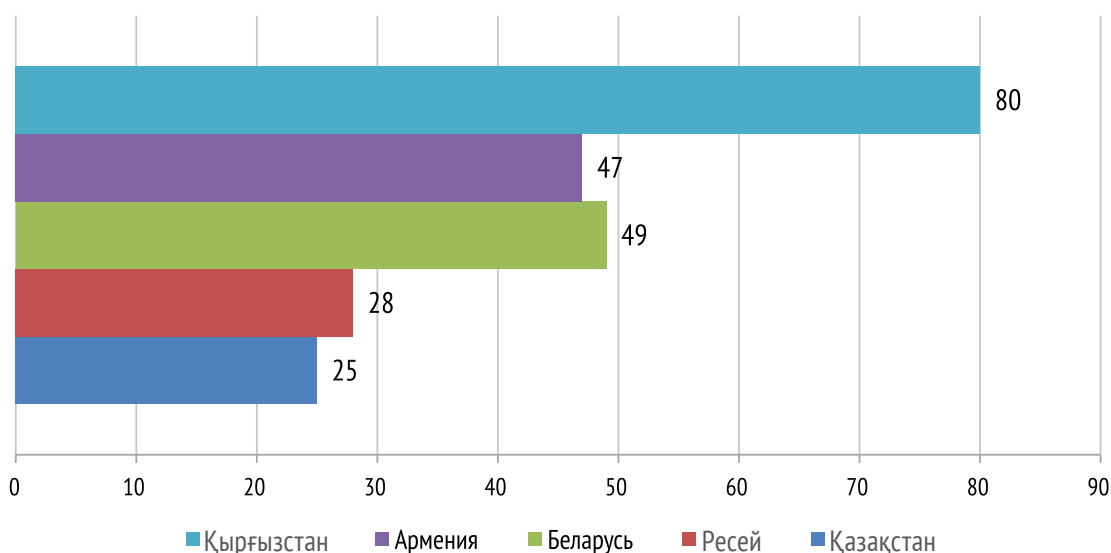
2019 жылдың қаңтар-қыркүйектегі ЕАЭО мүше мемлекеттердің тауарлармен сыртқы саудасы (миллион АҚШ доллар)

	Айналым	Экспорт	Импорт	Сальдо	2018 ж. қаңтар Қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы		
					айналым	экспорт	импорт
Армения	1 686,1	532,6	1 153,5	-620,9	109,7	106,4	111,3
Беларусь	26 695,3	10 671,5	16 023,8	-5 352,3	98,3	103,5	95,2
Қазақстан	14 752,4	4 434,5	10 317,9	-5 883,4	98,8	97,2	99,6
Қырғызстан	1 960,1	444,3	1 515,8	-1 071,5	97,1	96,4	97,2
Ресей	42 962,8	28 064,2	14 898,6	13 165,6	99,6	97,1	104,6

2019 жылдың қаңтар-қыркүйектегі әлемнің басқа елдерімен ЕАЭО мүше мемлекеттердің тауарлармен сыртқы саудасы (миллион АҚШ доллар)

	Айналым	Экспорт	Импорт	Сальдо	2018 ж. қаңтар-қыркүйектегі көрсеткішке % қатысы		
					айналым	экспорт	импорт
Армения	5 639,7	1 909,3	3 730,4	-1 821,1	105,8	107,9	104,7
Беларусь	53 047,1	24 591,0	28 456,1	-3 865,1	98,8	97,0	100,5
Қазақстан	70 365,7	42 726,3	27 639,4	15 086,9	101,5	95,6	112,3
Қырғызстан	5 008,6	1 356,5	3 652,1	-2 295,6	97,2	111,7	92,7
Ресей	489 340,1	311 724,1	177 616,0	134 108,1	97,1	95,3	100,3

2.3.1. сурет. «Doing Business-2019» рейтингінде бизнес жүргізудің жеңілдігі бойынша ЕАЭО елдерінің орналасуы.

Дереккөз: Doing Business ресми сайты

Дүниежүзілік Банктің толықтырылған мәліметтерге сәйкес, ЕАЭО мүше мемлекеттердің ағымдағы жағдайлар жоғары кестеде көрсетілген ретте қалыптасты. Беларусь елі рейтинг бойынша Еуразиялық экономикалық одақтың басқа елдерінен артта қалды. Өткен жылы Қазақстан рейтингтегі көрсеткішін 28-орыннан 25-орынға көтерілді. Ресей де өз көрсеткішін жақсартып, 31-орыннан 28-орынға орналасты. Арменияда Беларусьпен алға шықты: ол 47-орынға орналасты (өткен жылы – рейтингте 41-орында болған). ЕАЭО елдері арасында ең төменгі көрсеткіш Қырғызстан алып отыр – 80-орын, өткен жылы 70-орында болған.

Doing Business жаһандық рейтингте төрт жыл қатарынан Жаңа Зеландия көш бастап тұр. Екінші орында Сингапур, үшінші орында – Гонконг. Кәсіпкерлік қызметке неғұрлым қолайлы жағдай қалыптасқан бастапқы он елдер қатарында: Дания, Оңтүстік Корея, АҚШ, Грузия, Ұлыбритания, Норвегия және Швеция елдері.

Doing Business жаһандық рейтингтің жиынтық бағасы 10 көрсеткіштен тұрады: кәсіпорындарды тіркеу, құрылысқа рұқсат алу, электрмен жабдықтау жүйесіне қосылу, меншікті тіркеу, кредит алу, миноритарлық инвесторларды қорғау, салық салу, халықаралық сауда, келісімшарттардың орындалуын қамтамасыз ету және төлем қабілетсіздігін шешу (банкроттық процедурасының қолжетімділігі).

МАЗМҰНЫ

ҚЫСҚАРҒАН СӨЗДЕР	3
КІРІСПЕ	4
1. 2019 жылдың III тоқсанындағы ЕАЭО елдерінде шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері	5
1.1. Қырғыз Республикасында шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері	5
1.1.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Қырғыз Республикасындағы макроэкономикалық жағдай	6
1.1.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Қырғызстандағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы	16
1.1.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Қырғызстанның сыртқы экономикалық қызметі	20
1.1.4. 2019 жылы Қырғызстанда ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу	26
1.2. Армения Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері	29
1.2.1. 2019 жылдың үшінші тоқсандағы Армения Республикасындағы макроэкономикалық жағдай	30
1.2.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Армения Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы	36
1.2.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Армения Республикасының сыртқы экономикалық қызметі	37
1.2.4. 2019 жылдың бірінші жартысында Армения экономикасы бойынша талдамалы деректер	43
1.3. Беларусь Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері	45
1.3.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Беларусь Республикасының макроэкономикалық жағдайы	46
1.3.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Беларусь Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері	60
1.3.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Беларусь Республикасында сыртқы экономикалық қызмет	62
1.3.4. 2019 жылдағы БР ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу	66
1.4. Қазақстан Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері	69
1.4.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Қазақстан Республикасындағы макроэкономикалық жағдай	70
1.4.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Қазақстан Республикасындағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы	75
1.4.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Қазақстанның сыртқы экономикалық қызметі	77
1.4.4. 2019 жылы ҚР ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу	80
1.5. Ресей Федерациясындағы шағын және орта кәсіпкерліктің даму көрсеткіштері	83
1.5.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы макроэкономикалық жағдай	84
1.5.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанында Ресей Федерациясындағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы	89
1.5.3. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы Ресейдің сыртқы сауда қызметі	92
1.5.4. 2019 жылдағы РФ ШОБ-ты мемлекеттік қолдау шаралары және экономиканы реттеу	92
2. 2019 жылдың үшінші тоқсанында ЕАЭО елдеріндегі кәсіпкерліктің даму үрдістері	95
2.1. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы ЕАЭО елдерінде бизнес жүргізудегі макроэкономикалық жағдайдың салыстырмасы	96
2.2. 2019 жылдың үшінші тоқсанындағы ЕАЭО елдерінің өзара және сыртқы саудасы	98

«Астана қаласының жас мүгедектері» ҚБ басылды
010000, Нұр-Сұлтан қ., Көкарал к., 2/1
Тел.: +7 (7172) 57-99-06

04.11.2019 ж. басуға қол қойылды
Пішімі 60x84 1/8. Қаріп түрі PT Sans Narrow.
Шартты 12,75 б. л. Таралымы 150. Тапсырыс № 2049.